

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
ДРУГА СЕДНИЦА
ДРУГОГ РЕДОВНОГ ЗАСЕДАЊА
Четврти дан рада
31. октобар 2017. године

(Седница је почела у 11.00 часова. Председава Ђорђе Милићевић,
потпредседник Народне скупштине.)

*
*   *

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Поштоване даме и господа народни посланици, настављамо рад Друге седнице Другог редовног заседања Народне скупштине Републике Србије у 2017. години.

На основу службене евиденције о присутности народних посланика констатујем да седници присуствују 92 народна посланика.

Ради утврђивања броја народних посланика присутних у сали, молим народне посланике да убаце своје идентификационе картице у посланичке јединице електронског система за гласање.

Констатујем да је применом електронског система за гласање утврђено да је у сали присутно 109 народних посланика, односно да су присутна најмање 84 народна посланика и да постоје услови за рад Народне скупштине.

Да ли неко од председника односно овлашћених представника посланичких група жели да затражи обавештење или објашњење у складу са чланом 287. Пословника? (Да.)

Реч има народни посланик Славиша Ристић.

Изволите.

СЛАВИША РИСТИЋ: Хвала, господине председавајући.

Упућујем посланичко питање председнику Владе Републике Србије Ани Брнабић и тражим извесна разјашњења поводом њене тврдње да судије и тужиоци на КиМ нису положили заклетву, како она каже, пред Хашимом Тачијем, већ да су потписали посебну статусно неутралну изјаву. То је она

на неки начин тврдила и овде у одговору на посланичка питања у четвртак, а онда смо у медијима имали прилике да прочитамо њен твит у ком је дословце рекла: „Ево да имате праве информације“, каже Ана Брнабић, „наше судије нису положили никакву заклетву, већ су дали посебну, статусно неутралну изјаву. Истина је важна“, рекла је Ана Брнабић.

Апсолутно се слажем да је истина важна, посебно када је ово у питању, да јавност зна заиста шта су и какву врсту изјаве потписале наше судије и тужиоци на простору КиМ приликом своје антиуставне интеграције у тзв. правни систем Косова. Зато тражим да Ана Брнабић достави на увид не само мени као посланику већ и овде, Парламенту, да сви имамо текст те наводно статусно неутралне изјаве.

Рећи ћу, господине председавајући, да јавност и посланици знају да сам ја имао прилике да разговарам са групом судија са простора КиМ који су потписали ову врсту заклетве. Наравно, њихов идентитет не желим овде да износим јер знам да ћу им направити проблем, али су људи потврдили да су потписали – прочитаћу какав – текст изјаве.

Имали смо прилике да чујемо овде већ сличан текст, а и врти се у медијима, али прочитаћу још једном, дакле, где су наше судије и тужиоци потврдили шта су потписали: „Свечано се заклињем да ћу током вршења дужности судије Републике Косово остати веран Уставу Републике Косово и да ћу вршити функцију часно, одговорно и непристрасно, поштујући правила професионалне етике“.

Дакле, ово су потписале наше судије, ово је текст изјаве, а госпођа Ана Брнабић нека одговори шта је заправо разлог, зашто је обманула јавност, да ли је то само њена идеја или је неко наговорио да просто каже неистину у јавности.

Наравно, очекујем да о овоме дају свој суд и правници. Чујемо у медијима да ће данас 40 професора правног факултета разговарати на округлом столу на тему КиМ. Очекујем да и они дају свој суд о овоме, да ли је ово статусно неутрална изјава или не.

Друго питање желим да упутим такође председнику Владе Републике Србије Ани Брнабић – зашто је Влада донела потпуно неуставну уредбу 19. октобра, а односи се на Уредбу о остваривању посебних права правосудних функционера и запослених у правосудним органима и Управи за извршење кривичних санкција на територији АПКМ?

Ова уредба је донета 19. октобра, дакле само четири-пет дана пре него што су наше судије и тужиоци потписали ову неуставну заклетву. Заправо, ради се о следећем: ово је била само награда за противуставни чин који су морале судије да направе јер су они овом уредбом практично стекли

право на тзв. неуставну, посебну пензију коју стичу даном престанка радног односа у нашим правосудним органима и ова уредба им гарантује да практично до краја живота примају ту посебну пензију у висини од 90% просечне плате коју су примали у 2017. години. То је потпуно неуставно.

Да ствар буде, да тако кажем, још интересантнија и још смешнија, направили су дискриминацију између различитих категорија запослених у нашим институцијама. На један начин су се понашали и потпуно је другачија уредба када је била тзв. интеграција припадника МУП-а у односу на судије. Припадници МУП-а неће моћи да примају тзв. посебну пензију до краја свог живота, већ ће морати, након стицања права, у старосну пензију. Дакле, престаје им право на посебну пензију и почеће да примају старосну пензију, која је свакако далеко мања него ова посебна пензија.

Дакле, постављам питање – ко јој је дао за право да доноси овако противуставне уредбе? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Александра Чабраја.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЧАБРАЈА: Захваљујем, председавајући.

Моје прво питање је упућено министру спољних послова, господину Ивици Дачићу, а у вези је са његовим понашањем или, можда би примереније било да кажем, његовим перформансом приликом посете турског председника и у вези са његовим изјавама касније у медијима које су се могле чути у вези са тим, а то је његов коментар: „Шта је требало да радим? Да ли је требало да га убијем као Мурата?“ итд.

Хтела сам да питам господина Ивицу Дачића да ли је можда чуо, да ли је размишљао, да ли зна да постоји нешто између певања, играња и убијања и да ли можда зна да се то нешто што постоји између тог претераног усхићења и подилажења и агресије зове дипломатија, да се то зове озбиљност, да се то зове достојанство, да се то зове поштовање и високих гостију, а пре свега поштовање грађана Србије.

Руку на срце, мислим да би се ово питање могло упутити многим другим нашим дипломатама, политичарима, функционерима, пре свега онима који такво понашање одобравају, рекла бих можда и подстичу. Да ли можемо некако да се задржимо на том неком „између“ понашању, а које би представљало, ја се надам, дипломатију, и озбиљност, и одговорност, која овој нашој држави толико недостаје?

Друго питање упућено је министру културе и министарки правде. Реч је о дешавањима у Етнографском музеју. Поред свих проблема које имамо са нашим музејима и овде имамо један случај који је већ доспео у

домен правосуђа. Мислим да јавност, пре свега, није довољно информисана о томе, те бих желела да ми они кажу шта се тачно дешава у вези са злоупотребама и тешким, чини ми се, колико сам успела да прочитам у медијима, кривичним делима која су се ту догодила у последње време. Значи, шта се тачно ту десило? Мислим да јавност није довољно информисана. Много се више прича о неким другим, мање важним дешавањима. Овде је реч о заштити културне баштине Републике Србије, која је толико занемарена. О томе стално причам. Нажалост, о томе се недовољно прича; ја покушавам то да надокнадим на неки начин.

Такође бих желела да питам да ли је неминовно било да до овога уопште дође, јер мислим да је познато да је већ било разних проблема. О томе се говори годину-две, и више, уназад. Управо у том Етнографском музеју је и раније било неких злоупотреба и преступа који су се тицали одржавања свадбе у том музеју, рестаурације неких објеката, „Манакове куће“ итд. Дакле, да сазнамо шта се с тим тренутно дешава и да ли је уопште било неопходно да до овога дође, с обзиром на то да мислим да је могло да се наслути да се нешто слично дешава. И мислим да је требало реаговати раније, али када се то већ није догодило, шта ће сада да се деси са тим и да ли ће се ово питање решити? Да ли ће се коначно заштити овај музеј, један од ретких који ради у овој земљи?

Још једно моје питање упућено је премијерки, госпођи Ани Брнабић. Желим да питам због чега је одбила састанак са Групом за слободу медија. Очекивала бих од госпође Брнабић, ако ништа друго, довољно ширине да прихвати један овакав разговор. Колико знам, и она сама је рекла да ситуација у медијима није добра. Мислим да никакав проблем није прихватити позив на разговор и да једини начин да се нешто помери, да се нешто реши, јесу управо разговори.

Због чега она не би желела да разговара, пре свега, са њима и због чега је потребно одбити позив на разговор? Мислим да барем разговор може увек да се прихвати и на тај начин покуша да се нађе неко решење за ситуацију за коју је она сама рекла да није добра. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Нада Лазич.

Изволите.

НАДА ЛАЗИЧ: Захваљујем, председавајући.

Желим да поставим питање Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде, а односи се на ледоломце. Да подсетим, прошле зиме смо због изузетно ниских температура и појаве велике количине леда, поготову на пловним рекама, на Дунаву, Сави и Тиси, имали проблем са

овим ледом и тада су за разбијање леда били изнајмљени ледоломци из Мађарске. За најам тих ледоломаца плаћено је негде око 80 милиона динара, како иначе стоји у извештају о раду Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, и то за прва два квартала, који је Одбор за пољопривреду усвајао, и то су средства која су највећим делом плаћена из текуће буџетске резерве и, делом, из Буџетског фонда за воде.

Штете друге врсте, као што је уништавање пристаништа у Апатину или у неким другим местима на овим рекама, а такође и штете због онемогућеног извоза пшенице, кукуруза и соје баржама нису нигде приказане. Тада је, подсетићу вас, из Министарства било најављено да ће се за ову наредну сезону набавити ледоломци. Тада сам као чланица Одбора за пољопривреду поставила питање представнику Министарства и тражила одговор да ли ће се и када набавити ледоломци.

Нажалост, када се одржавају одбори на којима се усвајају извештаји, министарка не присуствује него сам одговор добила од представника да ћу добити писмено образложење. До данас га нисам добила, зато постављам овом приликом питања. Прво, колике су укупне штете и трошкови настали због појаве леда на рекама претходне зиме? Друго, да ли је расписан тендер и да ли ће бити расписан тендер за набавку ледоломаца?

Сматрам да питања постављам на време и да не смемо да дозволимо да нас екстремне временске прилике изненаде, јер се бојим да ћемо негде у децембру разматрати штете од суше. Мислим да не смемо да дозволимо себи такав луксуз да се уздамо или у бога или у статистику да ова зима неће бити тако хладна.

Само као поређење да кажем да Мађарска има 22 ледоломца, 13 има на Тиси, осам на Дунаву и један на Балатону, који спремно чекају зиму, и њих сигурно неће ове временске прилике изненадити. Као поређење желим да нагласим да, рецимо, ова средства која су била дата за изнајмљивање могу да се усмере у пројекте за развој локалних самоуправа. Управо смо ових дана имали прилике да видимо да је у Војводини, односно у медијима војвођанским наведено је да је 13,5 милиона динара усмерено локалним самоуправама, односно у седам неразвијених општина. Ово су стварно смешна средства у односу на она која плаћамо за штете од елементарних непогода па тако и за појаву леда.

Друго питање желим да упутим Министарству саобраћаја. Наиме, поново постављам питање – када ће почети изградња фрушкогорског коридора, пре свега тунела кроз Фрушку гору? У новембру прошле године Покрајински секретар за грађевинарство и заштиту животне средине је

најавио да ће се у току 2017. урадити планска документација и извршити експропријација земљишта. Сада питам – докле се стигло са тим планираним, односно најављеним пословима и да ли ће у 2018. години коначно почети радови на изградњи овог коридора?

Поготову ако упоредимо са силним путевима широм Србије који се отварају, завршавају итд., само да напоменем да је министарка Михајловић негде крајем септембра најавила да ће 6. октобра бити потписан протокол о изради пројектно-техничке документације за фрушкогорски коридор, што очигледно показује већ једно велико кашњење у реализацији.

Оне који путују преко Фрушке горе само да подсетим да је стање пута преко Иришког венца изузетно очајно, тако да кажем. Из године у годину само се крпе ударне рупе, потпорних зидова нема, заштите од одрона нема. Стоји само саобраћајни знак на коме пише „пазите, одрон“, што значи да возачи могу само да моле бога да не удари неки камен у аутомобил. Тим путем прође негде око 12.000 аутомобила, пре свега великих шлепера и великих камиона, који праве велике штете, поготово грађанима општине Ириг.

Зато ова два питања постављам овом приликом и жао ми је што нисам имала прилике да их поставим када је овде била присутна цела Влада. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Предраг Јеленковић.

Изволите.

ПРЕДРАГ ЈЕЛЕНКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Постављам питање Министарству спољних послова Владе Републике Србије – шта је било са предлогом о покретању иницијативе за доношење закона о потврђивању факултативног протокола о комуникацијским процедурама, жалбеном поступку уз Конвенцију о правима детета ОПЗ, који је Мрежа организација за децу Србије, коју чини преко 60 чланица, упутила Министарству спољних послова још октобра 2014. године?

У другој фази је и Коалиција организација за заштиту права детета коју чине организације које се такође баве децом из Ниша, Алексинца, Књажевца, Зајечара, Пирота и Врања поново покренула исту иницијативу као и Отворени клуб из Ниша.

Користим ову прилику да подсетим да је Србија већ прихватила међународне комуникацијске поступке и процедуре и држава је уговорница Конвенције о правима детета још од 2001. године. Овај поступак, успостављен Трећим факултативним протоколом, у складу је са

међународним комуникацијским поступцима и омогућава деци пре свега, или њиховим представницима, који тврде су им права повређена а нису то били у могућности, да добију правни лек.

Коалиција организација је након истраживања међу децом из Ниша, Алексинца, Књажевца, Зајечара, Пирота, Прокупља и Враћа добила резултате у којима се, између осталог, види да деца сматрају да се ратификацијом ОПЗ КПД протокола омогућује већа безбедност и лична сигурност деце, а и да се повећава одговорност институција и расте углед државе Србије.

Напомињем да је у трећем извештају о праћењу имплементације Акционог плана за примену Стратегије превенције и заштите од дискриминације под тачком 312 наведено да ова мера није реализована.

Иначе, ратификацијом ОПЗ КПД протокола Србија испуњава обавезе из Акционог плана за Поглавље 23 и ово је питање које се тиче све деце у Србији. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Марко Ђуришић.

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Хвала, председавајући.

Колеге посланици, искористио бих данашњу прилику да поставим питање председници Владе о томе када ће бити завршен посао, који је по закону морао да буде завршен у марту ове године, око избора директора јавних предузећа на основу обављеног конкурса.

Наиме, у марту ове године, пре седам месеци, истекао је рок, последњи рок, закону који је донела ова скупштинска већина, закону који је предложила Влада, можда не са овим премијером али готово у истом саставу какав је данас, који је прописао рок од годину дана да се у свим јавним предузећима на основу конкурса изврши избор директора; директора који неће бити више партијски чиновници, како је тада речено, директора који неће бити партијски послушници, који ће професионално водити јавна предузећа и који ће јавна предузећа излечити од партизације и партократије.

Пошто се ништа од тога није десило до марта ове године, како је владајућа већина одредила рок, моје питање је – када ће се то десити и да ли ће се то икада десити? Чему сврха закона које Скупштина овде усваја, чему рокови које сами одређујемо гласањем и да ли ће се нешто у Србији променити?

Верујем да, док је ова Влада, неће, али желим да чујем да ли постоји иоле неко објашњење које није састављено од лажи, бесмислица, замена

теза и сличних начина када власт покушава да не да одговор на јасно постављено питање. То смо могли да видимо и прошле недеље, када су Влада и председница Владе били овде у Парламенту, када смо, уместо да одговарају народним посланицима на питања, слушали више пута у прошлости изношене лажи, нетачне податке, замену теза, избегавање директних одговора.

Тако да понављам питање за председницу Владе – када ће бити изабрани директори на основу конкурса који је одавно требало да буде завршен?

Док чекамо тај одговор, као што чекамо да Влада нађе времена да прими представнике новинара који су се окупили у Групи за медијску слободу, а чули смо да је она рекла да ће драге воље да се састане са њима само нема времена, па ево док не нађе то време, да јој мало и олакшамо припрему за тај састанак, ја ћу да поновим питања која ти новинари желе да поставе председници Владе.

Када ће чланови Владе почети да поштују Закон о јавном информисању и медијима, који изричито забрањује дискриминацију медија, уредника, новинара и других лица у области јавног информисања?

Колико новинара је под мерама као што су праћење, снимање и тајни надзор комуникације?

Шта председници Владе говори податак да је током целе 2013. године било 23 напада на новинаре, а само у првих осам месеци ове године 54? Да ли то говори да је стање у медијима данас боље или лошије него што је било пре четири или пет година?

Да замолимо председницу Владе да преко министра унутрашњих послова дође до информација ко су полицајци и зашто они нису били присутни пре три месеца када је било полагање заклетве председника Републике у овом дому, који нису реаговали на нападе још увек неидентификованих лица на улици? И ко је провалио у стан новинарке Драгане Пећо?

Надам се да ћемо и ми овде добити одговор на ова питања, као и да ће доћи до састанка, да ће председница Владе наћи времена да се састане са представницима новинара из Групе за слободу медија и да ће њима, као и нама, дати одговоре на ова а и бројна друга питања која они, сасвим сигурно, имају за њу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Милија Милетић.

Изволите.

МИЛИЈА МИЛЕТИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Као прво, ја бих испред Посланичког клуба ПС–НСС–УСС осудио насилно понашање посланика Двери и упад у канцеларију наше председнице Скупштине, Маје Гојковић, са поруком – будимо домаћини, не будимо насилници.

Поставио бих питање Министарству пољопривреде и Министарству без портфеља, господину Кркобабићу, а везано је за задругарство. Пошто смо сведоци да се уназад годину дана много више шири идеја задругарства, ради на задругарству, и знамо, и ја знам а знају и грађани, да је већи број новоформираних задруга сада присутан на сцени у Србији, имамо 158 нових задруга, поставио бих питање министру Кркобабићу – да ли су средства која су сада опредељена, 50.000 евра, односно шест милиона за нове задруге и сто хиљада евра за старе задруге, да ли је то довољно и има ли могућности да се у новој буџетској 2018. години та средства повећају?

Знамо да је путем удруживања, путем задругарства велика шанса и да на тај начин имамо могућност да удружимо већи број пољопривредних произвођача, већи број људи који се баве пољопривредом, да могу својој средини обезбедити бољи пласман, обезбедити боље услове за рад у пољопривредној производњи. Сведоци смо да се путем удруживања у задругарство сузбија и сива економија, има могућности да се прати куда све иде новац и, нормално, на тај начин људи ће имати много бољих услова да могу да привређују, да могу да раде и да општине као што је моја општина Сврљиг, Гацин Хан, Бела Паланка, општине источне Србије путем удруживања, путем задругарства могу обезбедити себи услове за бољи живот у својим селима, на својим газдинствима, у својим општинама.

На тај начин имамо шансу да ојачамо и нашу пољопривреду, да ојачамо и нашу привреду, јер мислим да су ових 100.000 евра средстава за старе задруге за почетак добра, али у 2018. години, кад крене нови буџет, ја бих волео, и питам министра Кркобабића и премијерку, а и нашег председника Србије, да ли ћемо имати могућност да се много више уложи у задругарство и да на тај начин помогнемо неразвијеним подручјима као што је југоисток Србије.

Још нешто што је врло битно а што се тиче задругарства; није то само пољопривреда, ту има и осталих сфера задругарства, као што је ветеринарско задругарство. Имаће сад ветеринарске задруге које ће на тај начин моћи да себи обезбеде бољи прилаз нашим пољопривредним произвођачима и на тај начин ветеринари могу себи да обезбеде боље приходе и могу лакше да се организују. Имају и социјалне задруге, имају и ђачке задруге. Ево ових дана радимо на закону о дуалном образовању, о

високом образовању, средњем образовању, има ту могућности кроз ђачко задругарство да се обезбеде услови да се млади ученици, млада деца на неки начин удружују, могу да раде и на тај начин да сутра себи обезбеде боље приходе за рад.

Питање исто Министарству пољопривреде и господину Кркобабићу, министру без портфеља – да ли локалне самоуправе имају решења, да ли локалне самоуправе помажу програм задругарства у својим локалним самоуправама? Знамо да без подршке локалне самоуправе нема ни могућности да нека задруга конкурише према конкурс који је расписало министарство без портфеља господина Кркобабића.

Још нешто што је врло битно за све нас, а то мора да се чује, то је наша дијаспора. Наша дијаспора доста средстава улаже и даје својима у Србији. Преко 3,6 милијарди долара, по статистици и подацима Светске банке, из дијаспоре се врати код нас у Србију. Да ли се људи из дијаспоре могу укључити у задруге и на тај начин помоћи задругарство, да то буде један од начина да се појача финансирање задругарства?

Мислим да је пут задругарства за све нас који се бавимо пољопривредом, који живимо на селу, који живимо од села, та прича веома битна и још једном бих подржао иницијативу господина Кркобабића везано за задругарство.

(Председавајући: Захваљујем.)

Молим вас, не замерите ми, ја бих сада пожелео, пошто је данас слава Свети Лука и ми православни верници славимо тај дан, да честитам славу свим сточарима, свим ветеринарима, јер то је њихов дан и то је њихов заштитник. Све најбоље, срећна слава!

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Владимир Ђурић.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Данас јубиларни, тридесети пут постављамо питања председнику Вучићу и 23. пут председници Скупштине Маји Гојковић, па ће нека питања бити поновљена.

За председницу Скупштине најпре питање – када ће, како је обећала, ставити захтев за своју смену на дневни ред, да у овом дому расправљамо о начину на који га она води?

Председнику државе питање – када ће поднети оставку на место председника странке? Да ли коалиција „Српске листе“ са Рамушем Харадинајем представља увод у избацивање преамбуле из Устава?

За председницу Владе, придружујем се колеги Ристићу и такође постављам питање, односно тражимо да нам достави експлицитно текст

заклетве коју су судије у Приштини полагале, потписано, да видимо да постоји потпис неког судије на њој, да упоредимо са оним текстом којим располажу неке колеге посланици а који су добили од неких од судија.

Даље, питање председници Владе – да ли ће реаговати и шта ће предузети поводом изјаве Амфилохија Радовића да су Српкиње које су законито прекинуле трудноћу у овој држави веће убице од Хитлера и Мусолинија? Као православни верник са великим ишчекивањем очекујем од премијерке да посаветује жене које се оваквим изјавама осећају угроженим где и како да добију заштиту.

Председници Владе бих поставио питање које сам јој већ поставио када је у овој Скупштини износила свој експозе у својству мандатарке, али се она тада на ово питање оглушила па ћу га сада поновити.

Наиме, Организација „Транспарентност Србије“ од фебруара ове године покушава да дође до копије концесионих аката из Студије оправданости за концесију за Аеродром „Никола Тесла“ како би видели да ли је одабрани модел концесије за Србију најповољнији или постоје можда неке повољније солуције, као што су инвестиције из сопствених извора или из екстерних банкарских кредита.

Министарство саобраћаја је најпре одбило да достави документа уз аргумент да би њихово обелодањивање било штетно, а касније је у писаном облику на упит Повереника за информације од јавног значаја одговорило да документа не поседује. Зато питамо – ко је израдио и ко поседује документацију о давању Аеродрома „Никола Тесла“ у концесију, с обзиром на то да смо сигурни да документација постоји јер је Комисија за јавно-приватна партнерства дала на та акта позитивно мишљење, а то се на њеном сајту види под редним бројем 44?

Седмог септембра ове године Управни суд донео је пресуду којом се налаже Генералном секретаријату Владе да у року од 15 дана, дакле у року који је прошао, „Транспарентности Србије“ достави тражене информације и документа у вези са концесијом Аеродрома „Никола Тесла“. Питање је – да ли је Влада Републике Србије у року прописаном пресудом Управног суда „Транспарентности Србије“ доставила тражену документацију?

Подсећамо да је ћутање Управе у овом случају недозвољено у оваквим поступцима и подлеже прекршајној одговорности па исто постављамо питање – да ли је због пробијања рока и ранијег ћутања против било кога из Владе покренут прекршајни поступак због сакривања информација о планираној концесији за Аеродром „Никола Тесла“, наш највећи аеродром?

Следеће питање упућујемо министарки правде – да ли ће Удружењу тужилаца и Друштву судија и невладиним организацијама које су напустиле јавну расправу о уставним променама, у којој су учествовале на позив Министарства, министарка правде одговорити на њихово писмо? Такође, да ли ће поступити онако како јој је у том писму сугерисано, а то је да Министарство правде благовремено јавности објави нацрт уставних промена у домену правосуђа, пре него што исте достави Венецијанској комисији, с обзиром на то да су и Удружење тужилаца и Друштво судија и невладине организације, ЦЕПРИС, „Јуком“ и остали који су учествовали у том процесу израде предлога решења уставних промена изразили поприличну забринутост да ће предлозима таквих решења бити угрожена иначе танка, крхка и практично непостојећа независност правосуђа у овој земљи?

Следеће питање поново упућујемо председници Скупштине и молимо је да достави информацију докле се стигло са имплементацијом Портала за надзор јавних финансија, чије је увођење посланицима Скупштине најављено пре две године, тј. у децембру ће бити две године. И тада је, као и недавно, речено да ће најпре чланови Одбора за финансије добити увид и приступ том Порталу за праћење јавних финансија, а тек након тога и остали народни посланици. Међутим, од тог обећања прошле су скоро две године. Дакле, као у „Маратонцима“, у јануару рекли паре у априлу, а од тог обећања прошло годину дана. Дакле, када ћемо добити прецизан увид у јавне финансије ове земље кроз приступ Порталу за надзор јавних финансија, који омогућава детаљан аналитички увид у трошење буџетских средстава пара пореских обвезника ове државе?

Следеће питање упућујемо министру финансија.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: У реду, време. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Зоран Радојичић.

Изволите.

ЗОРАН РАДОЈИЧИЋ: Захваљујем.

Питање за министарку Зорану Михајловић и директора Коридора Србије, Зорана Бабића – по ком је критеријуму аутомобил у власништву Коридора „школа суперб“, регистарских таблица БГ–669–ББ, додељен бившем министру Жељку Сертићу на лично коришћење, као и који је извођач радова на Коридору дао картицу поменутом Сертићу којом бесплатно сипа гориво на пумпама „Гаспрома“?

Питање за Александра Вучића – да ли сте као председник Владе наложили тадашњем министру Сашу Радуловићу, што је иначе Радуловић као посланик потврдио у Народној скупштини Републике Србије, да из Фонда за развој исплати милион и по евра фирми Чедомира Јовановића под образложењем да ће нам Чеда требати? Када је Радуловић то одбио, да ли сте му ви дали тај новац, који је исплатио ваш кум Горан Веселиновић, и да ли вам је тај новац враћен?

Питање за председницу Парламента Мају Гојковић – по ком критеријуму ви изричите казне из Пословника о раду Народне скупштине? Да ли је народни посланик Срђан Ного искључен да би се у Народној скупштини онемогућило да се чује о криминалу и корупцији у врху државе или је искључен зато што је поменуо 750 судија који имају чланске карте СНС-а и којима су одобрени најповољнији кредити у банкама? Да ли је искључен зато што је рекао да Ана Брнабић није прошла безбедносну проверу као агент страних обавештајних служби или је искључен зато што је први у Србији открио да Вучићев кум Никола Петровић и његов кум Ненад Ковач поседују приватне прислушне центре у Београду? Или што смо утврдили да је СНС опрао два милиона евра из црних фондова на председничким изборима? Или је искључен зато што смо у афери „Двериликс“ објавили тајне снимке који показују како корумпирани политичари и банкарски перу прљаве паре које потичу од трговине наркотицима? Зашто је искључено пола Посланичке групе Двери? На пример, зашто је искључена Марија Јањушевић? Да ли можда због тога што смо питали ко је дао кредит Жељку Митровићу, власнику „Пинка“, у износу од 27 милиона евра и коме је због тога морао да уплати пет милиона евра на рачун? На чију тетку, кума или брата се води тај рачун?

Председници Народне скупштине још једно питање – зашто је, супротно Пословнику, искључен председник наше посланичке групе Бошко Обрадовић? Иако у стенограму јасно стоји да сте га искључили само за текућу седницу, јуче му је онемогућен улазак у салу и присуствовање раду Скупштине наредних 20 радних дана. Да ли је разлог томе промена Устава и последњи задатак који морате да испуните око предаје Косова и Метохије? Да ли зато морају бити искључени сви они који су спремни да се супротставе издаји Косова? Да ли је у овој Скупштини забрањено да се говори о Вучићевим пријатељима – Клинтону, Блеру, Шредеру, Соросу, Тачију, Харадинају?

Питање за председника и Владу Србије – зашто не објавите целокупну садржину Бриселског споразума и не скинете са њега ознаку државне тајне? Јавност после четири године не зна шта стоји у Бриселским

споразумима и шта сте обећали својим западним менторима када су вас довели на власт 2012. године.

Питање за Александра Вучића – зашто већ пуних девет година, од 2008, почетком сваког месеца ваш поверљив човек исплаћује 35.000 евра у готовини Вилијаму Монтгомерију, бившем америчком амбасадору?

Питање за Александра Вучића – како је договорен пројекат „Београд на води“? Да ли је то можда било још 2009. године, када сте се састали, као што показује ова фотографија, са Милом Ђукановићем и Мухамедом Дахланом, који је иначе оптужен за међународни тероризам? Чије паре се перу у „Београду на води“?

Питање за председницу Парламента – шта је спорно на овом плакату? „Вучић, брат, кумови, лопови“ је само игра асоцијација у којој сте се ви препознали, у којој сте препознали председника ваше странке, његовог брата и његове кумове.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Колега Радојичићу, као што видите, нико вас није прекидао, дозвољено вам је било да поставите питање. Видим да је и вама било непријатно, јер схватате да већина питања која сте поставили није у складу са Пословником о раду Народне скупштине Републике Србије, али то препуштам вама. Захваљујем.

Реч има народни посланик Горан Ђирић.

Изволите.

ГОРАН ЂИРИЋ: Имам питање за министра финансија, господина Вујовића. Велики број посланика у овој сали али и високих функционера у Републици Србији говорио је о наслеђеном дугу за Град Београд од 2014. године. По методологији Синише Малог и Горана Весића помиње се дуг од 1,2 милијарде евра. По другој је методологији, Фискалног савета, извештај који смо добили у Републичкој скупштини. Професори из Фискалног савета тврде да је тај дуг 400 милиона евра, дакле три пута мање од онога о чему су говорили Мали и Весић.

Моје питање је за господина Вујовића као одговорног министра – која је методологија, по вама, важећа и тачна? Да ли је то методологија Малог и Весића или методологија професора Павла Петровића? Дакле, три пута је већа цифра која се представља врло често у емисијама Јавног сервиса али и у овој Скупштини.

Друго питање је о стању јавних финансија и финансија градова и локалних самоуправа. Добили смо извештај Фискалног савета којим нас је упозоравао да изузетно лоше стање финансија у градовима и општинама у Србији може да угрози укупну фискалну и монетарну стабилност у

Републици Србији и угрози привредни раст Србије. Сада имамо примере да у првих девет месеци неки од градова имају пуњење буџета у процентуалном износу у односу на план око 50%, ради се о Крагујевцу и Нишу, да је реализација буџета у Новом Саду око 65%, а слични проценти су и у овим осталим градовима и општинама.

Дакле, нас интересује и желимо податак од министра Вујовића, да нам да извештај после првих девет месеци о пуњењу буџета градова и општина, али и о реализацији тих истих буџета, јер је то изузетно важно у будућој расправи о буџету Републике Србије. Чека нас најважнији законски документ у овој години, а то је усвајање буџета Републике Србије. Без ових извештаја сигурно та расправа неће бити довољно компетентна.

Треће и најважније за грађане Републике Србије је питање министру финансија – када ће вратити одузета средства грађанима Србије који су остварили своје пензионо право? Ево на почетку смо новембра, сутра је 1. новембар, протекле су три године откако је ова Скупштина усвојила Закон о привременом смањењу плата и пензија. Рок привремености овог закона је био три године; касније је тај рок укинут и овај закон је претворен у трајно решење. Мислимо да то није одрживо, јер су тиме противуствано одузета стечена права грађанима Србије који су остварили то пензионо право и годишње је ту одузето око 340 милиона евра. За три године укупни износ је око милијарду евра.

Дакле сада се враћам на то питање министру Вујовићу. Одлука да се смање пензије свима који примају изнад 25.000 довела је до тога да се смањи 10% – за оне од 25.000 две и по хиљаде динара, за оне од 30.000 за три хиљаде динара. Знајући да је линија сиромаштва у Србији за четворочлану породицу 31.500 динара а да је минимална потрошачка корпа 36.000 динара, недостаје око 4.500 динара до остварења тих минималних потреба четворочлане породице у Србији. То су кључна питања. Некоме можда делују мали ти износи, али ти износи значе минималне услове за живот многобројних породица у Србији. Ради се о око 8% људи у Србији испод линије сиромаштва, што значи да је то негде око 560.000 људи у Србији. Дакле ради се о изузетно важној ствари.

У вези са тим питање министру Вујовићу. Ми нисмо толико неодговорни да лицитирамо нивоом дуга Републике Србије. Он у овом тренутку, по званичним подацима, износи 24.500.000.000 евра. Уколико бисмо применили методологију Малог и Весића, ако је ваш одговор да је она важећа, колико би онда износио дуг Републике Србије? Јер њихова методологија не дуплира него триплира номинални и реални дуг Града Београда. То би значило да би дуг Републике Србије износио три пута...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Време. Захваљујем.

Реч има народни посланик Александар Шешељ.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР ШЕШЕЉ: Даме и господо народни посланици, имам неколико питања за председника Владе Ану Брнабић, министра привреде Горана Кнежевића, као надлежних, и Александра Вучића, који нас у ствари о свему томе обавештава иако то није његова надлежност.

Напредњачка власт је од 2012. године наставила погубну економску политику Демократске странке давања субвенција страним компанијама које послују у Србији. Самим тим не само што се наноси штета привреди Србије већ се дискриминишу српски привредници и чине се неконкурентним на домаћем тржишту.

Ми свакодневно добијамо информације о отварању погона великих светских компанија широм Србије и великом броју запослених радника. Међутим, стање на терену се поприлично разликује од стања на телевизији.

На пример, 7. јуна 2017. године Александар Вучић је свечано отворио погон „Аметек“ у Суботици и најавио да ће тамо радити 500 радника, а пет месеци касније, по подацима Агенције за привредне регистре, тамо је запослено 186 људи.

Мене занима колико је држава Србија исплатила на име субвенција тој компанији – да ли за 500 радника, како каже Вучић, или 186, колико их има реално запослених? Ми само знамо да су држава и Општина Суботица уложиле два милиона евра у земљиште.

Одговори на ова питања мислим да су од општег интереса и сигуран сам да их очекују сви грађани Србије, чак и они који су гласали за владајуће странке.

Колико је тачно погона страних компанија отворено у Србији и по локалним самоуправама? Колико је тачно радника почело да ради одмах по отварању погона, а колико се евентуално запослило касније и колико касније? Колико је средстава из државног буџета утрошено за финансирање по сваком радном месту? Да ли су из буџета финансирана реално отворена радна места или радна места претпостављена у будућности? Да ли се за финансирање радних места у иностраним компанијама улажу реална средства или се ти послови, и у којој мери, финансирају из кредита? Ко сноси трошкове преквалификације и обуке будућих радника? Колика су средства у ове послове уложиле локалне самоуправе? Колико кроз бесплатну доделу грађевинског земљишта а колико кроз обезбеђивање комуналне инфраструктуре? Колика је просечна зарада запослених у овим субвенционисаним привредним друштвима?

Сви ти подаци које тражимо морају бити аналитички урађени по локалним самоуправама, а не збирно, како то представници власти, а пре свих Александар Вучић, воле да износе у медијима да би тим подацима фасцинирали јавност.

Тражим и, што је најважније, одговор на питање – колико је иностраних компанија напустило Србију након што им је истекао рок у којем су трошиле субвенционисана средства која су добила од државе Србије и колико људи је због тога остало без посла?

На крају, шта се дешава са „Горењем“ у Ваљевоу? Да ли су тачне информације да „Горење“ у Ваљевоу размишља да напусти Србију? Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Неђо Јовановић.

Изволите.

НЕЂО ЈОВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Искористићу прилику да поставим два посланичка питања.

Прво питање постављам министру спољних послова и Министарству спољних послова. Питање се везује за одговор који бих желео да добијем, а односи се на посету господина Ердогана са својим сарадницима Републици Србији. У том смислу како се оцењује дипломатски ниво односа Републике Србије са државом Турском, нарочито након посете господина Ердогана? У ком правцу су ти дипломатски односи планирани да се развијају даље? Да ли се на тај начин подиже ниво свеукупне сарадње са државом Турском? Каква је оцена господина Ердогана што се тиче дипломатије и дипломатских активности Републике Србије, превасходно Министарства спољних послова и господина Дачића, министра?

Даље, како господин Дачић оцењује дипломатске односе Републике Србије са земљама, превасходно ЕУ, као и са земљама светске заједнице? У ком смислу су ти односи квалитативно напредовали у односу на период дипломатских односа Републике Србије које је имала пре 2012. године? Како господин Дачић види своју улогу као министар спољних послова у развоју дипломатских односа, нарочито у комуникацији са дипломатама и државницима са којима ту комуникацију остварује?

Ово питање се нарочито поставља из разлога што бројни душебрижници, нарочито из опозиционих странака, нашу дипломатију приказују на један глуп, вулгаран и непримерен начин, па се поставља питање како се то појављују исти ти душебрижници када дипломатски ниво односа Републике Србије у сваком случају код грађана завређује пажњу

када су у питању наши односи и политички и економски и свеукупно други односи са свим земљама и Европе и света.

Друго питање које желим да поставим односи се на тренутни поступак рехабилитације Милана Недића, који је актуелан пред надлежним судом, и у том смислу питање Влади Републике Србије и Министарству правде, ако је Министарство правде за овакво питање ресорно и надлежно – да ли ће се дозволити да, по одредбама постојећег Закона о рехабилитацији и уколико га не изменимо, дође до нечега што би било погубно за Републику Србију, што би било погубно за прошлост свих грађана Републике Србије, наших предака, свих оних који су се борили за слободу, свих оних који су се борили на страни нечега што подразумева узвишени идеал? А узвишени идеал јесте управо слобода на страни оних који су увек били угњетени и потлачени од стране освајача без обзира да ли они били фашисти или неко сличан фашистима.

Уколико се не измени Закон о рехабилитацији, доћи ћемо у ситуацију потпуног искривљавања историје, извитоперавања историјских чињеница. Доћи ћемо у ситуацију да колаборационисти и сви они који су сарађивали са немачким окупатором, са фашистичком силом буду рехабилитовани, не само рехабилитовани него аболирани од свих зверстава, свих зала које су нанели свим народима и народностима у Другом светском рату на територији садашње или бивше СФРЈ.

Да ли ће, ако се не измени Закон о рехабилитацији, бити дозвољено да не само Милан Недић него и сви остали добију отворена врата за аболицију нечега што не сме да се дозволи, не само у смислу скврнављења историје, историја је једна, већ ће се дозволити да дођемо сви заједно у ситуацију да погазимо све тековине народноослободилачке борбе Првог светског рата и свих ратова који су били ослободилачки и слободољубиви ратови за наш народ? Захваљујем се.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Горан Пекарски.

Изволите.

ГОРАН ПЕКАРСКИ: Хвала, председавајући.

Даме и господо народни посланици, поштовани грађани Србије, пре свега желим да честитам Светог Луку свима онима који данас славе, а посебно бих поздравио и грађане Београда.

С обзиром на то да ће моје питање које сам хтео да поставим ићи Министарству унутрашњих послова и Министарству правде... Али пре свега хтео сам да поставим питање председници Народне скупштине Маји Гојковић подстакнуто овим дешавањима данас, малтене сам и заборавио

шта сам хтео да поставим као основна питања, а то је – да ли ће се пред овим домом наћи решење за поштравање санкција за појединце или посланичке групе који злоупотребљавају овај дом и који у одређеним перформансима шаљу ружну слику о овом дому?

Наиме, мислим да би требало поштрити санкције, поготово када у некој шекспировској драматургији или хамлетовској недоумици рецитујемо о камену купусару називајући га каменом земље Србије или упадамо у канцеларију председнице Народне скупштине, а са друге стране говором мржње негирамо постојање одређених народа и нација и њиховог права на опредељење о језику, мислим конкретно на бошњачки народ и негирање постојања територије на којој они живе. То је било прво питање госпођи Маји Гојковић, председници Народне скупштине.

Друго питање које сам хтео да поставим заснива се баш на ономе што сам поздравио грађане Београда и оно је иницирано тиме што ће се ускоро десити, бар мислим да ће бити само, или можда и не, али биће градски избори, односно избори за Скупштину града Београда и одборнике у Скупштини града Београда. Сви знамо да тензије расту и да политичке партије предлажу своје кандидате, обелодањују се имена. Неке предлажу политичке партије, а неки иду околу и скупљају подршку покушавајући да се сада прикажу као Месије који ће вероватно тамо негде прећи преко Калемегдана, сићи доле на обале Београда, лупити штапом о обалу, раширити воде савске, дунавске и повести, како они у својој бризи за овај народ кажу, напаћени народ вероватно преко Великог ратног острва тамо негде за њих боље јуче, у неку 2009, 2010, 2012. годину.

Подстакнут тиме желим да сви кандидати који буду предложени од стране политичких партија или било како да буде све транспарентно и да се у овом дому кроз посланичка питања дискутује о сваком од њих и да грађанима приближимо ко су они, шта су они, каква су им дела била, поготово они који су били на некој јавној функцији, који су доносили одлуке у име ових наших грађана, да се тачно зна шта су радили, какве су одлуке доносили, шта данас раде и шта можемо сутра да очекујемо од њих уколико буду, ето, неким случајем изабрани.

Питање Министарству унутрашњих послова и правде је засновано на дискусији господина Марковића пре неки дан, једног вица који сам чуо сад скоро. У ствари, није то ни виц, то је више нека пошалица. Чак није ни смешна, она је некако комитрагична. Једна простопроширена реченица, која је више... Проста зато што се то просто не може догодити, а проширена зато што њом жели да се каже шта то субјекат жели да буде. Гласи – Драган Ђилас жели да буде градоначелник Београда, опет. Пошто

ми не можемо господин Ђиласу и нико нема права да му забрани да се кандидује, јер уставно право његово да је да бира и да буде биран, желим само да кроз оваква питања помогнем грађанима Србије да се присетимо свега онога што је рађено и да знамо какви су нам бенефити, да ли имамо неке користи или имамо неке последице које и дан-данас трпимо из тог периода када је он одлучивао.

Желео сам да поставим питање да ли је постојала индиција или да ли се неко бавио истрагом, односно праћењем тока новца који је из буџета Града Београда одлазио према неким фирмама које су вршиле услуге према Граду Београду а које је плаћао господин Ђилас из буџета, а да те фирме неким случајем нису сарађивале са приватном фирмом господина Ђиласа, које су опет преко те фирме добиле, закупљивале минутажу неких медија, које су биле опет у директној вези са буџетом Града Београда јер су финансиране, субвенционисане и дариване од стране Града Београда? Ту би требало погледати, јер можда постоји неко дело злоупотребе службеног положаја, трговине утицајем или прибављања противправне добити себи или трећем лицу.

Друго питање које сам хтео да поставим, а то је опет из дискусије господина Марковића, он је вероватно подсетио све оне моје људе и пријатеље око мене који су ми поставили питање – шта је било са степеном одговорности господина Драгана Ђиласа у афери „Булевар“? Сви знамо ко је био алфа и омега...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Пекарски.

Пошто се више нико од председника односно овлашћених представника посланичких група не јавља за реч, настављамо са радом.

(Балша Божовић: По Пословнику.)

Видео сам, колега Божовићу.

Настављамо рад.

Прелазимо на 1. тачку дневног реда – ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ДУАЛНОМ ОБРАЗОВАЊУ (претрес у појединостима).

Обавештење о позванима на седницу: сагласно члану 90. став 1. Пословника Народне скупштине, обавештавам вас да су данас позвани да седници присуствују Младен Шарчевић, министар просвете, науке и технолошког развоја; проф. др Владимир Џамић и Анамарија Вичек, државни секретари у Министарству просвете, науке и технолошког развоја; Габријела Грујић Гарић, Весна Недељковић и др Александар Пајић, вршиоци дужности помоћника министра просвете, науке и технолошког развоја, и Александар Марковић, шеф Одсека за правне послове у Министарству просвете, науке и технолошког развоја.

Примили сте амандмане које су на Предлог закона поднели народни посланици.

Примили сте извештаје Одбора за образовање, науку, технолошки развој и информатичко друштво и Одбора за уставна питања и законодавство, као и мишљење Владе о поднетим амандманима.

Пошто је Народна скупштина обавила начелни претрес, сагласно члану 157. став 3. Пословника Народне скупштине, отварам претрес предлога закона у појединостима.

Повреда Пословника, народни посланик Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Рекламирам члан 157. и 158. Молим вас, без обзира на то што сте тренутно председавајући, да нам дате одговор који ће да важи и онда када председница Скупштине Маја Гојковић уђе у ову салу; да тај одговор важи и у случају њеног председавања – на који тачно начин мерите време када је у питању расправа у појединостима? Једно је прописано Пословником о раду и једно је на е-парламенту, што сви посланици у овој сали могу да прате, а друго је мерење од стране председнице Скупштине Маје Гојковић, која је на прошлој седници скратила време за 255 минута када је у питању расправа у појединостима.

Нас сада занима да ли оно што пише на е-парламенту важи за нас или је неки нови метод употребљен од стране председнице Скупштине, о којем народни посланици не знају апсолутно ништа. Веома је важно да нам каже како и на који начин, како је она рекла – ручно, мери сваки амандман, сваку секунду, сваки минут и како то да народни посланици то не знају. Ако је е-парламент нешто што је доступно народним посланицима како бисмо могли на време да се информишемо о томе колико је још минута остало за расправу у појединостима, онда вас молим да нам сада кажете како и на који начин се мери то време и да ли ми можемо да добијемо тај нови метод ако не важи већ е-парламент. У супротном, по сили, Маја Гојковић може да нам скрати време како то она мисли да треба.

Молим вас да сваком народном посланику буде омогућено да зна тачно колико минута, сати има на располагању када је у питању расправа у појединостима. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Божовићу.

Није на мени, колега Божовићу, да мерим време већ да водим седницу, а време се мери у складу са Пословником о раду Народне скупштине Републике Србије, и то чини, свакако, техничка служба. Ви можете у сваком тренутку да добијете информацију од њих, наравно.

Са друге стране, наравно да нико нема намеру да ускрати било коме право да говори, нити да било коме одузме време.

Дакле, време се мери у складу са Пословником о раду Народне скупштине Републике Србије.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? Захваљујем.

Повреда Пословника, народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, рекламирам члан 103. став 1. и став 8. Указујем ово непосредно по учињеној повреди.

Претходни говорник је указао на повреду од... Па могао је да укаже и на повреду још из доба госпође Чомић, по том истом резону. Уколико можете да укажете на повреду која је била пре седам дана и пре 14 дана...

Ја знам да је он био слаб из математике, да не зна да сабира, да смо 459 амандмана прошли а да је теоретски довољно 300 амандмана да се попуни оних 10 часова, али то што је он био слаб из математике не оправдава ни нас ни председавајућег и с обзиром на то да у овој Скупштини, а догађај са председником Народне скупштине који ја осуђујем – упад у њене просторије, никад не знамо када проблем може да ескалира, ја вам не замерам на толерантности према опозицији, али морате заузети одмах на почетку чврст став и с обзиром на то да је ова повреда била сасвим непотребна, неумесна и против Пословника, није у складу са ставом 1, ја вам предлажем да у складу са ставом 8. тој посланичкој групи одузмете два минута и на такав начин од почетка ставите до знања да нећете толерисати овакав и сличан начин злоупотребе повреде Пословника.

Не тражим да се гласа. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем, колега Ристичевићу.

Повреда Пословника, народна посланица Мариника Тепић.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Сматрам да сте повредили члан 108. и да се не старате адекватно о реду на овој седници, односно да би, по топлој препоруци, требало можда мало пажљивије да слушате и да својим нереаговањем не дижете додатно тензију тамо где јој места нема, на почетку ове седнице.

Ми смо у неколико наврата, а сада непосредно пре моје реакције, чули о неким наводним упадима и нападима на председницу Народне скупштине. Ниједан од народних посланика који овде седи, колико ја знам, о томе ништа не зна. Једино ће то сазнати, рецимо, надам се са обе стране

актера који се спорадично овде прозивају, грађани када се буду објавиле вести, јер једино што смо ми о томе могли чути, и то не директно, јесте из хола Народне скупштине, где су се и председница Народне скупштине Маја Гојковић и колеге из Посланичког клуба Двери обратили медијима, а не у току заседања, да нас је било ко о томе обавестио.

Држим да посланици већине злоупотребљавају своје говорење од самог почетка овде, импутирајући кривицу за неко чињење или неко деловање о коме нико ништа овде не зна. Па или нас обавестите о томе шта се догодило, наравно узимајући у обзир све стране учеснице у том неком наводном инциденту, или ја вас молим да сваки пут опоменете или прекинете говорнике који почну о томе да говоре као да је то сува чињеница и истина, а ја држим да није докле год не чујемо шта се догодило.

Нико овде не зна шта се догодило. Дакле, ја вас молим и апелујем још једном – или нам објасните шта се догодило или немојте више да остављате простор да се том информацијом манипулише као једностраном истином.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Не видим у чему сам ја учинио повреду Пословника и повредио конкретно члан на који сте се позвали.

Да ли желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника? (Да.) Захваљујем.

На назив Главе I, назив изнад члана 1. и члан 1. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, потпредседниче.

Господине министре, ми смо у расправи у начелу рекли да се оштро противимо усвајању закона о дуалном образовању. Због тога смо предложили брисање сваког његовог члана. Мислимо да ћете усвајањем овог закона нанети непоправљиву штету генерацијама деце која долазе, које тек треба да ступе на тржиште рада, онима који тек треба да уђу у процес образовања и свима онима који у овој држави треба да живе наредних неколико деценија.

Оно што сте нам дали у образложењу за одбијање овог амандмана, а након тога и сваког наредног амандмана који смо поднели, свака реч овога,

господине Шарчевићу је или неистинита или површна. Ви на самом почетку кажете да се амандман не прихвата јер није у складу са Стратегијом развоја образовања у Србији до 2020. године.

Знате шта, баш треба имати дебео образ да овако нешто устврдите. Сви који су писали Стратегију образовања до 2020. године се противе увођењу дуалног образовања. Та стратегија, као и сав модеран свет, инсистира на томе да деца што дуже остану у систему образовања, да изузетак буде да неко иде у трогодишњу школу, једино због болести, због неких изузетних околности, а ви овде нашој деци нудите трогодишње образовање као некакав Свети грал који ће их избавити из немаштине, из беде, који ће им омогућити некакав посао или, највећа лаж у низу свих, који ће им омогућити да сутра започну сопствене бизнисе.

Дакле, све што пише у Стратегији образовања ви овим предлогом закона потирете, деци нудите нископлаћене послове, лошеплаћене послове, онемогућавате им да наставе школовање и користите беду њихових родитеља којима ће и десет-петнаест хиљада динара у кући користити, а тиме тој деци убијате будућност.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману реч има народни посланик Александар Марковић.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Уважени министре, даме и господо народни посланици, између осталог и овај амандман, у ствари баш овај амандман је заправо парадигма стања у овој Скупштини, стања у друштву и односа дела опозиције према сваком предлогу закона, у овом случају Предлога закона о дуалном образовању.

Дакле, ми имамо амандман којим се предлаже брисање: брисање наслова, брисање текста изнад наслова, брисање члана 1. итд., а у питању је члан 1. и наслов изнад члана који уређује сам садржај, дакле предмет закона и све остало у начелу.

Претходна говорница предлаже брисање. Влада Републике Србије је одбила такав амандман са, морам да признам, најобухватнијим образложењем које сам видео откако сам за све ове године посланик. Ово је најобухватније образложење које сам ја прочитао за два мандата већ. Мислим да ниједном није било обухватније образложење.

А шта је одговор на то? Ништа, нема одговора. Није ни прочитала. Окарактерисала је то као неистину, али није ни прочитала. Да је прочитала... Мени је жао што немам времена да прочитам образложење, које је на три густо куцане стране... Али нема одговора. Нема чак ни уласка

у суштину, нема уласка у меритум, нема аргументоване расправе. Али има брисања; хајде да обришемо.

И шта ћемо постићи тиме? Која се порука шаље тиме? Да на сваки покушај аргументоване расправе ми са друге стране наилазимо на зид, наилазимо на ћутање, или да бришемо тај амандман. Е, то је однос и према овом закону и према Дому Народне скупштине, који неки посланици опозиције показују. Надам се да грађани гледају ово и надам се да ће грађани на изборима умети да адекватно награде овакво и слично понашање. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

По амандману, народни посланик Ђорђе Комленски.

Изволите.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Захваљујем, председавајући. Користићу време шефа посланичке групе.

Даме и господо, другарице и другови, пре него што кренем по амандману, нећете ми замерити, засигурно, да обавестим и чланове овог парламента и грађане Србије који досад то нису сазнали, да је Влада Републике Суринам дана 27. октобра 2017. године донела одлуку о повлачењу признања републике Косово и исту ноту упутила тзв. републици Косово. (Аплауз.)

Што се тиче закона о дуалном образовању, све похвале за намеру исказану кроз овај закон и за оно што се може наслутити да ће овај закон у будућем периоду донети. Апсолутно је непримерено доводити грађане Србије у заблуду иступима из овог дома наступајући као да се законом о дуалном образовању, којим се у ствари наше школство само дограђује, отвара и пружа могућност за једну додатну практичну, квалификовану обуку будућих мајстора, производних радника, као да се тиме укида све остало средњошколско образовање у Србији и да више неће бити гимназије нити било којих других школа.

Грађани Републике Србије, то, једноставно, није тачно. Нико на силу неће морати да иде у школу у којој ће се обављати дуално образовање. Потпуно је безобразно и непримерено да се то на такав начин грађанима Србије презентује. Верујем да грађани Србије то апсолутно знају и да су свесни тога, али мислим да то треба подвући, због једног непримереног става опозиције.

Добри мајстори не настају тако што читају књиге, тако што о томе читају са интернета, већ праксом, на радном месту, у радионици школској, а у Србији дефинитивно, као последица начина на који смо били школовани последњих двадесетак година, ми данас немамо квалитетног мајстора.

Грађани Србије, запитајте се само ко данас, као приучени мајстор, кречи ваше станове, поправља ваше веш-машине, поправља уређаје, белу технику и све остало. Да ли је срамота бити радник, од свог рада живети? Ово је чиста демагогија, грађани Србије, уважене колеге.

Ја не знам докле ће наставити колеге из опозиције да на овакав начин вређају једну часну и добру намеру. А то што ће ученици који стичу знање, оспособљавају се да сутра буду добри радници, квалитетни, оспособљени да се укључе у процес рада, имати могућност да за то буду још и плаћени и да се то критикује, то је стварно нонсенс свих нонсенса. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Поштовани народни посланици, пре него што наставимо рад, дозволите ми да у ваше и у своје име поздравим чланове Посланичке групе пријатељства са Србијом Исламске консултативне скупштине Исламске Републике Иран, који данашњу седницу прате са галерије Велике сале Дома Народне скупштине.

Дозволите ми да их поздравим у ваше и у своје име.

(Аплауз.)

На члан 1. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици заједно Зоран Красић, Никола Савић и Вјерица Радета, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Паловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и мр Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Зоран Красић.

ЗОРАН КРАСИЋ: Ми само амандманима настављамо оно што смо најавили у начелној расправи. Све ово што сте разврстали као норме и као одредбе овог предлога закона не достиже тај ниво да као област може да буде посебан закон. То је први велики недостатак. Други, још већи недостатак овог предлога закона јесте практично недореченост, нешто што код нас већ деценијама постоји као образовање и стручна пракса ради стицања образовног профила из нечега што лаички кажемо – занати. То код нас постоји. То треба да се подигне можда на неки мало већи квалитет, али то је пре свега задатак образовних институција. Трећи, можда и највећи проблем јесте што у ово убацујете Привредну комору, која, суштински, не би могла да буде вршилац јавних овлашћења, зато што је она правно лице са статусом удружења грађана.

Ја не спорим да је у унаказивању коморског система за протеклих десет година Привредна комора добила нешто што је потпуно неспојиво са делатношћу Привредне коморе, а то су лиценце за промет некретнина, па обезбеђење и да не ређам даље. Не би било добро да нешто што еминентно припада образовању иде невладиној организацији а да се притом избегава Завод за тржиште рада као незаобилазна институција. Ја морам да вам скренем пажњу да образовне профиле дефинише држава, шифре занимања дефинише држава, привреда, па, ако може да се каже, и Привредна комора исказује само своје потребе а све се реализује на некој другој релацији.

Ја ово тумачим да сте дошли до закључка да, уколико треба да се користе нека средства из иностранства, треба и термилошки и путем закона да то усагласите са захтевима који долазе са стране да бисте користили нека средства, а, верујте, велики број одредби је непримењив, поготово онај део где лиценце треба да даје Привредна комора за неке који учествују у образовном процесу. Па то је својеврсна негација постојећих образовних институција.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има народни посланик Мариника Тепић.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Ми из Нове странке и Клуба самосталних посланика сматрамо да овај закон о дуалном образовању не само да је непотребан, да није у складу са Стратегијом развоја образовања у Републици Србији до 2020. године, већ је по много чему и штетан, и стога и овај члан и све остале кроз наше амандмане захтевамо да се бришу, јер је то одраз политичког става да овакав закон не треба да буде усвојен и не треба да се примењује на наше младе суграђанке и суграђане.

Оно што је изузетно важно рећи на овај члан 1, који је најопштији заправо и бави се предметом закона, како његов назив и каже, јесте да ми нисмо заправо ни у начелној расправи чули од господина министра ко је све консултован, односно није консултован приликом не само израде овог закона него приликом утврђивања потребе да се до овог закона дође. Ја сам сигурна да то нисмо чули из једног јако важног разлога, који гласи да нико од најпотребнијих саговорника није учествовао у изради нацрта, а потом и до његовог претварања у предлог закона који се, ево, сад налази пред народним посланицима.

Наиме, једини „партнер“ Владе као предлагача испоставило се да је Привредна комора Србије, којој се даје некакав статус социјалног партнера, што она није, јер је то интересна организација која се успоставља по сили закона а не по слободном удруживању њених чланова и чланица. Такође ни

репрезентативни синдикати нису били укључени у то, о чему врло често можемо чути последњих дана јер покушавају да скрену пажњу јавности на то да нису консултовани. Није консултована ни Унија послодаваца Србије, а морам да кажем да је Агенција за борбу против корупције припремила своје мишљење, које такође није дато на увид широј јавности, где је изразила озбиљне сумње у коруптивне елементе овог предлога закона.

Колико сам ја упоредно успела да утврдим, а била сам врло посвећена упоредним одредбама, једва можда 3% или 4% мишљења и препорука Агенције за борбу против корупције је интегрисано у Предлог закона, односно највећи део коруптивних елемената за које је Агенција за борбу против корупције изразила бојазан да ће бити отворени усвајањем и применом овог закона и даље стоје у оваквом предлогу закона.

Просто, желим од министра да чујем зашто је то тако, зашто је једини повод, оно што сте ви у образложењу навели, свеобухватно истраживање. Ми не знамо које је то било истраживање, чиме се оно бави, ко је учествовао у том истраживању, које су биле циљне групе, до којих се резултата дошло. Чули смо да је повод овом закону свеобухватно истраживање потреба привреде. То су све, наравно, паушалне оцене, кажем, без ових основних информација, и неко искуство Немачке, Аустрије и Швајцарске.

Ја бих волела да знам зашто нисте консултовали ни Унију послодаваца Србије ни репрезентативне синдикате и зашто нисте утврдили највећи део, а било би идеално све, из Мишљења Агенције за борбу против корупције како бисмо знали тачно на чему смо а не да се заправо испостави да је овај закон резултат онога што ми колоквијално зовемо „дил“ између Привредне коморе Србије и Владе, односно политике Александра Вучића, која заправо треба да буде спроведена кроз услуге страним инвеститорима тако што ће нашу децу претварати у јефтину радну снагу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Владимир Орлић, реплика, помињање председника СНС.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Због ових поново изнетих потпуно празних прича о јефтиној радној снази и свему што уз то иде.

Ми смо, даме и господо, овде већ причали и о самом закону и о томе шта овај закон подразумева. Никако да се договоре са друге стране је л' ово сад некаква катастрофа планетарних размера која се дешава први пут или је, што кажу исти људи који опет себи дају много простора за критику на теме о којима очигледно знају врло мало, је л' ово нешто што смо већ имали па није радило. Никако да се смисле шта је од те две ствари.

Шта год да је од те две ствари, овде је реч о додатном знању, додатном стицању вештина, додатном усавршавању. Шта је ту, забога, лоше? Хоће ли нешто бити специјално другачије што се тиче било чије судбине уколико више зна, уколико је за посао сутра способнији? Може само добро да му буде. Постоје већ трогодишњи програми. Чули смо овде и говор против трогодишњих програма, па постоје. Је л' било планетарних катастрофа зато што су постојали? Па није. Хоће ли ти програми бити само бољи ако неко буде имао више знања, више вештина? Наравно да могу да буду само бољи.

Што се тиче оних прича о субвенцијама и прича о компанијама, хајде, ако хоћете да говоримо на ту тему, пошто видим да сви желе данас да причају само о неким широким причама и начелним расправама, да видимо за почетак да ли ти са те друге стране имају благе представе колико је уопште програма субвенција потписано у овој земљи откад постоје, колико их је отишло домаћим правним лицима а колико изворно страним правним лицима. Да видимо да ли уопште знају о чему причамо, ако хоће да причамо на ту тему, а после ћемо о свему ономе што Србија врло добро зна: и која је корист за државу и који је број новоотворених радних места.

Можемо да се дотакнемо и оног дебелог образа који је поменут данас, да о томе са нама расправљају они који су лично одговорни за изгубљене стотине хиљада радних места. Требаће им врло дебео образ, али требаће им и мало знања. Хајде да видимо има ли га. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана, народни посланик Ненад Константиновић.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Поштовани потпредседниче Парламента, даме и господо народни посланици, министре, представници Министарства, СДС је рекла да неће гласати за закон о дуалном образовању, зато што сматрамо да овај концепт дуалног образовања није добар, да није добро постављен и да је закон немогуће поправити јер је постављен лоше. Због тога смо предложили да се сви чланови овог закона избришу.

Први члан закона објашњава шта је дуално образовање. Ми сматрамо да дуално образовање на овако постављен начин доводи искључиво до стварања јефтине радне снаге, да погодује искључиво послодавцима, односно власницима крупног капитала, да апсолутно није ништа ново и ништа квалитетно за грађане и за државу, да је постављен концепт тако да ће послодавци, односно крупни капитал узимати јефтину

радну снагу, односно децу од 15 до 18 година, и да зато овакав закон не треба усвојити.

Ви сте у образложењу зашто одбијате овај амандман рекли да ће се овим законом омогућити модернизација и креирање нових профила усклађених са савременим технолошким развојем, да је, услед немогућности сагледавања реалних радних процеса, реалног радног окружења и руковођења целокупним производним процесима, младима ускраћена могућност да постану стручњаци итд.

Дакле, наставни план и програм утврђује министар. Образовне профиле који су потребни утврђује Министарство и Министарство може и треба да уради реформу средњошколског образовања и да каже који су профили у којим општинама потребни с обзиром на потребе привреде. То није спорно, али то се не решава овим законом.

Овај закон се не бави профилима. Овај закон се искључиво бави тиме да се дете са 15 година определи за дуално образовање. Ту му се онемогућава даље школовање и оно иде да ради док је у школи. Ради, а плаћен је 30% мање од минималне цене рада.

У ситуацији у којој се Србија налази данас, где немамо привреду у експанзији и где немамо не знам какву радну снагу, мислим да ћете довести овим законом само до тога да они који су незапослени остану незапослени, да још више имамо незапослених који су завршили средњу школу или факултете, а да ће радити они који имају 15–18 година. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Реч има предлагач амандмана Бранка Стаменковић.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Посланичка група Доста је било поднела је серију амандмана „брише се“ на закон о дуалном образовању. Сматрамо да смо ово време и ресурсе које смо потрошили да бисмо писали овај закон, и тек време и ресурсе који ће се користити и употребити да се он спроведе у дело, могли много корисније да употребимо да смо их усмерили на основни проблем српског образовања, а то је лоше основношколско образовање. Данас уводимо дуално само зато да бисмо некако оправдали лоше резултате које деца имају у тренутку у ком заврше основну школу.

Молим вас, неозбиљно је проблеме решавати на такав начин. Уместо да један дотрајао капут потпуно заменимо новим, ми шести пут нешто крпимо на њему. Тај капут јесте удобан и сви се удобно у њему осећамо; требало би нам времена да се навикнемо на нови, али морамо прећи на тај нови капут.

Зашто је основно образовање тако лоше и зашто онда на крају имамо лоше резултате па нам треба некакво дуално да их оправда? Зато што, пре свега, није бесплатно. Због тога што није истински бесплатно, већ само као бајаги, имамо велику разлику између деце која похађају школу у односу на то какве су финансијске снаге њихови родитељи. Деца родитеља који су бољестојећи имају боље шансе и фаворизовани су тренутним системом основношколског образовања да на крају тог образовања имају боље резултате, самим тим и проходност ка гимназији и факултету, док деца сиромашнијих родитеља, а данас је то, веровали или не, већина родитеља у Србији, једноставно бивају занемарена. Ми бесплатност нашег основношколског образовања, које је гарантовано Уставом, морамо да почнемо да уводимо почев од уџбеника, који представљају стравичан финансијски притисак за родитеље и удар у септембру на буџет сваког домаћинства.

Просечна месечна примања једног домаћинства су 57.000 динара. Комплет уџбеника кошта од 10 до 17 хиљада динара, у зависности од тога који разред дете похађа. Уколико једно домаћинство има више од једног детета, то је просто немогуће исфинансирати од тог просечног прихода за домаћинство. Родитељи узимају кредите, баке и деке одвајају од пензије да би деца купила уџбенике, а да не причамо о осталим невидљивим трошковима тзв. бесплатног образовања као што је чињеница да деца у школи не уче и онда, када дођу кући, родитељи морају да им плате приватне професоре, ако имају новца да плате.

Ко има да плати, напредује. Ко нема да плати, заостаје у школи и њега, нажалост, чека ово дуално образовање које ће у нашој земљи, која нема развијену домаћу индустрију, само правити јефтину радну снагу за иностране корпорације, које чак неће добровољно доћи овде него ћемо их ми потплатити субвенцијама да дођу и запосле децу која су имала лоше исходе, лоше резултате на крају основношколског образовања само зато што су им родитељи сиромашнији а што се наша држава, неодговорно, није постарала да образовање истински буде бесплатно како то Устав гарантује.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

(Владимир Орлић: Пословник.)

Препуна је листа. Само тренутак, мораћу да избришем листу.

Молим колеге посланике који су се пријавили да говоре по амандману.

Колега Орлићу, изволите. Повреда Пословника.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Члан 106, господине председавајући, питање дневног реда.

Ако ћемо да расправљамо о амандманима, хајде онда, молим вас, да поведемо рачуна о томе да избегнемо, не замку већ једну потпуно бесмислену ситуацију, да може народни посланик шта било, или да напише у образложењу амандмана а да никакве везе нема ни са темом дневног реда ни са темом члана на који покушава да интервенише, или пак још горе, да у усмено датом образложењу прича шта год му падне на памет а да нема везе ни са дневним редом ни са чланом на који покушава да интервенише.

Можда од буке у сали ви нисте чули, али ја сам слушао врло пажљиво. Да ли има икаквог смисла да ми расправљамо о закону о дуалном образовању и да слушамо причу о основношколском образовању, о уџбеницима, неку полупатетику о бакама и декама, просечној плати у Србији итд.? Какве то везе има са овим о чему се расправља у овом тренутку? Чак ни ниво образовања није одговарајући.

О основношколском образовању ми ћемо причати касније у току данашњег дана, или сутрашњег, али ово је потпуно промашена сфера, апсолутно промашена тема. Да ли је могуће да ми оваквим стварима морамо да присуствујемо сваки пут? То је питање и за вас, господине председавајући, али и за све нас у овој сали. Сваки пут када неко научи једну те исту песмицу и онда намерава да је понавља цео божији дан, док не исцрпи комплетно време за расправу у појединостима, да никаквог дубљег разлога нема.

Дакле, то је питање поштовања Пословника, то је питање елементарног реда и односа према овом месту и према грађанима који су нас послали. Ми нисмо послати овде, и то ваљда свако довољно одговоран разуме, да се забављамо, да испуњавамо себи време, да дајемо себи некакву забаву да бисмо провели дан овде. Ми овде треба да расправљамо о ономе што је предмет дневног реда.

Ви то, сигуран сам, знате, господине председавајући, па нећу да вас замолим да о овоме посебно гласамо, да се изјашњавамо, него само да поведемо рачуна да се ово не претвори у још једну отужну тираду какву је већ једном Саша Радуловић приредио у овом дому. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Захваљујем.

Колега Орлићу, задовољство ми је да је неко од посланика сугерисао да се ипак вратимо на тему и да говоримо о ономе што јесте тачка дневног реда и да не сагледавамо у овако широком контексту амандмане о којима данас водимо расправу, јер да је то учинио неко од нас председавајућих, поново би се говорило у контексту да не желимо и не

дозвољавамо опозицији да говори. Драго ми је да сте и ви то приметили као народни посланик.

Молим све народне посланике да говоримо о амандманима, који јесу тема данашње расправе.

Колико сам схватио, не желите да се Народна скупштина у дану за гласање изјасни о указаној повреди Пословника. (Не.) Захваљујем.

Реч има народни посланик Владо Бабић, по амандману.

Изволите.

ВЛАДО БАБИЋ: Хвала.

Поштовани председавајући, цењени господине министре са сарадницима, колегинице и колеге народни посланици, предлажем да се овај амандман не усвоји зато што предлогом закона о дуалном образовању који је Влада Србије упутила у скупштинску процедуру треба да се омогући ефикасније образовање, као и запошљавање младих људи одмах по завршетку средње школе, а уједно би дошло до смањивања стопе незапослених младих до 25 година живота, као и јачања конкурентности привреде Србије како на регионалном тако и на глобалном нивоу.

Циљ Предлога је да се целокупна концепција развојног система образовања и васпитања у Србији прилагоди времену и условима у којима се може одвијати, да ученици могу да бирају између образовних профила који садрже више вештина а у смислу постизања оптималних резултата у свакој етапи образовања и васпитања, без обзира на то да ли је у питању образовање ради наставка школовања или образовање за ступање у процес рада. Истовремено се тиме остварује могућност континуиране провере анализе и унапређења наставних садржаја.

Овај предлог закона о образовању је израђен на основу страних искустава, пре свега Немачке и Аустрије, а прилагођен је домаћим потребама. Компанијама је у интересу да одмах након средње школе добију стручни кадар који неће ићи на тржиште рада да се додатно обучава на разним курсевима већ одмах може да крене са радом. Уколико компаније буду испоштовале овај договор и одмах запошљавале ту децу, то ће мотивисати многе ученике да на тај начин остваре свој бенефит и одлуче се за овакав вид образовања.

Што се тиче процене увођења дуалног образовања у образовни систем за потребе Војске Србије, којим се предвиђа школовање пет профила у Ваздухопловној академији, ви сте, господине Шарчевићу, и министар Ђорђевић, потписали споразум о сарадњи како би се ови академци од наредне школске године образовали по моделу дуалног образовања. Ти момци и девојке ће у будућности радити на одржавању

„Мигова-29“, нових хеликоптера, бринуће о исправности и сигурности како летилица тако и безбедности наших пилота.

Поред ових, у Академији ће бити уведена и два нова профила. То је профил техничара наоружања и техничара за муницију и ракетне системе, а све ове ученике примаће од наредне школске године на рад фабрике наменске индустрије „Слобода“, „Црвена застава“ и „Први партизан“.

У систему тренутно имамо 1.832 компаније, што малих и средњих предузећа, које су заинтересоване да се укључе у програм дуалног образовања. Такође и 3.000 деце чека да се укључи у овај вид школовања. Значи, увођење дуалног образовања је потпуно реално и потребно је Србији. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Хвала, колега.

Реч има народни посланик Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче Народне скупштине, ми ћемо, наравно, одбити овај амандман, јер он негира целокупни Закон о дуалном образовању. Ми ни данас нисмо чули из ових амандмана ни у општој расправи нити једну ваљану критику овог закона, а исто тако нити један ваљани предлог. Због тога слободно могу да кажем да је овај закон о дуалном образовању највећи педагошко-реформски искорак СНС-а и њеног председника Александра Вучића, који је иницирао доношење...

(Посланици опозиције негодују.)

Чујем неке неартикулисане крике.

... Који је иницирао доношење овог закона, као и Младена Шарчевића, министра просвете, науке и технолошког развоја, у задњих 16 година, иако је увођење елемената дуалног образовања у средње стручно образовање у Србији започето још 2013. године.

Господине потпредседниче, морам да кажем да је трагично, а можда и жалосно да овај закон о дуалном образовању нападају, уместо да предлажу мере за његово побољшање, они из редова странке бившег режима који су довели наше школство на најнижу могућу меру у историји педагогије и педагошких идеја, као што су покојни Гашо Кнежевић, Слободанка Турајлић, бивша помоћница министра странке бившег режима која је ових дана на ТВ Н1 Ција изјавила да је уопште против доношења овог закона и зато можете видети зашто је овај амандман против доношења овог закона. Она је једна од главних криваца, уз Ковач Тинде, за растурање нашег васпитнообразовног система у претходном периоду. Да има бар мало професорске части и педагошке, грађанске, националне одговорности, а нема, не би требало да се појављује у јавности својим погубним изјавама,

јер ће је историја, која никоме неће да опрости, историја педагогије и педагошке мисли, сигурно ставити на место које заслужује. У том смислу сам против доношења овог амандмана. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, проф. Атлагићу.

Реч има народни посланик Зоран Живковић.

Изволите, колега.

ЗОРАН ЖИВКОВИЋ: Хвала лепо.

Говорим као овлашћени за ову тачку дневног реда.

У начелној расправи су већ изнети ставови Клуба самосталних посланика, Нове странке, мој лично. Тада сам упутио апел министру да убеди Владу да повуче овај предлог закона. Међутим, то, очигледно, није наишло на позитиван одговор, па је онда, пошто је ово први члан који дефинише закон као такав и поставља његове темеље, наравно, потпуно природно да се о њему прича мало дуже и да се понављају аргументи више пута.

Не разумем нервозу колега посланика власти. Ви ћете усвојити овај закон, ту нема никакве сумње. Имате већину, или се бар надам да имате већину, односно или се ви надате да имате већину. У сваком случају, та већина постоји на неки начин и нема никаквог разлога да не истрпите дан-два да чујете неке друге аргументе, па после гласајте како ви то желите.

У парламентарној пракси се то често говори и онда обично посланици власти отђуте то што прича опозиција ако су уверени у то да је њихов предлог закона јако добар и, наравно, чекају да прође што пре то време одређено за расправу, да се закон усвоји и да такав феноменално добар закон што пре уђе у примену и да донесе опште добро.

Када је неко нервозан у расправи о предлогу закона за који тврди да је цивилизацијски напредак у образовању, онда је ту нешто сумњиво и вероватно можемо да донесемо закључак да ту нема баш нешто много добрих ствари, него да је то један закон који је, као што сам рекао у начелној расправи, наређен одозго и министру и другима у Министарству, и шта ће, јадни, морају да напишу нешто на ту тему.

Такав је и овај текст образложења за одбијање амандмана на члан 1, који је, овако, један врло инспиративан текст са мало више од две странице текста. Пуно текста, пуно фраза и, у принципу, ништа што би било корисно, за наук.

Слажем се потпуно са вашом оценом, господине министре, и то сам рекао и у начелној расправи, да је стање у образовању лоше, посебно у средњем. И око тога се слажемо потпуно. Лек за то није увођење нове „шуварице“, новог образовања у средњој школи као што је неки Стипе

Шувар увео пре једно тридесет и нешто година. Та цела реформа школства је позната по томе што је иницирана из Хрватске у бившој Југославији, а никада није спроведена у Хрватској него су је само Срби ухватили као генијално решење за све своје проблеме, и као што се сећамо ми мало старији, то није донело никакав напредак ни у запошљавању, ни у едукацији запослених, ни у било чему што би требало да представља излаз из ситуације у којој се и тада налазила држава.

Какво је данас стање? Стање је такво да имамо велики број незапослених, без обзира на манипулације са статистиком, бројем и свим тим стварима, да људи који имају неко иоле озбиљно образовање за било који озбиљан посао не могу да нађу тај посао у држави па онда беже из Србије, а да се у ово нешто отворених фабрика у последњих пар година запошљавају и махом су то послови за људе којима није потребно никакво образовање.

Погледајте „Леони“, погледајте све те друге велике фирме. То је клемовање жица, то је нешто што може да се научи. Ја не потцењујем те људе. Наравно, они то морају да раде, зато што немају друго. И то није увреда за њих, то је оцена стања у нашој држави. Имате масу људи који су завршили факултете на озбиљним институцијама, државним или приватним, који не морају да се представљају као фалсификатори својих диплома или, не дао бог, доктората, а морају да раде за тим најпростијим, најједноставнијим машинама, на оним таблама где се секу жице и клењују у неке направе. То не ваља.

Маса људи одлази из земље, младих, образованих, зато што их терате таквом политиком просечности, испотпросечности, и они виде да немају начина да чекају своју бољу будућност у овој земљи и онда морају да оду одавде. То може да се промени реформом образовања, наравно, и она је неопходна. Неопходна је и промена средњошколског образовања.

Први корак ка томе је обавезно средњошколско образовање, значи обавезност средње школе. Шта то доноси? Већ сада је попуњеност средњих школа... Негде 90 и нешто посто оних који заврше основну школу упише неку средњу школу. Разлог више да то подигнемо на 100%. Али да не уписују овакве средње школе какве су већином сада, него да се изврши једна реформа тих средњих школа.

Мене чуди, пошто је ова коалиција на власти од 2012. године, ако се добро сећам, па се позива на Стратегију образовања, развој образовања у Србији до 2020. године, која је усвојена 25. октобра 2012. године... Па шта сте чекали пет година? Па није ваљда да нема довољно у Министарству, не говорим међу политичарима, образованих људи, искусних људи који су

знали да по тој стратегији дају некакав предлог? Сигуран сам да има. Зашто они то нису урадили? Па вероватно зато што то није био приоритет. Вероватно зато што то тад није била досетка некога ко себе зове председником Србије. Али то није разлог да сада преко ноћи, преко колена дођемо до овог лошег предлога закона. Постоје боља решења.

Каже се у образложењу да се одбија амандман којим се брише члан 1, самим тим и цео закон, зато што је у тој стратегији прописано директно укључивање послодавца и креирање итд. 2012. године. Па што то није урађено 13, 14, 15, 16, него данас? Значи тај аргумент је као да кажете да се данас одбија тај амандман на члан 1. зато што је облачно или сунчано; нема никакве аргументације.

Даље, у том општем тексту каже да Стратегија такође предвиђа увођење послодаваца. Па чекајте, то сте рекли у првом пасусу – да је предвиђено учешће послодаваца. А онда у другом кажете да је предвиђено учешће послодаваца. Не знам који... Да ли је акценат важан или зарез, али у сваком случају то је текст који нема никакав суштински садржај.

Увођење Привредне коморе Србије и Уније послодаваца, па то је генијално. Привредна комора Србије... Уз поштовање људи који тамо свој посао раде на озбиљан начин, али у врховима Привредне коморе Србије и некадашње Југославије од, ако хоћете, 1945. године наовамо, а не знам да ли је било и пре, привредне коморе су, у ствари, депонија пропалих политичких кадрова, уз можда пет-шест изузетака у 50 и нешто година.

Данас на месту председника Привредне коморе, колико ја пратим, имамо човека који никада није радио ништа. Он би, као такав, могао да буде самозвани председник државе, пошто ту исто имамо случај да човек није радио ништа. Можда и председник Владе, можда и министар нечега, али да буде на месту председника Привредне коморе неко ко никад није радио ништа у привреди, то је нонсенс пар екселанс. Маса других људи који су тамо доведени исто су ту зато што су тамо велике плате, што се мало ради и што је то за неке депонија, односно одлазак са неких функција у мирну старост, а за неке, можда, припрема за неке боље функције.

Какве везе има Привредна комора, као обавезно удруживање послодаваца, са тим какав ће бити наставни план и програм у средњим школама? Како то можете да направите на нивоу целе државе? Како можете да препустите послодавцима да, који данас јесу сутра нису, одређују шта ће наша деца да уче? Рецимо, те школе трају три године. Имамо ситуацију да су дате субвенције за отварање неке фабрике за клемовање жица, и онда се уводи специјалиста за клемовање жица. Док не истекне уговор о субвенцији. А онда он покупи те своје даске и жице и клешта и оде у

Молдавију. Шта ћемо онда ако у том месту имамо 50, 100 специјалиста са средњом школом за клемовање жица?

Говорио сам малопре, синоћ сам чуо у некој емисији на некој телевизији необичне боје да су поново заваривачи велики проблем, нема заваривача. То није тачно. Рекао сам вам, данас се у Србији тражи 28. Значи, то може да се реши како год хоћете за један дан, само да хоћете нешто да решите. Према томе, хајде да се манемо тих мамбо-џамбо, хокус-покус решења – „чуо сам нешто“, „рекао ми човек када сам га пратио до спаваће собе или после вечере у неком ресторану“ – него хајде да радимо нешто озбиљно.

Пише овде као даље образложење за одбијање амандмана да је непостојање дуалног образовања довело до тога да смо младе људе довели у позицију јефтине радне снаге. Ко? Ви или ко? Држава или ко? Ако је то тако, ако су млади радикали то некада решили на неки бољи начин, онда хајде да применимо тај бољи начин, али та „шуварица“ ми се не чини бољим начином.

Оно што је последица пропасти српске привреде су деведесете и лудило, политичко и лично и колективно тада, које је довело до тога да се уништи привреда, у технолошком смислу пре свега, да људи који су тада водили државу нису имали појма о томе шта се дешава около, да су системске промене у свету такве да нека наша сигурна тржишта, као што су били Несврстани, као што је био Совјетски Савез, као што је била неразвијена Кина, да су у међувремену, док смо ми освајали и побеђивали у свим ратовима у 90-им, али што рече један, „мало морген“ да су сви они толико напредовали да смо ми постали и технолошки и организационо и финансијски, да не говорим и политички заостали у односу на њих. Зато је маса фирми пропала у 90-им годинама. А та пропаст је била очигледна, наравно, када је дигнута завеса те оперетске представе и када је почео процес приватизације, где се тачно видело шта вреди, шта не вреди.

Да ли је било пљачкашких примера приватизације? Наравно. Не 24, већ 224. Али шта је са њима, зашто их прикривате? Систем приватизације је добар, али је довео и до тога да видимо да смо технолошки ван света. Ми смо '90. године извозили високу технологију за Кину; сада из Кине увозимо све живо, наша висока технологија не постоји. Овде, у овој држави некада су се правили рачунари, сада не може да се направи струјомер. Овде је некада била ауто-индустрија која је имала мало неког домаћег основа, сада нема никаквог домаћег основа.

Према томе, немојте да се играмо досеткама, имамо велике проблеме. Већ сам рекао у начелној расправи, није ми драго што је Србија у

проблемима, без обзира на то што сам опозиција. То само болестан човек може да буде срећан – када је нешто лоше, да је њему боље. Не, напротив, живим овде заједно са свима вама, моја деца одрастају овде, остаће овде, нису једина, и сви морамо да будемо свесни тога да наше политичке разлике не смеју да остављају негативне последице на развој ове земље.

Ова тема, дуално образовање, није идеолошка ствар, није политичка, није Русија Европа, није друштвена својина, државна својина, приватна својина. Ово је питање суштине опстанка будућих генерација. Немојте да их терате да постану специјалисти за нешто што сутра неће моћи да раде. Развој технологије је такав да, ако ви научите било шта данас, будите сигурни да, ако не учите даље, па до доживотног образовања, нећете моћи да радите на свом радном месту у истој фирми кроз пет година.

Овде пише на једном месту да је развој технологије, каже – учење кроз рад не представља за ученике просте мануелне задатке, већ програмирање, пројектовање и руковођење паметним машинама које су део савременог модерног производног процеса. Волео бих да знам ко је аутор ове реченице. Он не зна шта су паметне машине. Паметне машине су машине којима не управљају људи, које имају софтвер, или бар не управљају људи са средњом школом. Могу да управљају инжењери, да их пројектују, али паметне машине су паметне због тога што им не треба људска радна снага. То је суштина. Значи, ко је ово писао, ја га жалим, зато што је морао и добио задатак да напише нешто о чему нема пуно знања.

Према томе, будите озбиљни, повуците овај закон и хајде да заједно тражимо боље решење за реформу средње школе.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Повреда Пословника, Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, рекламирам члан 106. и члан 107.

Каже Шекспир ово је достојанство и треба говорити о теми дневног реда. Пошто је расправа у појединостима, ми смо овде о свему чули сем о амандману. Поштујем вашу толерантност, али ви сте допустили овде да се вређа достојанство Народне скупштине тиме што је човек успут делио дијагнозе, што је говорио о неким лажним дипломама. Колико ја знам, члан 1. уопште то не обухвата.

О лажним дипломама прича човек који је купио у Битољу средњу школу. То је типична повреда достојанства. О лажним диплома прича човек који је купио Вишу трговачку школу у Нишу, и то кад је постао министар.

А каже да је завршио Вишу економску у Београду. Ако то није вређање достојанства Народне скупштине, онда нек покаже диплому те више школе.

О усмереном образовању и о Шувару прича човек који је, по мени, завршио неусмерено образовање. Ми који смо у то време ишли у школу знамо да је то био прекид, ако то тако зовемо, дуалног образовања, да су занатлије и ученици школа у привреди уместо три године ишли годину, а он тврди да је дуално образовање Шуварово. То је повреда достојанства Народне скупштине, зато што је Шувар прекинуо ту врсту коју можемо назвати дуалним образовањем, али неко ко није ишао у школу, ко каже да други ништа нису радили грубо вређа достојанство Народне скупштине. И нек ми он каже у којој је фирми радио. Ја ћу да извадим своју радну књижицу, он нек извади своју. А он је, колико ја знам, радио на улици – коцка, карта и шибице, шверц бунде.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар Младен Шарчевић.

Имамо један захтев за реплику и једно јављање по амандману.

Изволите, министре.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Хвала вам пуно.

Наравно да нема везе са Шуваровом реформом, ни близу.

Ово што је рекао посланик који је последњи говорио, Маријан Ристичевић, тачно је. Ко је шездесетих година рођен и ишао у Шуварове школе, има их доста у држави, зна добро да је прва фаза била – сви су ишли исти програм. Сви. А онда тај мајстор који је требало да иде... Учио је латински и све друго у прва два разреда и ишао само годину дана на теорију. Праксу нису ни имали.

Ми смо тад почели да уништавамо тај наш модел, а одличне фабрике кад су извожене, ја знам, лично сам радио у Раковици у индустријском басену, имали су одличне профиле, најбоље мајсторе узимали. Значи, ми смо изгубили тај ресурс... Одличне мајсторе, да могу да раде у ауто-индустрији. Значи, тај дисконтинуитет је био.

Добро је што је и неко од посланика приметио овде у образложењу – стратегија није опортуна овој причи. На странама 104 и 112, кога занима нека погледа.

Истраживање концепта дуалног када смо сагледали интересе послодаваца – око 1.800 послодаваца у Србији, што домаћих што страних, изјаснило се да имају намеру да уведе неки од модела дуалног. За сада је лиценцирано 205 компанија. Оне су испуниле све услове и то се ради корак по корак. Причамо о нивоу образовања које обухвата 7-8%, а укупно средње образовање обухвата – 25 % гимназије, 67 % средње стручне школе.

За информацију грађанима Србије, све се реформише, и гимназијски програми, и програми средњих стручних школа, а дуално тражи своје место кроз тро- и четворостепено.

Жице и обуке, када говоримо о неким једноставним пословима... То се не образује кроз дуално, то је курс. То се савлада за два месеца. То је неформално образовање. Негде је то, заиста, тим грађанима много значајно. Ко не зна, може да их посети. Ја јесам.

Када говоримо о синдикатима – све време, са свим законима са којима смо дошли овде, учествовали смо барабар данима. Ко изволи да каже супротно, нек му је на част.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Вјерица Радета, право на реплику.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Реплика на излагање господина Зорана Живковића, који је, ничим изазван, у току образложења свог става о амандману, ваљда и о целом закону, поменуо младе радикале.

У обавези сам као овлашћени представник да, пре свега због јавности, кажем да се ми у СРС не делимо на младе и старе, да немамо никакве омладинске организације, да немамо никакве женске мреже, да немамо било какве друге организације, да смо сви ми само српски радикали са истим правима и обавезама.

На шта је господин Живковић мислио заиста немам намеру да нешто претерано размишљам, али кажем, била сам у обавези ради јавности да изнесем ове податке. Ако је мислио на неке који су можда некада били чланови Српске радикалне странке, они никакве везе са Српском радикалном странком немају. Знате, као и све у животу – да је ваљало, не би било бивше. Господин Живковић то зна и сам по себи, по свом напуштању странке и формирању друге, што је, наравно, његов проблем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

(Зоран Живковић: Реплика.)

Аконто чега се јављате за реплику?

(Зоран Живковић: Поменут сам, Вјерица Радета.)

Вјерици Радети? Не, Вјерица Радета је само одговорила на помињање СРС.

(Зоран Живковић: Сад не смеш ником да даш реплику, ни њој.)

Не ради се о томе да ли председавајући нешто сме или не сме. Поменули сте је, госпођа Радета је одговорила, имала је право на реплику...

(Зоран Живковић: Имам и ја право на њену реплику, пише ти то у Пословнику.)

Ништа увредљиво није рекла за вас. Стварно немате право.

Идемо даље, реч има народни посланик Бранка Стаменковић, по амандману.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала.

Молим вас, ако можете време овлашћеног да ми рачунате.

Дакле, малопре је колега Орлић замерио што сам током расправе у појединостима о закону о дуалном образовању говорила о нашем основношколском образовању па је рекао да му то није јасно, те ја осећам потребу да му појасним.

Срећа, то је јасно скупштинском Одбору за уставна питања и законодавство, који је прихватио овај амандман као амандман који је у складу са Уставом, као и образложење које је дато уз тај амандман, а које ја практично у расправи, док браним амандман, препричавам. Да буде сасвим јасно и колеги Орлићу, прочитаћу део тог образложења који је прошао комплетну скупштинску процедуру.

„Образовном систему Републике Србије није потребно дуално образовање, већ коренита реформа предшколског, основношколског и средњошколског образовања по угледу на фински модел“. Другим речима, предшколско васпитање и образовање мора бити свима доступно и у потпуности финансирано из буџета Републике Србије, без било какве новчане партиципације родитеља. Сви пратећи трошкови предшколског, основношколског и средњошколског образовања и васпитања, укључујући и трошкове набавки играчака, уџбеника, школског прибора, превоза и исхране ученика, такође морају у потпуности бити покривени из буџета Републике Србије, а средњошколско образовање мора постати обавезно.

Тек након задовољења ових основних услова образовни систем Србије постаће праведан и истински ће пружити једнаке шансе за животни успех сваком детету, без обзира на финансијску снагу родитеља.

Другим речима, колега Орлићу, нама је основно и предшколско образовање лоше. Због тога што су лоши, имамо лоше резултате на крају основне школе. Због тога што имамо, сада уводимо дуално, јер не знамо шта ћемо са том децом.

Да су нама добри резултати на крају основне школе, нама дуално образовање не би требало. Али пошто нису, ми морамо да се запитамо зашто нису, шта треба... Сваки озбиљан човек, свако ко дубље крене у анализу, мора да крене у анализу шта није у реду, шта су проблеми, због чега не ваља наше основношколско образовање, због чега су нам резултати лоши. Ту је веза између помињања основношколског и дуалног образовања и, као што видите, то је Одбор за уставна питања и законодавство

препознао, а ја ћу наставити на томе да инсистирам у својој расправи по следећим амандманима. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Стаменковић.

Право на реплику, Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Дакле, дужан сам бар по два основа да изразим захвалност са своје стране. Прво зато што смо добили ова, слободно речено, бесплатна два минута да још неке додатне ствари појаснимо. Друго, што су се постарали ови који су реплику изазвали да нас мало и забаве приде.

Прво на тему овог последњег, забавили, јер, даме и господо, ја сам данас, морам да признам, много научио. Научио сам да образложење амандмана пролази скупштинске процедуре и да га разматра Одбор за уставна питања и законодавство. Ето то, морам да признам, до сада нисам знао. Био сам убеђен да тај одбор само анализира да ли је предлог у складу са Уставом, правним системом, да ли предлог амандмана, а не било какво образложење где може ко год хоће, како год хоће, поезију да напише, што, како видимо, и раде, пролази било какве провере у процедуралном смислу. Дакле, ово је било врло лепо да се мало релаксирамо за почетак овог, очигледно веома дугог дана. Хвала на томе.

Што се тиче везе по првом или по другом основу, хвала и на потврди, својеврсној, да онај ко је ово образложење дао и овакве амандмане са тим образложењем предложио нема представу шта би рекао на тему овог закона. Онда због тога прича о предшколском, о основношколском и о свим другим облицима и нивоима образовања, осим онога о ком треба да прича.

Но, да не буде ово само забава и релаксација за нас од оних који очигледно неће данас умети ништа боље од овога што су урадили, да искористим ових додатних тридесетак секунди да некима којима је потребно додатно појашњење сада кажем да се у одговору, иначе одличном одговору, који смо добили од Министарства помиње та стратегија, баш зато што су се на ту стратегију неки у својим, такође феноменалним, образложењима амандмана позивали. Да им се скрене пажња да, поред тога што се позивају на ту стратегију, што је лепо и похвално, није лоше да исту и прочитају. Да су је прочитали, и да су је разумели приде, видели би да је ово образложење заиста на месту, да њихови предлози у складу са Стратегијом нису, а овај предлог закона, уз све остале одличне ствари, баш јесте. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Колегинице Павловић, повреду Пословника?

Изволите.

СОЊА ПАВЛОВИЋ: Уважени председавајући, дозволили сте претходном говорнику да повреди члан 107. и да наруши достојанство Скупштине. Није он тај који треба овде да свим посланицима који су ставили своје амандмане даје рецепт како се бране амандмани и да ли смо ми прочитали или нисмо прочитали Стратегију.

Значи, није он тај врховни посланик овде који треба свим другим посланицима да каже како да се понашају. Сматрам да је то недопустиво. Нама је речено у претходним излагањима да ми не морамо да нападамо све законе. Такође мислим да они не морају да бране све законе, чак и оне због којих ће се кајати.

Молим вас да не дозволите ником да вређа друге посланике, да нас враћа у предшколски узраст. Ми смо уредно све школе завршили, и овде ћемо доћи до предшколског образовања, па ако хоће, баш има жељу да нас врати све овде у предшколски узраст начином на који нам се обраћа, нека то уради онда када будемо расправљали о том закону. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Сматрам да нисам прекршио Пословник и, сложићете се, господин Владимир Орлић има право да, као и сви народни посланици, исказе своје мишљење и свој политички став. Ваша је перцепција таква, поштујем то.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Да.) Хвала.

Реч има Бранка Стаменковић, право на реплику.

Изволите.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала пуно.

Захваљујем се колеги Орлићу јер, као потпуно пристојна особа, увек гледам да именујем колегу коме се обраћам, док колега увек прича у шифрама. Желим само да се захвалим на подуци коју је имао у вези са тим како се пишу амандмани и да ли образложења треба да одговарају неким правилима или не.

Сад бих вас само замолила да то све што сте мене подучили, исто подучите председника Одбора за образовање, на коме сте синоћ и ви били као члан, који је инструктирао посланике владајуће већине да гласају да одређена количина амандмана Посланичке групе Доста је било буде одбијена као амандмани који нису у складу, управо због тога што им се није свидело образложење и позивао се упорно на члан 162. став 1, алинеја 4 Пословника, у коме пише о том образложењу.

Молим вас да се договорите сами са собом да ли образложење у амандману треба да прође скупштинску процедуру или не, јер не можете

једном због тог образложења одбацити амандман а други пут рећи да оно нема везе да ли се одбацује амандман или не.

Према томе, морам да напоменем да ме ово страшно подсећа на начин на који се иначе правила тумаче у овој скупштини откад сам у њу ушла пре годину и по дана, у јуну прошле године. Ако вам одговара ви овако, ако вам одговара ви онако. У сваком случају, код колеге Зукорлића видите ко је погрешно у овом случају. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Владимир Орлић, право на реплику.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Баш тако.

Још једном хвала на прилици да се још мало додатно чујемо и на оном узвраћању пажње због тога што се трудимо да овде једни друге нешто додатно подучимо, да једни другима помогнемо. Већ смо ми причали на ту тему. Добро је помоћи колеги, није то лоше. Додуше, штета је што је тако хронично потребно да то радимо, али боже мој.

Уз сву добру вољу са наше стране, од тих силних подука некад ми се чини да ипак цабе кречимо, али добро. Ми ћемо да се трудимо и даље, јер то, забога, није лоше. Да се искористи ово на најкориснији могући начин, пошто смо ми ту имали још неких додатних питања и допунских недоумица.

Оно које се тиче постојања трогодишњих програма, то смо већ објаснили. Оно које се тиче вредности тог ангажмана ученика, колико ће те накнаде износити по овом закону када буде усвојен, а биће усвојен, немојте око тога да се бринете ни најмање, само једну ствар да нам објасне они који се томе страшно противе је л' то значи, из њиховог угла, да је боље да то буде бесплатно, да је боље да та накнада не постоји. Ако то заиста мисле, слободно нека то тако кажу. Није срамота рећи шта заиста мислиш, само не нама, него људима који ово прате.

Пошто смо већ утврдили да су против тога да се више зна, пошто смо већ утврдили да су против тога да се боље савлада градиво, да се стекну боље компетенције, само нека још кажу је ли бесплатно боље него уз неку надокнаду. То би требало да објасне грађанима који ово гледају.

Што се тиче питања девастације деведесетих, она се заиста догодила. Само две ствари да замолим. Прво, да на њу не указују управо они који су радили са људима најкатастрофалнију могућу ствар која се догодила некадашњој земљи и данас са тим и таквим људима сарађују. Пријатељски и партнерски сарађују. Знам бар за један институт, мислим да се зове „Ифимес“, где такви људи међусобно сарађују.

Другу ствар да замолим – да они који су лично одговорни за још гору девастацију од оне која се догодила деведесетих, након 2000-их година, не спочитавају нама. Оно питање постојања огледала у одређеним ставовима је више него важно. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Време, хвала.

Идемо са наредним амандманом.

На члан 1. амандман у истоветном тексту поднели су народни посланици проф. др Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има Марко Атлагић.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважени потпредседниче Народне скупштине Републике Србије, пошто је ДС, странка бившег режима, требало да донесе закон о дуалном образовању пре 14 година, а није, а довела је школство Републике Србије на најнижу могућу меру у историји школства и педагошких идеја, а председник Републике Александар Вучић иницирао доношење овог закона о дуалном образовању који представља прворазредни педагошко-образовни искорак СНС-а и Министарства просвете и њеног министра Младена Шарчевића у последњих 15 година, због уштеде времена одуштајем од образложења.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реплика, Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Дакле, прва ствар. Када помињемо реформу образовања пре 14 година, онда треба са поштовањем причати о људима попут професора Гаше Кнежевића, који је био министар просвете у влади Зорана Ђинђића. Исто тако, када је у питању и Србијанка Турајлић, која је тада била помоћник у Влади Републике Србије, и многи други професори са Београдског универзитета, касније и Тинде Ковач, која је такође допринела у великој мери реформи образовања, и на неки начин покушавали да упристоје целу ону сцену деведесетих коју је господин Атлагић, заједно са Војиславом Шешељем, довео до апсолутног ругла, када су професори били избацивани са универзитета, када им се судило, када су многи новинари страховали за свој живот, а многи тај живот, нажалост, и изгубили. Дакле, у том периоду владе Зорана Ђинђића исправљале су се све оне грешке које су током деведесетих година бивши, садашњи или неки други радикали заједно стварали у нашем друштву.

Оно што је такође једна велика бољка овог данашњег режима јесте то што не могу да се ослободе баласта деведесетих година. Тај „Булевар Ратка Младића“ и даље је остао у сржи политике Српске напредне странке. Све вредности су пренели из једне у другу партију, све оне ствари за које су се залагали током деведесетих година, „Сто за једног“ па да не набрајам даље, остало је у култури изражавања и понашања и данашњих посланика, нажалост, владајуће већине.

Мислим да је потпуно беспредметно покојног професора Гашу Кнежевића упоређивати са оваквим стручњацима попут доктора Атлагића, који се залагао да млади људи иду на фронт и губе своје животе за његове пропале идеје. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Вјерица Радета, право на реплику.

Изволите.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Истина је, ми смо говорили о томе и у начелној расправи, да је суноврат образовног система у Србији кренуо управо са Гашом Кнежевићем. Очекивати и тражити од народних посланика да то име помињу са неким уважавањем заиста је непримерено.

Не разумем, заиста, због чега је колега који је пре говорио, и у ком контексту је уопште помињао професора др Војислава Шешеља, који је био редовни професор Правног факултета Универзитета у Београду и којег је тај Гашо Кнежевић, без икакве одлуке надлежних на Универзитету и на Факултету, буквално декретом избацио са Правног факултета. На ту тему је вођен и одређени судски спор и постоји у књигама др Војислава Шешеља све забележено.

Лично сам сведок, када сам ишла код Гаше Кнежевића да тражим тај документ за који је он у јавности причао да постоји, био је толико пијан да није могао из ходника да пређе у свој кабинет, него му је био неки сарадник, запамтила сам, Раде се зове, па му је рекао – хајде, Раде, донеси ми ти.

Дакле, о таквом човеку говорити са поштовањем нема ни потребе ни сврхе. Али сећати се Гаше Кнежевића као некога ко је јавно рекао да у образовни систем треба увести апсолутну денацификацију, да ништа српско више не треба да постоји ни у нашим уџбеницима ни у комплетом просветном образовном систему, о томе треба да се говори и тога треба да се сећамо да не би ниједан наредни и садашњи министар кренуо стопама којима је ишао Гашо Кнежевић и Зоран Ђинђић.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Право на реплику, Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Две напомене, пошто се тичу директно Српске напредне странке, а и још једна, пре него што кренемо на ту тему.

Тужно је и јадно да себи да за право да коментарише човека попут народног посланика Атлагића неко ко му није ни до колена. Због чега? Због тога што се Марко Атлагић није устручавао да брани свој народ онда када му је било тешко? Је ли због тога? За то је некоме крив? Тај неко, да зна, није дорастао таквом размишљању, није дорастао таквом заузимању за било кога сем за себе самог. До костију себични људи нису у стању да поступају на тај начин. Марко Атлагић је посве другачији и много бољи од тога који је себи дао за право да га малочас узме у уста.

Оно што сам желео да напоменем тиче се окружења из ког тај неко долази и оне приче о деведесетим годинама. То што он сам не зна да су му лидери некада обилазили линије фронта, да су му лидери некада имали своје паравојне формације, то је његов проблем. Има нас који то знамо, има нас који због тога и не можемо да га разумемо озбиљно, као што га не разумемо баш никада, када било шта каже.

Али о култури... Ту човек просто не зна да ли да се насмеје или да се забрине. О култури нас да пита представник посланичке групе чији су народни посланици у овој сали, и у прошлом сазиву и у овом сазиву, простачки псовали, који су снимљени од стране технике како у директном преносу псују мајку председници Скупштине, на чијим се листама налазе они који су, извините, али термине попут проституције користили за жене које раде у овој сали, и за председницу Скупштине и за колегинице посланице. Да нама о култури причају они чији председнички кандидат доведе на митинг пијаног човека који псује у микрофон људе који су му дошли тамо, чији потпредседник у Нишу, ако је једну једину псовку у српском језику промашио да је не изговори тада, мислим да је то урадио само случајно. Ти који не знају ни ко је Надежда Петровић, ни ко је Милутин Миланковић, нас да питају за културу, то је више него смешно.

Има један новоотворени музеј, посетите га. А проверите и ко су ови људи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

(Балша Божовић: Реплика.)

Немате право на реплику, само је одговорено на ваш говор. Стварно не бих да се ово претвори ни у расправу о паравојним формацијама нити о булевару било ком.

Марко Атлагић има право на реплику.

Изволите.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважени потпредседниче Народне скупштине Републике Србије, не могу да верујем, али да кажем да сам и шокиран изјавама претходног говорника који ми је упутио критике за деведесете године. За његову информацију, сретан сам и поносан што сам тада бранио свој народ у Хрватском сабору. Сви ти говори моји су доступни јавности.

То доказује да претходни говорник и ја имамо потпуно различите моралне вредности. Ја не припадам, а ни Српска напредна странка, вредностима васпитнообразовног система претходног говорника који су из програма избацили слушање Ивана Горана Ковачића „Јама“, десето певање. Ми тим вредностима не припадамо. Ми имамо друге вредности. (Аплауз.) Ми волимо своју отаџбину и боримо се за њу. Поштовани потпредседниче, ми не припадамо вредностима оних који су из трећег разреда основне школе, из подручја слушања музике избацили баш „Марш на Дрину“.

И да се разумемо. Моје највеће две врлине у животу су не десет књига написаних и 200 научних радова, од тога из васпитања и образовања 50, не само у нашим него и у иностраним часописима, него две ствари. Прво, што сам своју отаџбину и народ бранио. Друго, што сам свог председника у Хагу бранио, којег је претходни говорник упутио у Хаг, и што је он палио ову Скупштину а ја је гасио. То су две различите вредности и никада се с тим нећемо сложити. (Аплауз.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Драган Весовић, повреда Пословника.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, господине председавајући. Убеђен сам да ме малопре нисте видели, јер знам да бисте ми дали реч.

(Председавајући: Нисам. Извините, молим вас.)

Знам.

Молим вас, члан 106 – говорник може да говори само о тачки дневног реда. И господин Божовић, и господин Орлић, и господин Атлагић заиста причају о стварима... Ја покушавам да схватим какву то повезаност има са дневним редом. Не могу да схватим. Ти сукоби између „жутог предузећа“, бивше власти и садашње власти, те хвале господину Атлагићу, кога смо и ми похвалили... Ево ја га позивам...

Опет седите код нас, господине, не бојте се.

Немојте, вратимо се на дневни ред. Дајте да радимо, има људи који желе овде да раде. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, уз још једно извињење што вас нисам видео при рекламирању повреде Пословника.

Делимично сте у праву и расправа је отишла ван онога што јесте тема. Да ли желите да се Народна скупштина изјасни? (Не.) Хвала.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Захваљујем.

Даме и господо народни посланици, као предлагачу овог амандмана циљ ми је био да подржим Владу и Министарство јер мислим да нам је дуално образовање у овом часу неопходно.

Као неко ко је завршио школу 1972–1976. године, у наставку, по другим амандманима, направићу очигледну разлику између образовања које је постојало, образовања које није постојало и онога што ми желимо да поново зановимо и поновимо. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Јавио се Ненад Константиновић.

Изволите, колега.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Јавио сам се по амандману који су поднели Маријан Ристичевић и Марко Атлагић. Они су генијално смислили да додају зарез између речи у реченици и то је амандман. Дакле, злоупотребљавате и Пословник, и време и новац грађана Србије давањем бесмислених амандмана, али се користи да се образложи, кроз то додавање зареза, да није ваљао Гашо Кнежевић и да је он упропастио школство у Србији. Једино добро што је урађено у Министарству просвете било је оно што је урађено до 2004. године, када је министар био Гашо Кнежевић, када је радио на томе и Рефик Шећибовић и Србијанка Турајлић.

Заборављате да сте на власти од 2012. године, и пет година нисте урадили ништа. До ових предлога министра Шарчевића ви нисте урадили ништа, а министар пре Шарчевића је био Вербић из СНС-а, а пре њега је био Жарко Обрадовић из СПС-а, па је био Томислав Јовановић исто из СПС-а, па су биле неке разне, Чолићка из ДДС-а која је укидала Дарвинову теорију итд. Дакле, никакве везе нема ово образовање какво је са тим шта је радио Гашо Кнежевић. Све то што је он урадио упропашћено је за 15 година после тога.

Ви се позивате на нешто из 2003. године. Шта је са вама? Освестите се да сте ви на власти пет година. Што нисте променили образовне профиле за пет година? Што нисте променили средњошколско образовање за пет година? И сада ћете све да промените дуалним образовањем, где ће деца од 15 година да раде за 30% мање од минималца?

То је суштина овог закона. Све покушавате да маскирате кроз неку причу, а суштина је у томе – крупном капиталу треба јефтина радна снага и људи ће да раде за 15% од минималца. То је суштина овог закона.

За кога ми то правимо? Па је л' то за нашу децу? Па је л' наша деца треба да заврше средње школе? Је л' имате жељу да ваша деца, вас посланика, заврше средњу школу, да заврше и факултет, да зарађују боље

сутрадан, а не да зарађују као што зарађују у Кини и у неким другим земљама на које се позивате, Русији и осталим?

Дакле, ми хоћемо да Србија буде земља знања и да то што људи раде буде добро плаћено, а не да их ограничите са 15 година, да не могу да иду даље. Је л' то предлажете?

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Право на реплику има народни посланик Маријан Ристичевић.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, далеко су они од знања. Можда имају неко звање, али звање и знање нису исто. Чак и знање где сте искористили само своју меморију није неко знање уколико није применљиво. О образовању причају они који су отпустили 235.000 људи из производње. Не говорим о укупном броју од 400.000 људи. Пошто су приватизацијом, грабљивом, предаторском, комплетну привреду продали за 6.700.000.000, очигледно је да им радници нису били потребни.

Када сам радио у ИМТ-у заједно са колегом који је пре мене говорио, али када бисмо се шалили, у Београду је било преко 200.000 људи у производњи. После њих има 20.000. Да није ПКБ-а и да није „Колубаре“, ни тих 20.000 не би било на територији града Београда са околином. Значи, са 200.000 на 20.000.

Шта је Гаши Кнежевићу и њима требало дуално образовање? За коју привреду? За ону коју су продали, која више није постојала ни у назнакама, није им требало образовање. Онда су штанцовали само звања, факултетска, средњошколска. Рецимо, завршени факултети за менаџмент... Имамо менаџера двеста-триста хиљада. Нису употребљиви ни овде ни у иностранству. Када оду у иностранство, перу судове итд. Резултат њиховог образовања је сразмерно идентичан ономе што су имали у привреди. Такву врсту штеточина Србија у привреди није имала нити ће имати. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

По амандману се јавио Горан Ковачевић.

Изволите.

ГОРАН КОВАЧЕВИЋ: Господине министре, ви сте министар за образовање, а ми овде непрекидно слушамо у ствари замену две тезе, где расправљамо о образовању а говоримо о тржишту радне снаге. О тржишту радне снаге говоре нам они који су 2012. године унаказили тржиште радне снаге доводећи нас на стопу незапослености од преко 25%.

Али суштина свих теорија налази се у једној чињеници, у замени тржишта радне снаге и образовања.

Скупштина Србије овде се враћа на систем који је превазиђен 1961. године, јер смо 1961. говорили о радној снази којом ћемо ми из државе да командујемо, управљамо и одлучујемо. Године 1961, за време комунизма, Комунистичка партија Југославије изашла је из варијанте социјалистичког управљања и дозволила страним инвестицијама да 1967. крену у инвестирање. Какве ово везе има? Морамо да променимо систем и да схватимо да је држава, Министарство образовања само један сегмент на тржишту радне снаге. Тржиште радне снаге је исто као тржиште производа и услуга, где владају слободне конкуренције.

Ако хоћемо да искључимо послодавце, ако хоћемо да искључимо Привредну комору, па како мислимо да функционишемо у савременом свету? Како мислимо да критикујемо Кину, Русију, земље које у овом тренутку имају страхан раст друштвеног бруто производа? А да не говоримо о Немачкој, где је дуално образовање такође фактор на тржишту радне снаге. Просто, имате компликован систем где све што је другачије, што се мења, што даје резултате, а ти резултати се, пре свега у образовању, на крају виде на друштвеном бруто производу у степену незапослености, не жели да се прихвати.

Ово је проста математика. Ако овај закон буде добар, ми ћемо имати смањење броја незапослених у генерацијама које долазе. Ако овај закон буде лош, ми ћемо дефинитивно имати лоше резултате.

У последње три године сви закони које доносимо, а слушамо слична објашњења, да се они који су нам 2000. године говорили о либералном, слободном тржишту данас враћају на потпуно државну економију... Ми данас имамо резултате који су последица оваквих и сличних закона које смо доносили од 2015. године.

Зато, господине министре, само напред. Дуално образовање је само један део општег система образовања. И да мењамо, јер кад не мењамо, када се задржавамо, када пристајемо на стара решења, нама друштвени бруто производ, у крајњој инстанци, не расте довољно брзо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Ковачевићу.

Народни посланици Бошко Обрадовић, Срђан Ного, Марија Јањушевић, др Драган Весовић, мр Иван Костић, Зоран Радојичић и проф. др Миладин Шеварлић једним амандманом предложили су измене у чл. 1, 7, 8, 13, 21, 22, 23, 25. и 26.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има Драган Весовић.

Изволите.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Поштовани господине председавајући, ја ћу морати у име Посланичке групе Српског покрета Двери, у име ово мало нас што је остало, ризикујући да и ја можда будем кажњен, да причам и по неколико пута исту причу.

Дакле, ради се о амандману на напред побројане чланове и ту је онај термин „други законски заступник“ – термин који смо већ у прошлим законима, када смо говорили о сету закона из просвете, користили. Ја сам и онда питао министра и сараднике да ми објасне. Нити су ми онда објаснили, а ово што сам данас добио у образложењу – не знам стварно ко је то образложење писао – још више ме је збунило. Каже – амандман се не да прихватити јер термин „други законски заступник“ подразумева сва лица која у складу са законом могу да заступају интересе...

Понављам – подразумева сва лица. Зашто сте онда одвојили родитеља? Зашто каже – родитељ је други заступник? Родитељ није друго лице? Је л' родитељ привилегованији од других законских лица?

Ми причамо да су били у старом закону, у Породичном закону, термини родитељ и старатељ. Пошто смо у законе које смо већ усвајали убацили неке речи, неке кованице, неке појмове који су противуставни када причамо о родној равноправности и сексуалној оријентацији... Молим вас, где то пише у Уставу? Овакви чланови развијају оправдан страх код људи који гласају за Српски покрет Двери да ћете у једном дану кроз друге законске заступнике предвидети истополне „родитеље“, јер они не могу бити родитељи, да ћете старатеља... не знам ни шта ће они бити. Зато ми кажемо да се врати онај стари термин, и зато смо брижљиво тражили тај термин у свим побројаним члановима.

Наравно, образложење је потпуно нелогично, а на овај начин стичемо утисак да нешто није у реду. Да ли то обухвата родитеља или га не обухвата? Молим вас, ко је ово написао? Ево ја сам вам прочитао образложење. Или ви то неозбиљно радите или мислите да ћемо ми да престанемо да указујемо на ово што се зове марш ЛГБТИ, већ додато И, особа кроз систем образовања, кроз место где никако и никада не треба да буду. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Весовићу.

По амандману реч има народна посланица Соња Влаховић.

Изволите.

СОЊА ВЛАХОВИЋ: Хвала, поштовани председавајући. Јављам се по амандману.

Колеге подносиоци амандмана подносе исте амандмане, амандмане да се уместо старатеља уводи законски заступник, у ствари да остане

старатељ. Да су слушали министра када је био Предлог закона о основама система образовања и васпитања, не би подносили овакве амандмане. Јер овакве амандмане нису вероватно слушали. То су, господине Шарчевићу, глуви код ушију, слепи код очију отприлике.

Поштовани министре, ви сте тада рекли да је термин законски заступник идеја правника, чак и судија Касационог суда, да би, уколико у породици дође до развода, један родитељ био законски заступник, а други не. Просто, зарад заштите интереса деце, уместо термина старатељ уводи се законски заступник. Просто и једноставно.

Подносиоци амандмана су у образложењу написали да поштују Устав, да негују традиционалне и породичне вредности, брину се и штите децу, боре се за њихово право, а уједно им свакодневно вређају, вербално и физички, мајке, сестре, комшинице, тетке. Данашњи напад на нашу председницу Мају Гојковић је потврда таквог физичког напада.

Поручујем као жена посланица да се ми не плашимо. Сам доказ је да се наша председница Маја Гојковић сама одбранила од физичког напада три посланика Двери.

Хвала, колега.

Као жена посланица поручујем да се не плашимо и да достојанствено седимо у овим... (Аплауз.)

Не плашимо се и нигде нећемо да бежимо. Достојанствено и поносно седимо у овим нашим посланичким клупама, достојанствено и поносно корачамо и холовима наше Народне скупштине, корачамо и градовима и селима наше лепе Србије зато што смо посланице СНС на челу са Александром Вучићем. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Право на реплику, Драган Весовић.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, господине председавајући. Први пут сам у Скупштини добио право да неке реплицирам и заиста вам се захваљујем што сте то учинили.

Нисам глув, нисам слеп. Додуше, носим наочари, али о тим физичким способностима... То могу да процене особе које су надлежне, дакле из медицинске струке, којој, гледајте, игром случаја, ја припадам.

Да, нисам посланик СНС, ја сам посланик Српског покрета Двери и никакву комшиницу, и никакву жену не малтретирам и подједнако се, госпо, као и ви из СНС, осећам народним послаником и слободно шетам ходницима. Никада никога први нисам споменуо, никада нисам никога увредио и на томе ћу и остати. Ја нећу бити први. Али не видим разлог да нешто што нема везе са овом причом убацујемо у причу. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

По амандману, народна посланица Јелена Жарић Ковачевић.

Изволите.

ЈЕЛЕНА ЖАРИЋ КОВАЧЕВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Поштовани министре са сарадницима, даме и господо народни посланици, мислим да је крајње време да разрешимо дилему употребе термина законски заступник и термина старатељ.

Дакле, термин законски заступник подразумева сва лица која могу заступати интересе деце, односно интересе малолетних лица. Термин законски заступник је шири од термина старатељ. Термин законски заступник обухвата родитеље као заступнике своје малолетне деце, обухвата старатеље који су са овлашћењем органа старатељства заступали малолетну децу или одрасла лица која су лишена пословне способности, али термин законски заступник такође обухвата и заступнике предузећа. Дакле, зашто бисмо тај шири термин мењали неким ужим термином старатељ ако већ постоји термин законски заступник који се користи у неким законима?

Такође, ако хоћете, можемо причати о дефиницији законског заступника и старатеља, која је, ако не иста, јако слична. Дакле, то је пословно способно лице које штити права и интересе другог лица.

Овај амандман нема никаквог смисла и сматрам да овај амандман не треба прихватити, али ово своје обраћање завршићу као моја колегиница Влаховић, у духу данашњег дана. Обраћам се сада колегиницама и такође кажем да нема смисла плашити се једног од подносилаца амандмана, Бошка Обрадовића. Ја га се као жена не плашим, могу само да сажаљевам мушкарце који своју снагу црпе из насиља над нежнијим полом. Хвала вам. (Аплауз.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

По амандману, Милимир Вујадиновић.

Изволите.

МИЛИМИР ВУЈАДИНОВИЋ: Хвала, председавајући.

На почетку одмах да кажем да предлажем да се овај амандман одбије. Формално правно гледано можемо расправљати о овом амандману, али са моралног аспекта, узевши у обзир све оно што се десило и данас, и протеклих недеља и месеци, поставља се питање да ли је уопште морално данас расправљати о амандману ових и оваквих подносилаца амандмана. Али ајде, боже мој, ту смо где смо. Што се каже, родило се, мора се љуљати.

Пре свега због јавности Србије... Иза овог амандмана се крије једна лицемерна брига о породици, лицемерна брига о родитељству, један популизам, али не заборавите да то долази од људи који су у протеклој години физички више пута насрнули на српске мајке, српске жене, српске сестре, и то је у ствари основни разлог подношења овог амандмана – тај њихов политички популизам и лицемерна брига о српској породици.

Други циљ свега овога јесте свакако дерогирање овог закона у образовном систему, могућности да коначно српска деца почну нешто да раде након школовања.

Вама, пре свега, поштовани министре, да кажем да не може свако у овој земљи да буде службеник државе после Другог светског рата. Не може свако да ради у јавној установи, у библиотеци. Не може свачији отац да буде грађевински инспектор у Чачку па да на основу тога живе. Не може брат да му буде запослен у градској управи. Не може свако да има снајку запослену у јавној установи. Неко у овој земљи мора и да ради, да привређује, да производи.

Добро је што је коначно један овакав закон пред нама. Усвајањем ових и сличних амандмана бисмо дерогирали закон, а ми једноставно нећемо допустити, уважени министре, тај сценарио. Он ће свакако бити усвојен, без обзира што на сва ова ваша образложења, која јесу јасна... Посебно ми је једно остало упечатљиво.

Још већи мотив нам дају аргументи зашто да прихватимо амандмане. Чули смо да треба да ћутимо два дана, да ћутимо на увреде, на понижења, на то што и физички насрћу на нас. Па да вам кажем, ми нећемо ћутати иако је то Зоран Живковић захтевао од нас. Два дана нећемо ћутати. Неће Србија ћутати ни о винограду на Фрушкој гори, неће ћутати ни о пљачкашким приватизацијама, неће Србија ћутати....

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега, молим вас, вратите се на амандман.

МИЛИМИР ВУЈАДИНОВИЋ: Па ево, заиста, да кажем. Ако сте приметили, од нас је тражено да ћутимо. Морам да вам кажем да то нећемо урадити, јер ево и председник државе, видите, данас јасно и гласно брани интересе Србије, са било којим саговорником на било ком месту. Ми хоћемо да будемо део те политике и јасно и гласно ћемо бранити овај закон у Скупштини као што то ради и врх СНС-а на челу са председником Србије. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Мариника Тепић, повреда Пословника.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Рекламирам члан 107; сматрам да сте га повредили.

Можда ви нисте толико осетљиви на изговарање одређених синтагми које имају, вероватно подсвесно, много већу тежину него што се то у први мах наизглед чини, али мене је заиста претходно излагање, у више наврата потенцирање на српским мајкама, српској деци, учинило да се осетим повређеном у складу са оним што се наводи у члану 107. овог Пословника и ја не видим зашто поново улазимо у рачунање крвних зрнаца мајки и бројање крвних зрнаца деце.

Да ли су несрпкиње које су мајке мање вредне? Да ли су деца која нису српска мање вредна у Републици Србији? Да ли је то дискурс који је нормалан?

Пошто видим колико су посланици већине осетљиви на неке друге синтагме и речи, молила бих за већу позорност, да се води рачуна када се овакве дефиниције користе. Мислим да је то недопустиво у овом дому и да и ми који нисмо Срби а наша домовина јесте Република Србија не треба да слушамо овакве ствари. Да наша деца која су из мешовитих бракова или из бракова који немају једног од родитеља да су Србин или Српкиња али су држављани ове земље не треба да буду индиректно прозвана на овај начин.

Молим вас да се то не чини. Ми знамо како су овакви дискурси водили политику, тихо, а после све брже, до метака и бомби. Ја вас молим да ви као председавајући, нарочито водећи рачуна о партији из које долазите, поведете рачуна о дискурсу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Апсолутно то што сте малопре рекли нема везе са оним што се дешава у Народној скупштини. Свако има право да каже шта хоће. Ниједан колега никога није увредио, да не говорим дискриминисао у складу са нечијом припадношћу, етничком или конфесионалном.

Молим вас, немојте да злоупотребљавате Пословник.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Да.) Желите. Хвала пуно.

Реч има Александар Марковић, повреда Пословника.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Повређен је члан 107, који регулише питање достојанства Народне скупштине, али је повређено и достојанство највећег броја народа који живи у Србији, а у питању је српски народ.

Морам да признам да сам мало збуњен, јер нисам схватио да ли је претходна говорница погрешно протумачила речи колеге из Двери и да ли

се она осврће на то што су у питању физички напади представника Двери искључиво на српске мајке; да ли је то оно што њој смета или јој сметају српске мајке као такве. Онако како смо ми разумели, разумели смо и осуђујемо сваки напад на сваку мајку, не само на српску мајку.

Морам да приметим и да претходној говорници увек смета све оно што има префикс српско, па јој тако данас сметају српске мајке, јуче јој смета СПЦ, прекјуче јој сметају српски генерали, али ја вас молим да убудуће примените Пословник и да је опоменете. У крајњем случају, увек можете да јој одузмете два минута од времена. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Поштовани народни посланици, сагласно члану 27. и члану 87. ставови 2. и 3. Пословника Народне скупштине Републике Србије, обавештавам вас да ће Народна скупштина данас радити и после 18.00 часова, због потребе да Народна скупштина што пре донесе акте из дневног реда ове седнице.

Поштовани народни посланици, у складу са чланом 87. став 1. Пословника Народне скупштине, сада одређујем паузу у трајању од једног часа. Настављамо са радом у 15.00 часова.

(После паузе – 15.00)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ (Владимир Маринковић): Дobar дан још једном. Настављамо са радом.

На назив изнад члана 2. и члан 2. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Тирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик Балша Божовић.

Изволите.

(Мариника Тепић: Повреда Пословника.)

Немате право на повреду Пословника. Нити сам могао да га повредим, тек сам започео седницу, колегинице Тепић.

(Мариника Тепић: Повредили сте...)

Нисам, једноставно, могао. Молим вас, немојте да злоупотребљавате...

Изволите, колега Божовићу.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Иако је колегиница Тепић тражила повреду Пословника, мислим да је имала предност у односу на мој амандман, тако да бих вас молио да јој, након завршетка, два минута, дате реч.

Оно што је суштина амандмана овог члана закона, где се одређују нови појмови које прописује овај закон, шта је заправо дефиниција дуалног образовања, шта је послодавац у смислу овог закона, шта је учење кроз рад, шта је инструктор-координатор, такође учења кроз рад, ми смо већ рекли да је овај закон погубан за будућност Србије.

Уместо да смо имали прилику да слушамо министра о томе шта је заправо циљ овог закона, ми нисмо чули ни реч о томе. Чули смо да је важно да у наредне две до три године неко научи нешто да ради и да буде спреман за послове који се најниже плаћају у Србији, да буде онемогућен да даље настави своје школовање, да као млад човек једном заувек остави књигу иза себе и 80% свог школовања проведе у некој фабрици. И, на тај начин се уводи дечији рад, који је укинут пре 150 година. На тај начин се враћа робовски рад у Србију, такође укинут стотинама година иза нас.

Оно што је важно, нисмо чули како и на који начин Министарство просвете, владајућа већина, на крају Влада Републике Србије виде наше друштво у наредних 50 година. Да ли их виде као грађане који су господари своје судбине или их виде као робове погнуте главе, који ће искључиво служити као гласачка машина тадашње странке на власти. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Мариника Тепић, повреда Пословника.

Изволите.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Захваљујем, председавајући.

Малопре ми нисте дозволили да укажем на повреду Пословника правдајући се тиме да нисте имали када да повредите Пословник јер је настављен рад након паузе.

Ви сте, заправо, повреду учинили пре него што сте, односно у току давања паузе. Тада ми нисте дали право на рекламацију Пословника и ја ћу сад поново да вам укажем, када сте наставили, о чему се ради. Значи, прекршили сте члан 101, који дефинише услове за одређивање паузе, а то вам је постала стална пракса. Када се расправа ускомеша, ви одредите паузу и сматрате да сте тиме искључили право посланика да у складу са Пословником наставе расправу.

Дакле, пауза може да се одреди када се прекида рад текуће седнице да би се одредила нова, када нема кворума, када су вам потребне

консултације и у другим случајевима, где децидирано каже – када Народна скупштина то закључи.

Дакле, Народна скупштина није закључила да ви одредите паузу, а камоли да наставите са радом по сопственом нахођењу, које углавном претпоставља блокирање, спречавање, игнорисање, изолацију, некада врло, врло јасну и очигледну, посланика опозиције да кроз право на рекламирање Пословника или на реплику то исказу. Јер ми смо због тога овде.

Немојте то чинити. Иако то упорно чините, ја вас најлепше молим, имали сте сад паузу да се освежите, да се мало опоравите, да се рехабилитујете и дајте да радимо како треба. Издржите два минута критике – и пословничке, и по амандманима, и по реплици. Немојте и то мало времена што Пословник омогућава да нам ускраћујете.

Ви мени нисте претходно дали право да рекламирам Пословник када је колега Марковић мене овде напао да мрзим све што има предзнак српског...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

МАРИНИКА ТЕПИЋ: Направили сте паузу, злоупотребили члан 101. и наставили да ми не дајете право да рекламирам Пословник.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Прво, пауза се одређује у складу са чланом 87. Друго, сви су добили прилику да говоре у складу са Пословником. Ја не могу да правим изузетак и да вама дајем, госпођо Тепић, реч када ви на то немате право. Нико вас није поменуо, нисте имали право на реплику. Одредили смо паузу, наставили са радом.

Идемо даље.

Реч има Александар Марковић.

(Мариника Тепић: Сада се јављам по другом члану.)

Молим вас да не злоупотребљавате Пословник. Не могу вам два пута дати Пословник.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање?

(Мариника Тепић: Да.)

Хвала.

Реч има народни посланик Александар Марковић.

Изволите.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајући.

Уважени министре, даме и господо народни посланици, па слична је ситуација као и када је била расправа о амандману на члан 1. предложеног закона. Дакле, опет смо имали амандман којим се предвиђа

брисање члана, а у образложењу немамо никакву аргументацију зашто бисмо ми, евентуално, уопште размотрили такву једну могућност.

Ја се не бих јављао да нисам прочитао образложење самог амандмана. Предлагач амандмана у свом образложењу, потпуно бесмислено, каже – резултат увођења дуалног образовања биће школовање деце за радна места која не постоје и обезбеђивање неограничене количине екстремно јефтине радне снаге одабраним послодавцима. Потпуна неистина, и на један врло злонамеран и врло неодговоран начин пласирана, али знајући од кога долази, нисам се претерано зачудио.

У наставку образложења каже – Демократска странка... Дакле, да не буде забуне, не прозивам ја сада ДС, него само читам образложење...

(Балша Божовић: Аха, реплика.)

Нема реплике.

Дакле, Демократска странка, у народу позната као „жуто предузеће“, неће дозволити да генерације будућих ђака буду упропашћене због нечијег хира. Па ово је скандал. Овако написано образложење, поновићу, на врло неодговоран и злонамеран начин представља скандал и ја заиста морам да апелујем и на Одбор за уставна питања да још једном размотри могућности да овакве амандмане одбаци. Шта ово значи?

Па немојте само ви да неког оптужујете за упропашћивање због нечијег хира, ви који сте упропастили све чега сте се дотакли, да не помињем економију...

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Обраћајте се мени, колега Марковићу.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: ... Да не помињем све остале сегменте. Дакле, молим вас, само ви немојте неког да упозоравате да упропашћује нешто. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Право на реплику, народни посланик Балша Божовић.

Изволите.

БАЛША БОЖОВИЋ: Захваљујем.

Господин Марковић није разумео у чему је суштина амандмана „брише се“ у овом случају, који је поднела ДС и моје колеге заједно са мном, пре свега зато што не желимо регрутовање јефтине радне снаге, што овај закон искључиво нуди и то је циљ овог закона – јефтина и незаштићена радна снага.

Под два, ми не желимо регрутовање послушних бирача. Дакле желимо људе који мисле својом главом. Не желимо земљу у којој ће грађани савијати главу, који неће имати кичму, него напротив, где ће бити господари своје судбине, где ће тачно желети оно што они хоће, а не оно

што неки вођа хоће. Ми не желимо грађане који ће читати „Информер“, не желимо да правимо грађане који ће искључиво живети на културном знамењу које ова власт већ пола деценије оставља овом народу, а то су „Парови“, „Фарма“ итд. Дакле, уместо грађана, стварате робове. Из тог разлога смо против овог закона и зато желимо његово брисање.

У Северној Кореји је, након 1950. године, њихов чувени лидер Ким Ил Сунг направио нову идеологију, која се зове „кимилсунгизам“. Она говори о томе да не постоји интелектуална елита у друштву, које мора да слуша и ради оно што вођа каже, беспрекорно. Е, ми то не желимо. Ми не желимо „вучићизам“ у Србији, већ желимо грађане који знају шта желе, који знају шта хоће и који могу да остваре своја Уставом загарантована права. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Маријан Ристичевић, повреда Пословника.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, рекламирам члан 104. и одмах да кажем да тражим да се о овој повреди гласа. Дакле, члан 104. каже о праву на реплику – то је дискреционо право председавајућег, али под условом да се употребљени увредљиви изрази у излагању итд. односе на посланичку групу, односно политичку странку којој тај народни посланик припада.

Који је увредљив израз читати образложење нечијег амандмана? Значи, колега Марковић је само читао образложење амандмана те странке, чије име ја нећу поменути, а ви сте аконто тога дозволили реплику која је прерасла у читање лекција нама од стране оних који никад у животу ништа озбиљно нису радили.

Дакле, да није зидара, не би било „Зграбиновичине“ куће, не би било зграде, не би било тих 350 квадрата. Да није било сајџија, који су прошли дуално образовање, не би било тих скупих сатова. Колики је недостатак, а то говори о реплици коју сте дозволили, кројача у Србији био показује то што је њихов председник морао да зове кројача из Турске да му шије одело. И ви сте дозволили да нам аконто злоупотребе реплике, о којој тражим да се гласа, о повреди Пословника, они држе овде лекцију о раду, моралу итд.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Александра Томић.

(Александар Марковић: Имам реплику на директно помињање.)

Реч има народни посланик Александар Марковић.

АЛЕКСАНДАР МАРКОВИЋ: Захваљујем, председавајући. Реплика је у питању на директно помињање имена.

Видим да претходни говорник не зна разлику између учења кроз рад и самог рада. Али оно што, просто, боде очи је помињање регрутовања јефтине радне снаге, на чему инсистира претходни говорник а при том он долази из странке која је директно заслужна за све то што данас имамо као последицу. Дакле, упропастили стотине и стотине фирми и предузећа, оставили без посла стотине хиљада људи у њихове време, уништили будућност тих истих младих људи над чијом судбином данас, тобоже, ламентирају.

Они данас нама спочитавају шта? Ријалити програме. Ријалити програми су продукт њихове власти, председавајући. Продукт њихове власти. Какве везе СНС има са ријалити програмима? О чему причате ви, људи? И то исти они који не знају разлику, не знају ко је Надежда Петровић и не знају ко је Милутин Миланковић. Је л' нам они то спочитавају? Јесу ли они та културна елита? Ја вас молим, и вас питам – да ли можда ви знате како се назива та културна елита чији постулати леже у томе „стрпај све што можеш у своје џепове данас, одмах, опустоши буџет, опустоши грађане Србије и представљај се као некаквом елитом“? Је л' то „шутановизам“ можда, или „балшизам“? Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

По амандману, реч има Александра Томић.

АЛЕКСАНДРА ТОМИЋ: Уважени председавајући, поштовани министре, колеге посланици, јако је опасно ширење у јавности великих неистина и страха међу младим људима да у будућности неће моћи да се школују онолико колико буду хтели.

То, једноставно, није истина. Свега ће око 5% деце која ће уписати одређене школе бити обухваћено у првој тури овим дуалним образовањем. Значи, имаће могућност за 19 програма у 60 школа. Моћи ће у будућности да стекну одређене вештине и знања, да сарађују са 127 компанија, што не значи да ће морати да остану у тим компанијама. Уколико желе, моћи ће да се школују у високообразовним институцијама, да полажу велику матуру и да упишу престижне универзитете. До тада када буде требало да заврше четврту годину средње школе имаће прилике да, са великом матуром, уписују и стране универзитете.

Према томе, ширење дезинформација у јавности и стварање кампање да је дуално образовање нешто лоше, да производи јефтину радну снагу није истина. Зато што се тиме не би бавила Швајцарска, не би се бавила Италија, не би се бавила Аустрија, а понајмање Немачка, која је, као

што видите, napravila суфицит у свом буџету од 14 милијарди евра. То значи да је она спремна да, као велика држава великог народа где је висок степен мултикултурализма, спроводи овакве програме управо због тога да би развијала своју привреду. То не би могло уколико не постоји систем дуалног образовања.

Оно што ми данас имамо као предлог закона је један модел дуалног образовања прихватљив за српско друштво, прихватљив за Србију, повезивање просвете и науке са привредом на начин који одговара Републици Србији, тржишту рада и овим фабрикама које се отварају.

Цабе да Србија отвара фабрике, нова радна места уколико нема људе који ће ту радити. Навикнути до 2012. године да немају посао, да су изгубили преко 400.000 радних места у фабрикама које нису радиле, млади људи, навикнути на систем вредности који је вредео до 2012. године, у коме су рекли да је једини добар посао државни посао... та психологија сада мора да се промени зарад тога да у будућности спремни дочекамо четврту индустријску револуцију.

Она је већ започела и ми, једноставно, морамо да ухватимо корак са њом. Хватање корака подразумева да систем образовања Републике Србије мора да се мења на адекватан начин. И он се мења. Мења се на овај начин, да прихватамо добре праксе развијених држава и да на одређени начин можемо нашу децу да задржимо овде, а не да одлазе у земље ЕУ и постају јефтина радна снага. Јер ако о томе причамо ко је јефтина радна снага, ако гледате све запослене у државама чланицама ЕУ, па сви су они јефтина радна снага у односу на Немачку, која је најразвијенија.

Рећи ћу вам да је из Румуније отишло три милиона становника, толико њих је напустило ту државу, из Бугарске два милиона. Земље Западног Балкана такође напушта високообразовани кадар и одлази за Немачку. Зашто? Зато што је немачка држава своју привреду конципирала тако да прави унутрашњи раст и развој. Без обзира на то ко ради код њих, које врсте народа и националности функционишу, поштују пре свега стручност. Таквим својим десетогодишњим планом они планирају да усисају у свој привредни систем преко 30.000 инжењера до 2030. године, преко 30.000 лекара, преко 300.000 средње стручне спреме. То је њихов дугогодишњи план да би одржали своју привреду на високом нивоу.

Шта ми тиме добијамо? Добивамо да ниједна држава није довољно добра да пружи људима стандард какав могу да добију у развијеној земљи као што је Немачка. Али због тога је Србија схватила шта нам је чинити. Влада Републике Србије први пут је препознала да са становишта науке и просвете треба да повеже директно привреду. Због тога, као људи који смо

крајње одговорни, желимо да наше инжењере, и наше лекаре, и људе који су од струке задржимо овде. Зато није случајно што је господин Вучић управо у сарадњи са међународним компанијама отворио многе фабрике овде, преко 50, и те субвенције о којима причамо су заједнички посао, на заједничком задатку да овде остану људи који ће моћи да живе нормално од свог посла. То је процес. И та плата за коју раде више није основни мотив због чега ће људи остати у Србији.

„Инфостуд послови“ су један портал, часопис који објављује велики број огласа за нова радна места, али и компаније које се пријављују. Рачуна се да је од 2007. до 2017. године 30% увећан број оглашавања на том порталу. Оно што је примећено од 2012. до 2017. године – потпуно је промењена заинтересованост младих људи који желе да добију посао. Некада су се они, 2012. године, изјашњавали, више од 40%, да желе да раде у државном сектору. Данас, након те анкете, којих је 30% више, преко 300.000 људи који су имали прилике да се анкетирају и пријаве за одређену врсту посла преко тог портала кажу да би пре радили у страним и домаћим приватним компанијама. Такође 40%.

Потпуно су се променили однос и психологија људи који завршавају факултете и који траже посао. Због тога је дуално образовање, закон о коме данас причамо, неопходан да бисмо, једноставно, успоставили адекватно тржиште рада са одређеним квалитетом кадрова. И, на крају крајева, ако ћемо као родитељи да посматрамо, сваки родитељ жели да му дете остане овде, да своје потомке и своју породицу гледају сваки дан овде а не преко интернета или преко скајпа у иностранству.

Према томе, многе се ствари мењају у свету. Србија хвата корак са свим тим променама и због тога овај закон треба прихватити. Они који га нападају треба да дају конструктивне предлоге а не да се баве ширењем дезинформација и страха међу младим људима. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Томић.

Следећи говорник је народни посланик Владо Бабић, а нека се припреми господин Владимир Ђурић.

ВЛАДО БАБИЋ: Поштовани председавајући, цењени господине министре са сарадницима, колегинице и колеге народни посланици, предлажем да се овај амандман не усвоји зато што постоји велико интересовање као и прека потреба за дуалним образовањем у појединим ресорима привреде који су заинтересовани за добијање готових кадрова који су им неопходни у процесима производње.

Пре свега, што се тиче металне индустрије, рецимо, Железара Смедерево је заинтересована за отварање смера Оператер за прераду метала

и ово занимање представља приоритет у школама у Смедереву. Такође, од неких најугледнијих компанија, текстилна индустрија је у питању, шест најугледнијих компанија у Новом Пазару ће наредне школске године бити укључено у дуално образовање кроз сарадњу са школама ради добијања готових кадрова за дизајн текстила и коже кроз смер Модни кројач. Тако је, рецимо, у области прераде дрвета, у профилу Оператер за израду намештаја садржано више вештина, као што су занимање столара, декоратера, тапетара итд. Управо захваљујући занимању столара, декоратера, тапетара, захваљујући сарадњи са Немачком организацијом за међународну сарадњу и Пројекту реформе средњег образовања покренуте су иницијативе за увођење овог вида образовања у Србији.

Дуално образовање подразумева праксу у компанијама које би добијале оспособљен, адекватан кадар. Рецимо, од прошле школске године бравари-заваривачи своје искуство и знање допуњују не само у школама и школским радионицама, већ и у погонима у Краљеву, Младеновцу и Обреновцу, а електричари у Лазаревцу и Новом Саду. Реално, данас добрих мајстора више немамо. Ту мислим на браваре-завариваче и електричаре. За њима имамо и те како преку потребу, јер раде само стари и искусни али су при крају свог радног века а млади тек треба да се обуче. Они су прва генерација дуалног образовања онако како је патентирано у Немачкој.

То се код нас одвија тако што се практични део обуке углавном обавља у компанијама где овладавају вештинама струке, и то у првој години један дан, у другој години два дана, а у трећој години три дана недељно. Због доброг и ефикасног функционисања дуалног образовања, Србија мора да ојача своју привреду јер се морају регулисати одређене ствари, као што су место ученика и њихова безбедност током боравка у компанији, затим добри ментори који ће адекватно преносити знање итд.

Компаније које прихвате ученике морају их кроз рад мотивисати на овај или онај начин, да ли плаћањем одређених средстава ученицима за одрађену праксу или да дају неке бенефите. То је већ питање компаније и њених могућности. Због тога се цео проблем оваквог начина школовања спушта на локал и школе у општинама у којима су јаке компаније, тако да свака компанија која жели да се укључи има простора да отвори оваква одељења. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Бабићу.

Реч има народни посланик Владимир Ђурић.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Хвала.

Хтео сам да одговорим овде на ове аргументе који су изнети, како ће дуално образовање малтене да успостави тржиште рада у Србији, као да

ми немамо тржиште рада. Заправо, немамо га. Имамо га, али је врло нефункционално. Дакле, немојте да деца успостављају тржиште рада.

Не успоставља се тржиште рада изношењем деце на то тржиште рада. Тржиште рада се успоставља владавином права, судовима, инспекцијама рада. Дакле независним судовима и некорумпираним инспекцијама рада. То је једна ствар.

Друга ствар, ми излажемо децу ризицима којима су на том тржишту рада изложени радници професионалци а да ту децу не обезбеђујемо. Шта ће се догодити ако дете задобије повреду на раду, или у вези са радом, која ће за последицу имати потпуни инвалидитет и трајну радну неспособност тог детета? То дете неће добити инвалидску пензију. То дете ће бити осуђено на осигурање које му је купио послодавац и оно осигурање у школи које родитељи плаћају додајући тамо на онај школски динар који служи да нашем бесплатном школовању родитељи плате тоалет-папир и убресе у тоалету. Као родитељ финансирао сам набавку клима-уређаја за учионицу у школи у коју је ишао син министра просвете. Толико о бесплатном образовању.

Маните се Немачке. У Немачкој имате осигурање одговорности послодавца на неколико милиона евра осигуране суме. Толико максимално плаћа та полиса уколико радник страда кривицом послодавца. Код нас у Србији та врста осигурања не постоји, нема је. Одговорност послодавца... У Србији никакво осигурање одговорности не функционише, јер овде нико не осети ризик да неке буде одговоран. На такво тржиште рада ми износимо децу. Немојте се заносити идејом да ће та деца то тржиште рада успоставити својим доласком на рад код таквих послодаваца. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Ђурићу.

Реч има народни посланик Милимир Вујадиновић, повреда Пословника.

МИЛИМИР ВУЈАДИНОВИЋ: председавајући, морам да укажем на члан 107 – поштовање достојанства Народне скупштине.

Наиме, нико овде не износи децу – не знам да ли колега посланик то ради намерно или прави лапсус – ни на какво тржиште. Овде се ради о оспособљавању деце...

(Председавајући: Колега, ово није реплика. Молим вас, кажите...)

Ово је повреда Пословника. Рекао сам – члан 107.

Кажем опет, нико не износи децу на тржиште. Ради се о побољшању образовног система и поправци свега онога што је урушавано протеклих деценија, почевши од Гаше Кнежевића. Према томе, молим вас

да о томе следећи пут поведете рачуна и да не дозволимо да са овог места вређамо децу у Србији.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала. Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Не.)

Реч има народни посланик Бранка Стаменковић, повреда Пословника.

БРАНКА СТАМЕНКОВИЋ: Хвала. Повреда Пословника, члан 103. став један, два, три, четири, пет, шест, седам. Председник Народне скупштине је дужан да народном посланику који се не придржава одредби овог члана или на други очигледан начин злоупотребљава права предвиђена овим чланом изрекне мере предвиђене чланом 108–111. овог Пословника.

Молим вас, колега Вујадиновић се, мислим, јавио по Пословнику, а злоупотребио је то време за реплику. Ценим ваше напоре, ви сте покушали на то да га упозорите. Међутим, он је игнорисао ваше упозорење и ви сте га, из мени непознатог разлога, пустили да настави да крши даље, да јављање по Пословнику злоупотребљава за реплику.

Молим вас да, сходно члану 103, одузмете два минута посланичкој групи којој он припада јер тако прописује Пословник. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Стаменковић.

Мислим да нисам прекршио Пословник. Разумео сам оно што је колега Вујадиновић желео да каже, а то је да је повређено достојанство због тога што је речено да неко жели, тако је речено, сад не знам да ли ћу правилно поновити, да неко износи децу на тржиште. Тако да је он то тако схватио и има право да на то укаже. Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Да.)

Реч има народни посланик Ненад Константиновић.

НЕНАД КОНСТАНТИНОВИЋ: Поштовани председавајући, моја уважена колегиница је говорила о томе како ће се смањити незапосленост и како сви могу даље да се школују после дуалног образовања.

Мислим да је важно да сви који седе у овој сали и учествују у расправи сагледају у каквој ситуацији се ми налазимо данас као земља, каква је привреда у Србији, какве имамо потребе и какве су нам могућности. Није реално да закон о дуалном образовању, овако како је направљен, и овај концепт, да жељене резултате. Оно што ће овај закон створити то је да деца која немају новца, која су сиромашна, а таква је већина, а имају и могућности, имају и таленат да се образују даље, да заврше средњу школу, можда да оду даље и на факултет, да ће се она због немаштине определити да иду на дуално образовање, где ће добити 10.000 динара за рад од месец дана.

Дакле, на тај начин ми све њих са 15 година гурамо у јефтину радну снагу и уопште им не дајемо могућност да иду даље. Није реална оцена да ће неко ко заврши дуално образовање после тога направити додатни напор, положити матуру и ићи даље на факултет. То просто није тачно, као што није тачно да се ми данас налазимо у ситуацији као Немачка 60-их година, када је била потребна радна снага, када су били емигранти и када су Немци и Швајцарци и Аустријанци у те послове и на тај начин усмеравали емигранте, а не своју децу. Дакле, ми треба да водимо рачуна о нашој деци, да се она што боље образују. На овај начин то не постижемо.

Друго, будите, људи, реални. Шта се дешавало са субвенцијама у овој земљи? Каква је структура привреде? Да ли имате ситуацију да се ви борите да задржите сваку фабрику јер она сутра оде ако јој нека друга земља да повољније услове? Шта ћемо да радимо са том децом која проведу три године на једном радном месту у фабрици а та фабрика оде, нема више те фабрике? Дакле, ако се науче да у „Јури“ лепе каблове а „Јура“ оде, они немају после тога шта да раде.

У овом закону нисте предложили механизам да тај који обучи дете где дете учи кроз рад има и обавезу да га запосли после. Дакле, нема гарантованог радног места, а ствара се нелојална конкуренција онима који су завршили школе. Зашто ми не натерамо тог послодавца коме треба радна снага да прими онога који је завршио средњу школу? Обучиће га за тај посао за месец или два. То што вас обучава неки инструктор од 40 сати рада, то није озбиљно преношење знања.

Имамо људе који су незапослени. Ви тврдите да постоји потреба, само неће њих, него хоће оне од 15 година којима могу да плате мање и не знам да ли уопште плаћају порезе и доприносе, с обзиром на то да они не улазе у радни однос.

Дакле, у ситуацији у којој се Србија налази данас и на основу искустава која ми имамо у овој земљи, не далеких искустава, последњих 10-15 година, откада је приватизација, сигурни смо да се на овај начин омогућава да се млади у Србији претворе искључиво у јефтину радну снагу. То је проблем. Немојте то да радимо сами себи.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Константиновићу.

Професор Марко Атлагић има реч.

МАРКО АТЛАГИЋ: Уважени потпредседниче Народне скупштине Републике Србије, господине министре са сарадницима, вероватно сте и ви шокирани изјавама претходних говорника, који уопште не разумеју дуално образовање. Хајде, господо, да то скинемо данас са дневног реда. „Дуал“ значи на латинском „два“. Ради се о учењу на два места. Молим вас, о

учењу, а не о некаквој физичкој, јефтиној радној снази. То подваљујете, господо.

(Народни посланици негодују.)

Молим вас, председавајући, ове неартикулисане крикове умирите мало.

Дакле, не ради се о јефтиној радној снази. Ви уопште не знате шта је радна снага. Није радна снага то што ви говорите. Ја ћу вам је дефинисати – под радном снагом подразумева се скуп умних, молим вас, умних и физичких способности које постоје у живој личности човековој и које он употребљава кад год жели произвести употребну вредност.

Пођите од те дефиниције економије ако сте економисти, а видим да нисте. Нисте правници, нисте економисти. Шта сте онда? Ако полазите од ове дефиниције радне снаге – која је прихваћена у науци, немојте подваљивати грађанима Републике Србије, немојте подваљивати нашим ученицима – није тачно, господо из бившег режима, да ће наши ученици бити стручно онеспособљени, него обрнуто, оспособљени, савремено едуковани у дуалном образовању, високообучени за рад и припремљени за студије. Све обрнуто.

Ово вам говори човек који је 1990. године имао дуално образовање и за Град Београд производио ауспухе, поред осталог. Молим вас, ви не разумете уопште шта је радна снага, шта значи високообучен човек. Испада да сви који су на дуалном образовању неће завршити факултете. Не подваљујте то нашој деци. Није тачно да иду тамо сиромашна деца. Иду они који се желе оспособити за струку за коју се уводи дуално образовање.

Још једном вас молим, немојте подваљивати нашој деци и родитељима. Овде се ради о учењу на два места – у школи где се учи теоријска настава и вежбе, на које ви заборављате, и код предузетника, где се стиче одређено искуство, савремено искуство. Управо добијамо високообразовану радну снагу, ако уопште, извините, знате шта је радна снага, јер претходни говорници полазе од недефиниције радне снаге.

Молим вас још једанпут, поштовани родитељи, вама се обраћам, и поштована децо, лажу вас. Хвала. (Аплауз.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, професоре Атлагићу.

Реч има народна посланица Соња Павловић.

Изволите.

СОЊА ПАВЛОВИЋ: Хвала.

Знам за алфа мужјаке, али не знам за алфа посланике, а мислим да овде многи имају жељу да то и буду.

Није ми апсолутно јасно зашто посланици владајуће коалиције банализују све амандмане које опозиција даје – опозиција даје амандмане – и своде све на то да ми дезинформишемо јавност и да плашимо грађане Србије. Не, ми заправо мислимо дијаметрално супротно. И имамо на то право. Имамо право из следећег разлога – пре свега, Швајцарска, Аустрија и Немачка, које је колегиница поменула, нису земље које су компаративне са Србијом када је јефтина радна снага у питању. Они заправо немају радну снагу и тај систем дуалног образовања је можда могао и да заживи тамо јер имају уређен систем. Код нас је јефтина радна снага, нажалост, по дифолту.

Зашто ми сматрамо, као Посланички клуб самосталних посланика, да је овај закон лош и због чега смо предвидели брисање свих чланова? Између осталог и због тога што не видимо ниједан разлог зашто би образовање, које има своје министарство, прешло у руке Привредне коморе, прешло код послодаваца, повлашћених послодаваца, за које не знамо, како ништа не иде само, да ли ћемо једног дана имати и неки нови закон, можда већ за месец дана, где ћемо имати неке пореске повластице и олакшице за одређене послодавце и шта ће то, у ствари, донети тој деци, која, бојим се, без обзира на то што је овде речено, неће стећи у дуалном образовању додатна знања.

Питам – у односу на шта додатна образовања? У односу на општетехничко образовање? Шта ће бити са другим додатним образовањима? Ви мислите да ми треба овако лирски, како је колегиница рекла, да приступимо и да кажемо – сви су остали у Србији, нико није отишао, сви раде на крановима, на машинама, баш је дивно, сва деца су код куће и сва деца, рецимо, тамо где има троје деце, раде за целих 100.000 динара. Они, ако нешто заврше, отићи ће у ту Швајцарску, Аустрију, Немачку и на том крану радити за много веће паре него што су оне за које им овде раде родитељи на колико год битним местима. Хвала пуно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Павловић.

Реч има народни посланик Александра Томић.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ТОМИЋ: По амандману, председавајући.

Господине министре, да ли ми данас имамо информацију колико сиромашне деце завршава средњу школу, а колико богате? Да ли ми делимо децу на сиромашне и богате или на оне који уче школу и оне који не уче школу? Шта је досада..., где су та сиромашна деца до сада? И да ли уопште треба да разговарамо о сиромашнима и о богатима, да правимо неке елитне класе у друштву? Које не постоје, зато што је ово Србија која је прошла

много тога од 90-их година и не постоји подела и ми нећемо да делимо људе, а тек нећемо да делимо децу.

С друге стране, треба рећи оно што многи не знају – да је још у времену Драгана Ђиласа, 2011. године започела акција „Моја пракса“ у Београду, где је 1.800 студената техничких факултета радило на пракси у јавним предузећима Града Београда. И сада су многи запослени, руководиоци. Они који нису завршили факултете остали су да раде са средњим школама. Како се тај програм звао? Ја сада вас питам – како се тај програм звао, господине министре?

Значи, постоје неки програми који су слични дуалном образовању, па нисмо делили људе, односно децу, на сиромашне и богате. И то потурање и прављење неке квазиелите, то значи да елита треба да буде богата? Та елита је богата била до 2012. године. Сад, једноставно, ми немамо ту елиту која је тако екстремно богата као што је био господин Ђилас.

Према томе, молим вас, господине председавајући, покушајте да утичете мало на оне који желе да јавности потуре причу о томе како је дуално образовање нешто лоше и како то производи сиромашне људе. Да то не постоји у једној Србији. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, докторка Томић.

Реч има народни посланик Соња Павловић.

Изволите.

СОЊА ПАВЛОВИЋ: Оно што је битно да се каже јесте да је стварно крајње време да престанемо да причамо о тим прошлим временима. Одговорност за дуално образовање је сад и овде.

Значи, господо, ви сте се прихватили пројекта званог Србија, ја то стално причам, у земљи у којој континуитет живота имају грађани Србије. Ви све потписујете сад и само се рачуна оно што ви потписујете. Морате се суочити са тим, колико год вам је то непријатно. Значи, људе не интересује... нека деца која су сада стасала за гласање ни не знају ко је био пре пет, шест, седам, десет година. За њих су бивше власти ове које су биле пре две године; значи исто ви.

Значи, морате прихватити одговорност. Ко преузме туђи пројекат, другог не интересује ко је пре њега радио, интересује га онај који сад потписује. Ви потписујете и ви ћете, господине министре, сносити одговорност за овај закон, као и посланици који ће га изгласати. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Павловић

Реч има народни посланик Горан Ковачевић.

Изволите.

ГОРАН КОВАЧЕВИЋ: Да, наравно да прихватамо одговорност, и прихватамо одговорност у истом обиму као кад смо је прихватили када смо доносили Закон о раду. Када смо доносили Закон о раду, у принципу је оваква слична расправа била, где нам се спочитавало да ће Србија да нестане, да ће да буде јефтине радне снаге, да ће Србија да стане и претило се синдикатима. Данас имамо, захваљујући том закону, између осталог, о радној снази, ниво незапослености од 11% и раст БДП-а и ниску стопу инфлације. То је чиста математика.

Господине министре, мислим да ту младу генерацију на коју се сви ми данас позивамо, они прате вероватно ово што ми данас радимо али много више занима шта ће о њима да мисле њихови послодавци, они који ће одлучивати о њиховим платама у 18, 19 или 15 година. Шта ми мислимо? Ми стварамо услове да њима буде боље, али лично, они ће зависити од људи код којих раде, а раде у домаћим и страним компанијама.

Спочитавају нам шта ће бити кад страни капитал који је дошао у Србију оде. То јесте велики проблем у глобалном свету, али да би отишли, они су морали да дођу, а за то што су дошли може Србија да захвали председнику Александру Вучићу и Влади у последње три године, јер је довела у сегменту, можда неки кажу јефтине радне снаге, огроман број страних инвестиција, али је довела и у високој технологији.

Године 1936. у Србији је била скупа радна снага, 1946. страшно скупа, 2000. године, па то је чудо колико је била скупа радна снага. У Србији никада није била радна снага на нивоу цене колика је била у Немачкој, Аустрији и Швајцарској. Не иду Срби данас за Грчку да раде, не иду ни у Шпанију, све је то ЕУ. Не иду ни у Бугарску, ни у Румунију. Данас је специфична ситуација, имате неколико земаља које привлаче радну снагу. То је суштина функционисања.

Када тржиште рада у Србији буде такво да понуда буде мања од тражње, а тражња може да буде већа само ако имате стране инвестиције и домаће, онда ће и цена радне снаге бити већа. Све друго, па и ваш закон који подразумева да морамо да се ускладимо са новим трендовима, потпуна је демагогија која нас води поново и враћа у систем у коме ћемо да објашњавамо да је када имамо 400.000 незапослених то добро за нешто, да кад имате раст од 2%, инфлације од 5%, то је нешто.

Србија има шансу да буде другачија земља, другачија од онога што памтимо. Србија мора да буде као све нормалне европске земље да бисмо ми живели и имали животни стандард као оне.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Ковачевићу.

Реч има народна посланица Гордана Чомић.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Користим време посланичке групе.

У прилог образложењу амандмана које сам потписала, да се и 1. члан као и сви други чланови Предлога закона о дуалном образовању бришу зато што је дуално образовање лоше, зато што није смишљено у Србији, зато што је смишљено од стране пар експерата којима треба уговор за рад у швајцарској привредној комори, зато што се о образовању брину швајцарска привредна комора и Привредна комора Србије и зато што не чујем од своје Владе него чујем од швајцарских експерата да ће први резултати бити виђени тек за 15 година.

Дуално образовање је лоше и због ове идеологије сиромаштва, идеологије беде, која се уздиже на пиједестал, због образложења која слушамо о томе да је супер да имаш и 10.000 и 15.000 него да немаш ништа. Дуално образовање је лоше зато што ни на који начин не доприноси било ком развоју Србије.

Воља већине да измишља параметре о дуалном образовању је неприкосновена. Она је легална, није легитимна. Наша је легитимна и воља и став да је дуално образовање лоше по Србију. Неће проћи дуго па ћемо га у овој истој Скупштини укидати. Нећемо ми, ми смо градитељи. Ви ћете га укидати, пошто, како је измишљено и смишљено, просто неће бити могуће да видимо примену у пракси.

Посебне одредбе због којих сам тражила брисање, осим ове генералне да је дуално образовање лоше, јесу одредбе које уносе и несигурност у рад деце, јесу поруке да деца треба, што пре, прво да нађу посао па да се онда образују. Друштво које себи укине право на образовање је друштво које је себе истовремено осудило на то да стално слуша и да буде на периферији развоја 21. века. Никад да каже, оно што је, ја мислим, нашем народу својствено, шта стварно хоће и да буде у центру 21. века.

Зато да се брише сваки члан, и наслов, и све што је у овом закону написано. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, госпођо Чомић.

Реч има Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Овог пута по амандману.

Да поновимо да су заиста добри разлози који мотивишу онога ко је саставио Предлог, ко је закон конципирао, који га је овде јасно образложио онима који желе да чују и који желе да прихвате и који мотивишу нас који закон подржавамо да у томе истрајемо и даље.

Све ово што смо чули у међувремену, нажалост, не спада у добре разлоге. А чули смо, између осталог, да неко себи даје за право да процени да ли је реално или није реално хоће ли се или се неће догодити да неко након ових програма – које ћемо усвојити, не брините око тога – иде на даље школовање. А како па зна? Како то неко може да зна? Да ли је остављена законска могућност? Јесте. Да ли је она реална? Сматра се, јесте. Да ли ће бити искоришћена масовно? Не може да тврди апсолутно нико.

И апсолутно пропушта да направи поређење са ситуацијом какву имамо данас.

Каже се – друштво које себи ускраћује могућност да се шире образује. Ко ће то бити ускраћен за шире образовање? Хоће ли бити укинута сви други облици школовања? Па неће, наравно. Је л' постоје већ трогодишњи програми које су неки критиковали јутрос? Постоје. Да ли су постојали и да ли ће наставити да постоје и другачији облици? Па наравно да хоће. Да ли ће постојати било каква обавезност када ми овај закон усвојимо да сви иду на дуално образовање? Па неће, наравно. Дакле, све што је неко до јуче бирао слободном вољом бираће и сутра, не бојте се. И не плашите народ око тога.

Оно што се мења то је да сада постоје јасна правила у нечему што се односило на стицање искуства, знања, вештина у пракси. Постојала је пракса. Сами сте то рекли, људи. Јесте л' већ заборавили? Је л' могуће да расправа која траје дуже од једног дана чини да човек заборави сопствене речи? Постојала је пракса и раније али није била дефинисана, није била прецизна, нису биле јасне ни улоге ни обавезе, па ни тај резултат није био одговарајући. Е сада ће свега тога бити. И шта је ту па лоше?

Један се човек овде страшно забринуо питањем осигурања. Како је регулисано то питање осигурања данас? Хоће ли нешто да буде драстично лошије? Па неће бити ништа драстично лошије. Да ли је себи поставио питање, задатак – хајде ја ћу сада амандмански да предложим да то питање конкретно буде уређено другачије; мислим мора боље, мора квалитетније, предложићу како? Није, наравно. Предложио је да се обрише све и сада је то велики проблем који се, ево, појавио са Предлогом закона о дуалном образовању. Па није. Шта год да му смета, ако је искрен у томе да му смета, а биће да није искрен као што није искрено ништа што се тиче начелне приче данас... То је нешто што се не мења овим предлогом.

Мења се оно што ће помоћи и нашим ђацима да буду спретнији, и нашим ђацима да сутра лакше пронађу посао, али и лакше осмисле посао сами, лакше покрену посао. Није само суштина посао пронаћи кроз она правна лица која већ постоје, него заинтересовати и мотивисати човека,

дати му идеје како да покрене свој посао. Дакле, то предузетништво о коме причамо, да, оно се подстиче и на овај начин и не своди се прича на то да ли ћеш морати да радиш у одређеној компанији. Суштина је – бићеш способнији да радиш различите послове, бићеш у тим пословима бољи па ћеш моћи више и да бираш, па ћеш моћи и да тражиш себи место са бољим условима. Ако те све што се нуди не задовољава у довољној мери, моћи ћеш да покренеш нешто своје лакше него што си могао до јуче.

То су разлике за онога ко хоће да слуша, за онога ко хоће да разуме. Није то никаква идеологија сиромаштва. То је идеологија динамике, способности, идеологија решавања проблема и преузимања сопствене судбине у сопствене руке. Потпуно супротна од идеологије, или како се то може назвати, оних које је за све на овом свету сем за њих саме апсолутно баш брига, којима је сваки дан основна парола била – добро јутро, чаршијо, на све четири стране. Нешто ћу да кажем, нешто ћу да препричам, нећу се бавити ничим. Колико ће стотина хиљада људи испаштати због тога, и њихових породица и њихове деце, апсолутно ме не занима, ја сам себи довољно добар. Ако буде требало да се прича и када не будем више на власти, па причаћу, речи су барем јефтине. То је разлика између њих и нас, који се о нечему ипак и бринемо. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Орлићу.

Реч има народна посланица Гордана Чомић, реплика.

Изволите.

ГОРДАНА ЧОМИЋ: Захваљујем.

Народни посланик је реаговао на ставове које сам поделила у Народној скупштини питајући се како то себи ускраћујемо образовање и шта је то идеологија сиромаштва. Промовисањем, уз незнање о томе шта се овде промовише, тиме ускраћујемо и образовање и знање свима у друштву. То је доста очигледно ако погледате реченице – од овога ће деца јако брзо стећи знања потребна за производњу и отвараће мала и средња предузећа. Погледајте структуру људи који отварају мала и средња предузећа. Како то може? Нађите ми тамо неког са дуалним образовањем.

Став о томе да је супер да се нађе било какав посао у петнаестој години јер ће то променити радне навике становништва, то је идеологија сиромаштва. То је изражавање презира према знању. Ми овде не разговарамо о томе шта све у плановима и програмима развоја образовања Србије треба да урадимо у годинама пред нама, ми овде разговарамо о 70.000 деце коју треба користити као јефтину радну снагу.

Знате, посла увек има. Робови су имали посла колико хоћете. Плата робова није постојала. У томе је кључна разлика идеологије сиромаштва

која промовише јефтину радну снагу – буди задовољан и са то мало, јер и без тог мало можеш да останеш. То је заједничка штета, зато што су све то наша деца. Сви ћемо ми заједно живети у Србији у годинама пред нама.

Немојте да мислите да се не чује и не види оно што је очигледно, а то је да дуално образовање, које је лоше, није аутентичан пројекат Србије, под један. Под два, посла има, робови су имали посао, а плате нема.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Владимир Орлић, реплика.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Нећу да питам којих 70.000 деце. Нећу да губим време, ни своје ни туђе, али да се око неких ствари разумемо. Пројекти за неуспешност – јесмо ли поновили неколико пута које земље јесу одличан пример управо за овакве моделе? Је л' неуспешна Немачка? Нешто не бих рекао. Је л' неуспешна Швајцарска, коју су такође помињали неки данас? Опет не бих рекао. Је л' неуспешна Аустрија? Нешто размишљам, не могу да убедим себе да је неуспешна.

Хајде сада да причамо о томе шта ће бити могуће, шта неће бити могуће. Да ли ће неко да добије снажнију иницијативу да се бави нечим сопственим, да покрене сопствени бизнис на основу више искуства у пракси, на основу указаних шанси, којих просто није било јер није било системских решења? Тврдим да хоће. Знате ли зашто тврдим да хоће? Јер тачно могу да замислим ситуацију. Неко нпр. жели да се бави неком производњом али не зна како. Иде у школу која већ постоји, похађа програм који већ постоји, има праксу предвиђену, али та пракса се у пракси сведе на – неко ће ти потписати да си тамо негде био, јер нема никакву обавезу. Школа да ти пружи могућност да радиш на савременој машини нема па нема, свако се пружи колико је дуг. То је то. О томе само размишљаш и проведеш годину, четири, цео живот проведеш у размишљању и не урадиш никад ништа, јер просто размишљаш – толико си имао могућности на основу свог искуства да одеш далеко.

Са друге стране, добијаш прилику да одеш у компанију која сама показује иницијативу и жељу да те тамо прими. Покаже ти нпр. нову машину, да ти нпр. могућност да први пут седнеш за контролор и програмираш га, и схватиш да оно што си хтео да урадиш сада знаш и како. Тај ће те године, или за четири, за десет, није важно када, много лакше да покрене тај сопствени бизнис него онај ко је о томе увек могао само да размишља, а неупоредиво лакше него онај који никада шансу за посао није имао и чији су родитељи остали без посла захваљујући онима који данас знају све осим овога што би требало да буде тема. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Орлићу.

Јавио се посланик Владимир Ђурић, по амандману.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Претходном говорнику да кажем – нико овде није рекао да су Аустрија и Немачка неуспешне, али немојте ни ви продавати грађанима причу да су они успешни управо зато што имају дуално образовање. Јер ће испасти да верујете да ће нас дуално образовање учинити успешним, а неће.

Што се тиче података о незапослености, ево ово је како се до тих података дошло. Ово је графикон који демонстрира пад броја становништва у Србији, стабилно 30-40 хиљада грађана годишње, нарочито од 2012. године наовамо, у ово тзв. Периклово доба.

Дакле, када будете податке о незапослености кориговали за оне који су отишли, за оне који су скинути са евиденције јер су један дан закаснили да се пријаве, за оне који раде на један сат па се више не воде као незапослени итд., онда можемо да причамо о тачности тих процената. У супротном сматраћемо да вам је евиденција о незапослености тачна таман колико и бирачки списак, који је преувеличан за 800-900 хиљада душа. То је што се тиче података и цифара.

Дакле, имамо одлив становништва по дупло већој стопи у последњих неколико година. Што се тиче осигурања, осигурање није регулисано законом о дуалном образовању, оно је регулисано Законом о безбедности и здрављу на раду. Тамо је регулисано да се морају радници осигурати од повреда задобијених на раду и последица, дакле трајног инвалидитета.

Да смо вам предложили измену и допуну тог закона и фиксирали минималне суме на које се радници морају осигурати, рекли бисте како терамо инвеститоре, те које ви, у ваше Периклово доба, довлачите овамо. Рекли бисте – накачићете трошкове инвеститорима да осигуравају раднике. Вама су радници трошак. Цео овај закон написан је, како каже, по мери послодаваца. Интерес послодаваца се у образложењу највише и најчешће спомиње. Рекао сам у пленуму, поновићу и сада – то је као када систем паркирања у граду Београду регулишете за потребе пуњења градског буџета, а не да грађанима решите проблем паркирања. Тако правите и овај закон о дуалном образовању.

Иначе, нико овде не прави вештачке поделе на елиту и на мање елиту. Те поделе су природна последица права и избора. Неко се одлучи да не студира, да оде у средњу стручну школу. Сви ови проблеми које сам изнео у свом претходном излагању постоје и када ученици иду на праксу.

Не морају бити ученици који уче уз рад на дуалном образовању, могу се повредити у фабрици док су на пракси, то нема везе са законом о дуалном образовању.

Дакле имате нерегулисано тржиште рада, имате урушене институције, немате правну државу и у таквом једном систему ми се усуђујемо да децу, хајде, нећу употребити исти израз, изложимо ризицима тржишта рада у Србији. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Владимир Орлић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Једна ствар је овде ипак била за похвалу, морам да признам. То што је онај који се сад јавио да ми нешто објасни схватио да је погрешно малопре, очигледно. Малопре се трудио из петних жила да нас убеди да је овде највећи проблем шта ће се догодити ако се неко повреди. Ево сад каже – изгледа да то ипак није предмет овог закона. Ево сада каже – изгледа да то није ништа другачије него што је било до јуче. Хвала лепо, изгледа да смо се разумели, управо смо на то и указивали.

Што се тиче озбиљних система на које се ми угледамо, па нико није рекао да су само и искључиво због овога добри. Али хајде да разлучимо неку хроничну жељу и неку хроничну потребу да се критикује да би се критиковало и неке ваљда нормалне ствари, неког нормалног приступа да се за оно што је добро каже – океј, ово је добро. То је то, нема даље. Да не ширимо причу, да не идемо у некакве фантазије и маштања.

Је л' добра прилика да неко кроз праксу стекне додатне вештине? Још једном, по стоти пут, хајде, биће и сто први ако треба – па добра је ствар. Шта је ту па спорно? Шта је спорно у статистици која је добра Европској унији? Можда питам погрешне људе. Питам људе који хоће да замрзну европске интеграције, како су сами објаснили на свом сајту, али нас које те интеграције искрено занимају...

Нама је ипак веома важно што, рецимо, по питању стања у Поглављу 18, које се тиче државне статистике, Европа, људи, каже – ми то радимо на исти начин. Та је статистика добра и исправна. Ни једну једину замерку немају на оно како се то у Србији ради. Они раде на исти начин.

Сада се неко нађе паметнији, не од нас него од те Европе, и каже – ма све је то погрешно, то се не рачуна на прави начин. Каже – не приказује се на одговарајући начин да има мање 30.000 људи годишње у Србији. Па знају то сви. Нико није срећан због те статистике. Али шта вам је боље? Година у којој се показало да то може да буде за ред величине мање за само годину дана. Када?

Тиме завршавам, господине председавајући.

Па управо у време њихово и оних са којима се на трговима грле и љубе. Управо у време оних са којима су, како сами кажу, идеолошки и политички близанци. Хвала лепо.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

(Владимир Ђурић: Реплика.)

Немате право, није вас поменуо. Разменили сте, ја мислим, аргументе сјајно, и један и други, тако да завршимо.

Хоћете по амандману?

Изволите по амандману.

Реч има Владимир Ђурић.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Биће реплика, али ви скините време по амандману, само да објасним.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Само ви причајте о теми, можете да тумачите како год желите.

ВЛАДИМИР ЂУРИЋ: Наравно.

Овај закон такође регулише проблематику осигурања и позива се на закон који регулише проблематику осигурања за запослена лица. То је веза. Могли смо писати амандман и по овом закону, могли смо измену и допуну и оног другог закона писати. Као што сте и досада све предлоге опозиције одбили, одбили бисте и тај и дали бисте аргумент да трошкове инвеститорима подижемо и да терамо инвеститоре. То је ваша прича. То је оно што стално говорите.

Захваљујем се што посећујете наш веб-сајт, тамо има пуно интересантних ствари. Ево позивам и грађане да га посете. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Ђурићу.

Реч има Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Има одличних ствари. Отприлике 90% свега онога што сматрам потпуно промашеним у том чудном изговору за политику ја проналазим управо на том веб-сајту, између осталог и фамозно извињење за простачко понашање у Народној скупштини под насловом „Био сам у праву“. Дакле, и то сам видео управо на том сајту, а и оне доказе за изнајмљивање грејалица самом себи и за давање новца сопственим предузећима. Све сам то видео на том сајту. Поздрављам што смо се око тога сложили. И ја позивам грађане да што чешће посећују тај сајт.

Шта је проблем? Проблем је што ми причамо сада о оптерећивању онога ко је инвеститор овде. Притом изгледа више нисмо на истој страни, да ли се разумемо или се не разумемо око тога да ли онај ко је хтео нешто да каже на тему осигурања хоће да га предложи или ће само да прича о

томе. Ако ће само да прича о томе, није спорно, може, али ће увек добити исти одговор – нисте искрено заинтересовани, причате само приче ради. Када предложите нешто паметно и станете иза тога, око тога вреди разговарати, што се нас тиче. Што се тиче само приче ради приче, то је промашен приступ, то сте ваљда до сада сви закључили. Онај ко је овде свирао и певао чисто ради песме и приче, тај је пролазио са резултатом испод броја неважећих листића на изборима. Дакле, ту ништа не може да се очекује иоле разумно и паметно.

Када смо се већ дотакли ових инвеститора и субвенција, ја сам поставио јутрос једно питање. Свако ко жели о томе да разговара аргументовано, нека устане и каже колико је субвенција укупно у овој земљи одобрено, колико је отишло домаћим, а колико страним власницима. Ко то буде умео да каже, код мене се квалификује за даљу расправу на ту тему. Ко то не зна, тај не зна ни о чему жели да прича, а камоли шта уопште жели да каже.

Још једна ствар. Јесмо ли утврдили, на самом крају, да ли су избори били фер и поштени или фали стотине хиљада душа? Пошто они који не могу да се договоре сами са собом да ли јесу или нису за боље осигурање, ни око тога не могу да се договоре сами са собом. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има, по амандману, Ђорђе Комленски.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Даме и господо, другарице и другови, наравно да овај амандман не треба прихватити из једног простог разлога, јер је дуално образовање само још једна у низу могућности коју ће наши ученици добити као и простор да одаберу на који начин ће трасирати свој даљи животни пут.

Јако је лицемерно када о стварању јефтине или робовске радне снаге говоре они који су то спроводили у дело док су били на власти. Робовска и јефтина радна снага је стварана пљачкашком приватизацијом јер не постоји јефтинија радна снага него када због губитка готово милион радних места у земљи Србији дипломирани правник мора да иде да ради на грађевини, када послодавац дође у прилику да уцењује дипломираног правника уместо да ангажује квалификованог зидара, који зна колико вреди његов рад. На тај начин се ствара робовска позиција. Када дипломираног електро или машинског инжењера доведете у позицију да узима хлеб и посао некоме ко је молер. Тако је стварана робовска радна снага.

Ово са дуалним образовањем је права могућност да онај ко жели да се бави послом, да буде мајстор, живи од свог заната, може да стекне одговарајуће образовање, да настави да ради и ни на који начин није

ускраћивање могућности за даље школовање или могућности било коме за школовање. Драги грађани Републике Србије, ове лажи које слушамо већ су заиста превазишле сваку меру. Верујем да ћете ви то знати да оцените на изборима. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Комленски.

По амандману, реч има Србислав Филиповић.

СРБИСЛАВ ФИЛИПОВИЋ: Захваљујем.

Господине министре, даме и господо народни посланици, грађани Србије, знате како, најлакше је контролисати људе страхом па би неки да пробуде страх код грађана и од образовања и од школе и од рада, и то управо они који се рада највише плаше. Јер да су ишта знали икада да раде, они би знали шта значи радити, бити занатлија и своју плату поштено зарађивати и да све што имаш у животу стекнеш са својих десет прстију.

Неки су стицали са десет прстију, али тако што су њихови прсти били у џеповима оних чијим животима желе да владају путем страха. Данас се у Народној скупштини Републике Србије у директном преносу обраћају грађанима тако што покушавају код грађана да изазову страх од дуалног образовања, страх од рада, страх од свакодневног учења.

Ако желимо да будемо у друштву које хоће да припада модерној, светској, европској цивилизацији, да напредује, да се развија, да имамо приватне компаније, да имамо тржишну економију, да имамо капитализам... Па забога, 2000. године су неки и овај високи дом спаљивали под изговором да желе капитализам, да желе тржишну привреду, либералну економију. Сада кажемо да ми то нећемо, нећемо дуално образовање, нећемо да млади уче зато што ће да буду јефтина радна снага. Њима радна снага није ни требала, и то су показивали тако што су 500.000 младих и старијих људи оставили на улици без посла, без прилике да зарађују.

Ми данас, СНС и Влада Републике Србије, Предлогом закона о дуалном образовању дајемо младима шансу, дајемо прилику онима који хоће да се остваре да направе своју приватну компанију, да науче добро занат, да уче, да науче и да раде и живе поштено, подвлачим – поштено од свог рада. Некима је то само био слоган, само фраза – поштено, поштено и поштено, а све се сводило на оно непоштено – лева рука десни џеп.

Данас хоћемо да млади људи уче, да раде, да отварају своје компаније и да са десет својих прстију живе и да раде на машинама, у фабрикама, да отварају своје фирме и да ова земља буде све богатија и све срећнија. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има министар Младен Шарчевић.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Само кратко, ради јавности, да видите да нису баш јефтине плате у дуалним профилима који раде сада већ...

Оператер за израду намештаја има 50.000, а то је најмање, модни кројач 60.000, бравар-заваривач 60.000-70.000, индустријски механичар 70.000, оператер за прераду метала 70.000, авио-механичар 120.000 динара.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре.

По амандману, Балша Божовић.

БАЛША БОЖОВИЋ: Министре, драго ми је што сте показали да сте ипак живи након осам сати расправе у овом дому. Оно што ме занима јесте да ли ви заиста предлагете нама закон и визију Србије у наредних 50 година на основу два заваривача која не можете да нађете као министар у Влади Републике Србије.

Ви заиста мислите да је дуално образовање где ћете неког Николу Теслу са његовим талентом да осудите да прави шрафове. Ви ћете да га сада потпуно покорите и нећете му дозволити да свој таленат искаже, да се надогради, јер уместо бити просвећен, ваш циљ је искључиво, као што су ваше колеге из владајуће већине рекле, бити спретан. Да ли је спретност да се уместо 80 шрафова на сат направи 100? Јесте. Да ли то значи да ће неко бити просвећен и образован, да ће моћи свој таленат да искористи на најбољи начин, који неће користити можда и нека друга држава, него наша?

Два заваривача фале некој фабрици која има 10.000 евра по радном месту и ви сте због тога дошли на идеју да осакатите нечију будућност. Мислим да апсолутно не разумете о чему је овде реч када долазите у Народну скупштину да нам предлагете закон који ће решити запошљавање оних до 25 година. Па то није ваш посао.

Малочас говорите о Швајцарској, Немачкој и видим да одобравате оно што говоре посланици владајуће већине. У тој Немачкој постоје мигранти, постоји привреда, постоје они који не могу да се асимилију, па онда не могу да науче језик, па не могу да похађају школе, па се онда направи дуално образовање да би неко возио трамвај, неко тролејбус, неко аутобус, да би неко производио и неке каблове, а ви то радите деци Србије, у привреди која има 1,3% раста годишње. Да ли знате да је то не стагнација, него да идемо у пропаст из године у годину?

По оваквом моделу израчунавања запослености ви са десет милиона евра можете да спустите незапосленост на 0%. Немојте да измишљате нова радна места. Нових радних места нема. Имате „Меиту“, имате „Лир“, имате своје економске гиганте који су запошљавали на стотине радника са платом од 20.000 динара. То су људи који у пеленама стоје за траком. Они немају права не по Закону о раду, они немају права да оду у тоалет.

Да ли сте свесни тога да такве људе отпуштају када се разболе од тешких болести? Да ли сте свесни да се жена разболела од рака и да је добила отказ у мандату Александра Вулина, док је био министар рада? Да ли сте свесни тога да је Влада Републике Србије потпуно обесправила сваког човека који и на овај начин добија свој посао? Он је јефтин продужетак машине у фабрици а не грађанин вредан поштовања.

Немојте да ми овде сада због авио-техничара – а узгред, „Јат техника“ пропада, и ти ће ускоро остати без посла – говорите како су то плате од 70-80 хиљада динара.

Заиста треба да се стидите, зато што то није начин.

Не можете да вичете на мене, ја сам народни посланик.

(Искључен микрофон.)

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колега Божовићу, молим вас за мир.

Колега Божовићу, молим вас да останемо на нивоу достојанствености дијалога. Нема смисла, министар је овде наш гост са својим тимом, седи овде са нама, ради са нама. Нема смисла да га вређате. Молим вас, нећу дозволити.

Наставите, али молим вас да се не вређамо.

БАЛША БОЖОВИЋ: Апсолутно, председавајући, не вређам никог. И ви морате да одбраните мене, а не министра. Он овде мора да одговара на питања народних посланика, а не да прети прстом народном посланику и каже – немојте да вам се понови тако нешто!

Дакле, када смо код ове теме дневног реда, наравно да се... Смешно би и било да се бојим било кога из Владе Републике Србије... Али оно што је тема дневног реда јесте оно што највише боли владајућу већину. Да ли је таленат признат код оне деце која нису сиромашна? Дакле, само тај таленат признајете, код деце која могу да иду у приватне школе.

Ви сте били један од директора, чини ми се, приватне школе где су школарине по десет хиљада евра годишње. Сад ми реците само једну ствар, дакле само та деца која имају родитеље који могу да обезбеде десет хиљада евра годишње, њихов таленат се уважава, а сиромашна деца и деца сиромашних родитеља немају право да искористе свој таленат, да га надограде и да заиста постану најбољи у својим областима.

То је суштина дуалног образовања, што ви овде то радите нашој деци, деци која су рођена у Србији, за разлику од Швајцарске, Немачке, Аустрије, које то раде деци миграната, која не могу да се уклопе у друштво. Да не причамо о њиховим привредама, које расту из године у годину и све им је виши и виши раст.

Хоћу да вам кажем да је потпуно неспојиво говорити о Швајцарској и Аустрији с једне стране и Србији са друге стране. Ви овде то радите, понављам, деци Србије. И немојте на овај начин да браните свој закон. Немате ниједан аргумент сем да фале два вариоца. И то је 80.000 плата; видите колико можете да се обогатите ако одете на дуално образовање.

Цео модеран свет тежи целоживотном учењу, једино га ви скраћујете на три године. Да ли ви мислите да је неко на Западу поблесавио када прави закон где ће деца ићи из једног у други ниво образовања, па имати прилику да се образују на начин да имају и факултете, да имају и постдипломске, докторске и постдокторске студије?

Не, ви једноставно њима омогућавате да, попут некад вечерње школе, заврше неки ситан занат и онда ових 20%, пола њих, неће знати ни да читају ни да пишу. Ви имате и дан-данас докторе наука, неки седе и овде, тзв. доктори наука, не сви, неки, који су неписмени. Замислите шта ће се десити са неким ко иде три године у школу а 80% времена проводи у фабрици. Он једноставно неће разумети о модерном свету ништа. Да ли ће он гласати како му каже лидер, партија? Хоће. Да ли ће гласати како му каже послодавац? Хоће. Зато што ће радити за 15-20 хиљада динара.

То није грађанин достојан живота у 21. веку. Не треба после 90-их година, када је Србија доживела највећи погром културолошки, економски, да дозволимо да се и на овај начин унижавају потенцијали будућих нараштаја и генерација. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Министар Шарчевић има право да реплицира.

Изволите.

МЛАДЕН ШАРЧЕВИЋ: Само једна информација вама. Ја сам досада могао само два пута да се јавим по два минута. Прошли смо само два члана, те нисам седео овде да бих само седео него нисам имао више прилика. Имам право, када сви завршите, по сваком члану само два минута, тако да нисам имао већу шансу. Ево чекао сам да се сви изређају, само су два члана прошла.

Волео бих да живимо у друштву где су сви Никола Тесла, али не верујем да ће то моћи да се деси ни у најсрећнијој земљи света.

Када говоримо о целоживотном учењу, битна је порука деци – проходност од трећег и четвртог степена даље ка високим струковним школама и ка универзитету је решена и овим законом, као што је направљено и у Закону о високом образовању, постоји учење уз рад такође и на високом. И, колики је проценат? Па не знамо, није ни почело. У Немачкој је 25%.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, министре Шарчевићу.

Колега Ђорђе Комленски, право на реплику.

Извињавам се колеги Комленском, Маријан Ристичевић се јавио, повреда Пословника.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господо народни посланици, рекламирам члан 107. Пословника о раду.

Ви сте, господине председавајући, свакако упознати шта је достојанство Народне скупштине. Када, рецимо, о раду прича ортодоксни нерадник, то је за мене повреда достојанства Народне скупштине. Када о јефтиној радној снази говоре они који су били најскупља нерадничка снага, када неко вређа достојанство Народне скупштине вређајући зидаре, тесаре, стругаре итд., па говори с понижењем о производњи шрафова, ја се питам зар то није повреда достојанства. Да ли би људи возили аутомобиле да се пита Балша Божовић? Да ли би људи возили тракторе? Њих без вијака, каже се вијак, свакако не би било. Без навртке не би било.

Ја који сам прошао дуално образовање знам шта је то. Али захвалан сам на томе што ми је Балша Божовић доставио информацију о Шутановцу, његовој штедњи итд. Као што видите, све је потврђено. Ја сам му захвалан на томе. Али ја се питам како је то јефтина радна снага када је један кројач, а он ми је дао податке, најјефтиније одело које је шио, а шио је 12 одела у војној резиденцији „Зграбиновца“, како је то, кад вређамо тако радну снагу, кројаче, како је то одело Таџетин Секер наплатио осам хиљада, колико сте рекли, господине Божовићу, до 15.000? То је само једно одело које је шио председнику његове странке.

(ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Вратите се само на повреду Пословника, молим вас.)

Зато мислим да је тешка повреда достојанства када неко говори да ће то бити јефтина радна снага, а та јефтина радна снага његовом председнику шије одело од 8.500 евра, и то шије 15 комада. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Да ли желите да се Народна скупштина изјасни у дану за гласање? (Не.)

Ђорђе Комленски има право на реплику.

Изволите.

ЂОРЂЕ КОМЛЕНСКИ: Захваљујем, председавајући.

Заиста је крајње дрско и непримерено да о раду Александра Вулина и најуспешнијем периоду рада Републичке инспекције рада говори неко ко је подржавао и учествовао директно у власти која је оставила милион људи без посла, милион породица гладних, ко зна колико стотина хиљада грађана

Србије без оверених здравствених књижица, без могућности да се лече, онај ко је подржавао министре одбране који су уништавали војне ефикасности а не знамо како су се ти послови на уништавању ефикасности одразили на њихову личну ефикасност, на њихово убрзано стицање имовине, на врачарске пашњаке, на зграде на врачарским пашњацима и питамо се да ли постоји директна веза између једног и другог. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Иван Манојловић, по амандману.

ИВАН МАНОЈЛОВИЋ: Даме и господо народни посланици, као и обично када су други закони на дневном реду, драго ми је јер видимо да, што је жустрија опозиција и што више показује да их ово боли, то нам ништа друго не показује него да смо сасвим у праву што се тиче доношења неких нових закона који могу ову земљу да унапреде.

Само дуално образовање је нешто ново што се доноси и то би требало да сви посматрамо на начин да управо даје једну нову ширину, да даје једну нову могућност стицања знања и вештина. Овде се то од стране неких посланика опозиције представља једноставно као да није реч о образовном већ о неком казненем систему, да образовне институције малтене свесно замењују термином казних институција и говоре да ће неко ко буде уписао школу када буде ступио овај закон на снагу бити кажњен, осуђен или не знам шта већ, како год они то покушавају да представе.

Дуално образовање је изузетно добра ствар. Позвао бих ове посланике који се, када министар каже и наведе које су плате, да је реч о 50, 60, 70 хиљада динара, после два минута јаве и кажу опет – 20 хиљада динара ће бити плата.

Ја сам, ето, силом прилика радио у Швајцарској за једну инострану компанију и врло добро знам да није тачно да мигранти похађају дуално образовање и да тај систем дуго, дуго у Швајцарској постоји, да су чак и Швајцарци који су рођени тамо уведени у такав систем образовања. Није Швајцарска та земља, као ни Аустрија, ни ове остале које су промениле свој закон ето зато што су, наводно, дошли неки мигранти. Из тог разлога ни Србија не уводи овај закон.

Све то говори у прилог чињеници да овде опозиција поново критикује ради критике, а ми ћемо бити срећни да наша деца, где рачунам и своје дете, као и моје остале колеге из Српске напредне странке и коалициони партнери сутрадан добију у руке нешто чиме могу заиста да себе унапреде, а наравно да ће сваки родитељ бити срећнији уколико његово дете покаже интересовање и настави више образовање или високо

образовање, што ни на који начин дуално образовање које похађају у основној и средњој школи не може да спречи. Хвала вам пуно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Манојловићу.

На члан 2. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици заједно Вјерица Радета, Наташа Јовановић и Зоран Красић, заједно Мариника Тепић, Зоран Живковић, Јован Јовановић, Александра Чабраја и Соња Павловић, заједно Бранка Стаменковић, Љупка Михајловска, др Ана Стевановић, Владимир Ђурић и мр Јасмина Николић и заједно Марко Ђуришић, Мирослав Алексић, Ненад Константиновић, Горан Богдановић и Здравко Станковић.

Реч има Наташа Јовановић.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Господине министре, Српска радикална странка је против овог закона. Ми сматрамо да је основни мотив који је наведен и који је све време провејавао током седница ове радне групе у припреми закона – да се овај закон припрема да би се удовољило и да би се направила нека компарација са будућим тржишним потребама – погрешан приступ. Јер ви не можете у Србији, у којој је апсолутно све нестабилно, где не постоји економска стратегија на дуге стазе, где је уништена пољопривреда, где нема стратешких улагања у оне привредне гране које могу за веома кратко време да направе обрт капитала већ се све своди на то да се довођењем страних инвеститора, којима ће се давати субвенције од по 10-11 хиљада евра за једно радно место, отварају фабрике са по неколико стотина радних места, дакле у таквој тржишној економији не можете да усмераваате образовање за неко будуће време, где се уопште не зна када деца многих овде који су у Народној скупштини одрасту, каква ће знања и компетенције бити потребне и каква ће да се траже.

Ја сам се свачега наслушала за ових неколико сати, нарочито када су помињана стара, традиционална занимања у Србији, од тога да неко омаловажава и столаре и кројаче итд. Ја бих могла да вам ређам, господине министре, баш буквално сваки од тих старих заната јер се ван овог посла бавим истраживањем онога шта су стари занати били у Србији и у ком делу Србије су који неговани и на који начин, па не само занат као занат већ оно што се изводи из једног основног заната.

Уопште није тачно да сваки од тих заната има своју прођу и своје место у данашњем времену. Нажалост, то је тако због тога што је напредовала индустрија, напредовале су модерне технологије и не може неко да каже да је ткаља у времену од пре сто година била више плаћена. Није добро плаћена ни данас јер вредне руке жена из Сирогојна нису за њихов мануелни рад и за уметност плаћене ни данас добро, као што није

добро плаћен ни бачвански занат, као што није довољно плаћен ни кројачки занат. Али то не треба да нам буде смерница у земљи у којој, то је више пута истицала и колегиница Радета, имамо 6,5% високообразованих људи.

Били смо... И тиме ћу завршити, јер нема пуно времена. А ми треба тако да усмеравамо будуће генерације и да се потруди друштво да их мотивише да се високо образују за одређена радна места, да стичу више знања, да могу да се квалификују, ако желе, и на страним тржиштима. Били смо у ситуацији да као парламентарна делегација посетимо Народну Републику Кину. Сваке године када неко заврши средњу школу, а нарочито факултет, тачно се зна које је његово радно место и где ће да ради. Ми овде то не знамо зато што су купљене дипломе, старлете које су блиске владајућим странкама добијају место у јавним предузећима и онда је заиста разумљиво да и дан-данас људи који имају високо образовање морају да раде послове код предузетника који се баве неким другим, различитим пословима.

Зато смо против дуалног образовања. Треба да се усмеримо на то да се деца школују, да имамо висококвалификоване раднике, али највише интелектуалце који ће моћи да покрену мотор привреде и који ће моћи да врате праве вредности. Јер не може дете да се школује само из економског разлога и да то буде мотив због чега ће неко да упише неку школу. Оно је друштвено биће, које мора да има свест о томе какво му је политичко окружење, којој нацији припада, како треба да брани своју земљу; не само да се кодификује кроз неко занимање и да му се каже – ето, учи, радићеш и бићеш за то награђен, већ да има потпуну свест о томе на који начин мора да се бори за своју земљу и за традиционалне српске вредности.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, госпођо Јовановић.

Реч има др Ана Стевановић.

Изволите.

АНА СТЕВАНОВИЋ: Захваљујем се, председавајући.

Поштовани господине министре са сарадницима, Посланичка група Доста је било поднела је амандмане којима жели да избрише све чланове овог закона. Наиме, ми сматрамо да је овај закон страховито лош, да се не може поправити амандманима и због тога смо прибегли тој акцији да све чланове избришемо.

Због чега смо то урадили? Ми сматрамо да дуално образовање није адекватан образовни концепт. Ви тренутно имате у образовању страховито лоше резултате, тако да је пре свега нашем образовању на свим нивоима, почев од предшколског, преко основношколског до средњошколског потребна коренита реформа. Ви не можете лоше резултате, лоше исходе

какви су данас прикрити тиме што уводите дуално образовање. Увођењем дуалног образовања ви само покушавате да те резултате некако сакријете и да их скрајнете. То није решење за наш образовни систем.

Због тога ми апелујемо осталим посланицима, иако нажалост знам да се то неће десити, да гласамо против овог закона, пошто сматрамо да је закон јако лош и немогуће га је поправити.

Слажем се са другим колегама опозиције који су користили тај аргумент, ја ћу га такође поновити, да овај закон наше ђаке претвара у јефтину радну снагу која ће сутрадан служити великим индустријама, великим корпорацијама и неће бити ни на какву корист ни грађанима Србије, нити нашем образовању, нити нашој индустрији.

У реду је уводити дуално образовање када ви имате развијену земљу. Сасвим су у реду аргументи које су колеге поменуле и што се тиче Швајцарске, што се тиче Аустрије, што се тиче Немачке. То су земље које имају развијену индустрију. Док Србија не буде имала развијену индустрију, нема никаквог основа за увођење дуалног образовања. Тако да вас молим да још једном размислите добро о увођењу овог закона, зато што је страховито лош и ствараће генерације младих који неће научити да мисле, који неће бити слободни грађани већ ће бити искључиво јефтина радна снага у сопственој земљи. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Стевановић.

Реч има Марко Ђуришић.

Изволите.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Наша посланичка група је такође предложила да се брише члан 2. овог закона, као и сви чланови закона, јер сматрамо да је предложени закон лош, али ако погледамо и овај конкретан члан који дефинише појмове, видимо претенциозност предлагача кад је доносио овај закон. Овај закон је могао да прође као измене и допуне Закона о средњем образовању да би се дефинисали мало боље учење кроз рад и пракса и тиме би се испунио циљ који је предлагач у образложењу закона дао, али постојала је потреба да се донесе закон о дуалном образовању. И та потреба постоји већ пет година.

Нама министар у образложењу зашто се одбија овај амандман, као и сви други, то је једно образложење за све, каже да наш предлог није у складу са Стратегијом развоја образовања коју је Влада усвојила 25. октобра 2012. године. Пазите, 2012. године. Значи, већ пет година постоји нека стратегија и ту стратегију су до сада спроводила пре министра Шарчевића већ три министра и ниједан од њих није био спреман да донесе овај закон. И зашто је то тако? Зато што је овакво решење лоше.

Дуално образовање није примерено економској ситуацији у којој се Србија налази, није примерено развоју који Србији треба. Овде говоримо о примерима да дуално образовање успешно функционише у Немачкој, Швајцарској, Аустрији, али то су високоразвијене земље и оне имају потребу за квалификованом радном снагом која има интерес да се уско образује у неком профилу и да онда остане да ради малтене цео живот; наравно пратећи како се технологија развија, али има загарантовано радно место. Да ли је дуално образовање начин на који су се развијале Финска, Јужна Кореја? Да ли су се на овај начин развијале источноевропске земље – Пољска, Чешка, Словачка, Румунија? Да ли је то начин? Није.

То може да буде у једном малом сегменту... Али то није одговор на проблем који ми имамо, на то што једна трећина младих не заврши средње образовање. Ово неће побољшати ту ситуацију. Уместо да разговарамо о томе како да учинимо средње образовање обавезним за све, како да учинимо образовање јефтиним, да уведемо бесплатне уџбенике, да се родитељима који живе тешко и зарађују мало због лоше економске политике Владе њима и њиховој деци олакша образовање, ми о томе не разговарамо.

Подметнута нам је ова прича о дуалном образовању као неком спасу који ће сада да преокрене образовање младих и да покрене привреду јер наводно фале квалификовани кадрови. Па неће. Да је тако, ви бисте увели обавезу послодавца да запосли оног ученика који дође код њега на ово дуално образовање, како га ви зовете потпуно погрешно.

Ово није дуално образовање какво постоји у Немачкој, Аустрији, Швајцарској. Млад човек се тамо запосли код послодавца, почне да ради, ради за плату са свим давањима која се дају уз зараду и онда има образовање па може у неком тренутку да изађе из тог посла да настави образовање даље. Али овде тога нема.

Шта ће да буде последица оваквог закона? Биће то да ће послодавац узети неког ученика и обучавати га за неки висококвалификовани посао. Министар је сад овде изнео неколико занимања. Колико је ученика у том програму? Бројем нам кажите колико ученика учи, не знам, за трговца или за неке врло просте послове. Имаћемо ситуацију да за та занимања када их ради обучени радник добија плату од 50, 120 хиљада динара, супер, а неки ученик ће радити за 15.000. То је та јефтина радна снага, то је та злоупотреба младих о којој ми говоримо.

Послодавац ће у оном тренутку када му можда треба због сезоне или због неког прилива посла узети више ђака, радиће са њима два-три

месеца, можда једно полугодиште, и онда ће их вратити и рећи – па ми немамо потребу сада за овим радницима.

У томе је проблем. Да сте ви овде ставили обавезу послодавца да тог ученика запосли, онда бисмо могли да разговарамо о концепту дуалног образовања. Ово није дуално образовање и зато смо против. Зато смо дали 41 амандман да се брише сваки члан, јер није било могуће поправити амандманима овакав предлог закона.

Значи, министре, ви сте очигледно добили тај задатак када сте изабрани за министра, да обавите оно што ваша три претходника нису хтели. Нису хтели ни министар Вербић, ни министар Јовановић ни министар Жарко Обрадовић да уведу дуално образовање, јер то није потребно Србији. То је лоше за развој, за будућност Србије.

Ми треба да школујемо младе људе, да искористимо таленат у сваком од њих да бисмо развили нашу економију, да би она била конкурентна. Конкурентност данас није у тонама производње нечега него у идејама, иновативности. Овако се не школују људи који ће тек да стварају нову вредност, нове идеје.

Ја знам да ће на крају овај закон бити усвојен, нажалост. Срећом, вероватно неће дуго живети. Мислим да ћете ви имати у својој каријери једну мрљу, да сте били онај министар који је пристао да уради оно што ваши претходници нису хтели. Пет година министри су одбијали, а ви сте, нажалост, пустили и данас имамо овај закон. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Владимир Ђукановић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Хвала, председавајући.

Морам да констатујем... Не знам чему се смеју, да л' српској несрећи зато што су нам упропастили радну снагу. Овде слушамо да морамо да школујемо кадрове, односно да школујемо ђаке. Зашто их нисте школовали свих ових година? Зашто сте довели до тога да у Србији умре занат, да данас фабрике узимају вариоца који има преко 50 година јер немамо ниједног младог вариоца?

Зашто сте нам направили систем после 2000. године да идемо у најпримитивнији капитализам, ону првобитну акумулацију капитала, а сад сте одједном против тржишта, сад сте за самоуправни систем, сад сте за то да нам држава гарантује посао? Е видите, то је то лицемерје које ми желимо сада да променимо.

Ја вама управо због тога, господине Шарчевићу, честитам. Зато што уводите ово и зато што они нису имали храбрости ово да уведу. Кажу нам –

није нам потребна јефтина радна снага. У њиховом периоду ми нисмо имали никакву радну снагу. Имали смо радну снагу на улици, са затвореним фабрикама. Они су, нажалост, направили од Србије беспосличаре, младе људе који нису имали никакав посао.

А сада ће неко да се потруди па те људе нечему да научи. Извињавам се што је данас радник много цењенији, што је тржиште такво да се данас тражи и конобар и варилац и металоглодач. Извините што постоји потреба за тим. То је зато што тржиште диктира цене. Богу хвала што ћемо почети то да развијамо.

Кажу да су овде купљене дипломе. Они су направили те факултете. Они су им први дали лиценце. Све те „диги бау“ факултете што ми имамо данас, те приватне факултете управо су они формирали. Зашто? Да би своје кадрове запошљавали по општинама. То је била суштина. Ето то су радили. И прва власт која је увела неки систем у томе шта се може назвати факултетом била је садашња власт.

Закон о високом образовању је промењен 2014. године, да се зна шта је то факултет. А код њих смо имали прегршт купљених диплома, колико хоћете купљених диплома измишљених факултета. И онда ми кажу – неко купује дипломе. Па шта су једино радили? Школовали тзв. менаџере. Имамо менаџера за извоз, а никад гору привреду нисмо имали него у њиховом периоду. Имали смо потпуно уништenu економију, а менаџере смо могли да извозимо. Али зато немамо ниједног занатлију. Е то је оно што је трагедија. Извините, али тај радник је ипак подизао неко друштво, а они су га уништили.

Зато сам ја апсолутни присталица овог дуалног образовања. Кажу – немојмо ми да се угледамо на Немачку, она је развијена земља. А како мислите да развијете земљу ако немате квалификовану радну снагу, ако неког не научите нешто? Како мислите да се уопште неко развија овде?

Жалосно је што се неко овоме смеје. Они се смеју нашој несрећи, а они су упропастили ову земљу. А неко овде нешто мења, и мислим да је ово позитивно. Господине Шарчевићу, рекао сам то и у расправи, само се плашим да се ово можда неће примењивати. Ја бих само замолио државу да буде што агилнија у овоме, да се наш школски систем безмало притисне да морамо да школујемо људе који ће бити занатлије, на крају крајева. Схватите, људи, нема ко да ради! Имаћемо велики проблем.

Ево Бугарска и Румунија имају ту муку – увозе радну снагу зато што су млади људи отишли, управо зато што тржиште тако тражи, а онда они доводе људе из Украјине да им раде. Плашим се да то не буде и код нас, зато што немамо ни квалификовану радну снагу а, нажалост, млад свет

одлази. И није то само проблем Србије. Има и Пољска страхан проблем са тим, а она је много развијенија од нас. Чешка такође. Просто, имате флукуацију људи унутар Европске уније. Дешава се то, шта да радимо.

Али морамо да водимо рачуна о томе да занат мора да се подигне. Не смемо више да дозволимо ситуацију да имамо децу која заврше електротехничку школу а да, нажалост, решо не знају да поправе. То је заиста страшно. Морају негде да испеку занат и да знају да раде свој посао.

И зато вам честитам што ово уводите. И немојте ово да слушате, јер су то толике бесмислице; то се ни у Кардељево време не би овако причало. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Наташа Јовановић.

Изволите.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Хвала.

Погрешно је тумачен један део мог излагања. Препознала сам се у излагању господина Ђукановића.

Говоримо о амандману који смо поднеле колеге из Српске радикалне странке и ја, а који је идентичан и овим другим партијама.

Наиме, ради се о томе да господину Ђукановићу није проблем, а ви сте такође сведок тога јер и сами сте, господине Маринковићу, лично сам вас гледала, причали о потреби за развојем предузетништва у нашој земљи. Није проблем у томе да се увози радна снага, јер Србија неће дочекати скорије то време, сложиће се и господин министар, да ми морамо због великих привредних активности да увозимо стручњаке из иностранства. Проблем је што се извози из Србије радна снага и што квалификовани млади људи морају да одлазе јер овде не могу да нађу посао.

Господине министре, да вам кажем нешто. Заиста, толико се пута понавља да је то сада постао неки својеврсни хит – занимање вариоца, које је дефицитарно. А ви врло добро знате као човек који је прошао, пажљиво сам вас слушала, од вашег школовања до највишег образовања све у оној бившој Југославији, увек је то било дефицитарно занимање. И сами знате да су људи који су радили те послове и 60-их и 70-их година и у годинама после тога најбоље могли овде да зарађују, а исто тако и да нађу ангажман у земљама тзв. трећег света и да буду толико добро плаћени да се после две или три године врате у ондашњу Југославију, односно у град у коме живе, да зараде да обезбеде и своје унуке. Тако да немојте да мењамо тезе.

Не ради се о томе да образовни систем треба да се прилагођава тренутним тржишним захтевима, већ да дете које је свесно тога шта жели да буде у животу... Наопако се овде постављају ствари. Дакле дете мора да,

на основу консултација са својим родитељима и свог знања и почетног образовања у основној школи одлучи куда оно жели да иде и како ће даље да се усмеравају његов рад и његова интелектуална свест о свему ономе што се дешава у друштву.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Владимир Ђукановић, право на реплику.
Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Хвала.

Нисам желео да тумачим уважени колегиницу, чак нисам ни на њено излагање одговарао, више сам на нешто друго, али кад сте већ споменули, ево да не буду вариоци. Ево вам лифт-монтери. Живим у солитеру који има 22 спрата. Питам човека који нам одржава лифтове – ко ће то радити убудуће? Неће нико. Нема никога да иде у ту школу. То је катастрофа. Зашто? Зато што смо уништили ту врсту заната. То је оно што заиста може све нас да забрине.

И није тачно да нећемо увозити. Хоћемо, из разлога што немамо довољно квалификоване радне снаге а имамо потребу да развијамо привреду. Не можете привреду да развијате ако немате квалификовану радну снагу. Где она да се научи ако немате овакав систем образовања? Где то данас може да се научи када су све фабрике погасили? Једино када доведете неког страног инвеститора овде, или неког домаћег, који би заиста волео да прошири своју производњу ту, можете да научите ту децу.

Нажалост, нема данас великих привредних и друштвених система који су некада били. Захваљујући господи која данас приговара дуалном образовању, све је уништено. Једини начин на који можете да обучите радну снагу је овај. Немојмо да се играмо тиме. Доћи ћемо у ситуацију да немамо никога да ради уколико ово не уведемо и зато честитам на храбрости што сте ово увели. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

(Наташа Сп. Јовановић: Реплика.)

Реч има народни посланик Наташа Сп. Јовановић.

Изволите.

(Александар Мартиновић, Владимир Орлић, Александар Марковић: Каква реплика?)

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Ето тако, лепо, реплика, господине Мартиновићу, Орлићу, Марковићу. Кад се не буни Ђукановић, што се ви буните?

Дакле, да се мало нашалим, господине Ђукановићу, не можемо ми због вашег лифта и тог примера да се сложимо да је потребно дуално

образовање. Само покушавам, а и све време то раде посланици СРС, да вам говорим да је проблем у високообразованом кадру, а не у ономе што деца стичу кроз средње образовање.

Уосталом, господин министар је овде дошао да заговори овај модел и да га ви изгласате, али не може да се не сложи са мном, као и сви ви, да су толико способна деца у Србији да, иако су гимназијалци или су школовани за нека друштвена занимања, у предузетничким активностима могу да раде исто тако квалитетно тај посао. Ако говоримо о томе шта тражи тржиште... Али не сме закон да се доноси због тога што тренутне или тржишне могућности за одређени период то тако захтевају.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реплика, народни посланик Владимир Ђукановић.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Ја се заиста извињавам, али не видим да ће се капиталистички систем мењати и свакако ће тржиште диктирати шта се тражи. И, наравно, образовне профиле, осим ако неко не замишља да овде уведе самоуправљање или можда врати социјализам. Ја искрено мислим да то нема неку перспективу и зато нисам присталица да неко сада овде банализује причу због лифта. Па ево, немамо водоинсталатере. И ту смо у дефициту. Немамо водоинсталатере. Хоћете да кажете да је то због моје канализације или је то ваљда због свих нас овде?

Људи, немојмо да се играмо са тим. Нису сви овде школовани да буду менаџери, а чини ми се да је неко желео да ову земљу претвори у те лажне менаџере и да сви живе тако што ће радити у некој канцеларији а да немамо ниједан занат. Србију је одржао занат; пре свега онај сељак који се бавио пољопривредом, а касније онај занатлија који је нешто привређивао. Ми по канцеларијама најмање смо ову земљу подизали. Према томе, наравно да тржиште диктира и наравно да морамо да доносимо законе како бисмо били у складу са целим светом и како се то свуда у цивилизованом свету ради. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Наташа Јовановић, још једном.

НАТАША СП. ЈОВАНОВИЋ: Само кратко, да завршим.

Можемо да идемо тако унедоглед, да износимо разне примере. Ево ја ћу један супротан, који нема никакве везе са стеченим знањем у дуалном образовању. У Крагујевцу имамо изузетног мајстора за прављење виолина. Такав не постоји у Србији, а кажу и у земљама у окружењу. Имамо неколико породичних занатских радионица у Србији које су се определиле да производе бомбоне. Не може то да им прође на тржишту, свесни су тога, али то је стари српски занат зато што имамо јаку прехрамбену индустрију.

Имамо такође многе породичне фирме које се баве традиционалним занатима које су имали њихови очеви или дедови, али не можемо због тога што тренутно имамо дефицит у неким занимањима и тим занатима које је помињао и колега Ђукановић да образујемо наше људе, односно децу и будуће генерације и да кажемо – ви то треба да учите.

Можда, господине Ђукановићу, за 10 и 20 година тако буде на нашем тржишту, може и то да се деси, да су у зградама осавремењени лифтови и да уопште не буду били потребни мајстори. Шта ви знате за време од 20 и 30 година, ваљда се тако стратешки деца васпитавају и образују, шта ће бити потребно на тржишту, које је променљиво, нарочито у овим условима које имамо овде?

Искрена да будем, ја бих волела да оне привредне гране у Србији које су Јосип Броз, комунисти и самоуправни систем уништили индустријализацијом тамо где она није била потребна у Србији, а то је пре свега пољопривреда, буде стратешка грана, јер ми од пољопривреде, од туризма, од прехранбене индустрије можемо да живимо и да стварамо капитал и нову вредност и да одлично живе и наша деца, да остају у прелепој Србији и да не беже из најлепших српских села.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има господин Ђукановић.

Изволите.

ВЛАДИМИР ЂУКАНОВИЋ: Колико сам разумео, а волео бих да нисам у праву, то значи да ми не би требало ништа да производимо. Ми не би уопште требало да развијамо раднике и не требају нам уопште производни погони. Када кажемо – живећемо од пољопривреде, знате, ту пољопривреду неко мора да развија, а да бисте је развијали, морате да имате механизацију. Тај трактор мора неко и да направи, знате. Ту пољопривредну машину неко мора да направи. Ко ће ако немате занатлију?

Људи, о чему ми овде причамо? Ми овде желимо да уведемо систем по коме ће нашу производњу да подижу људи из канцеларија. То не може нигде, то нигде није успело. Да бисте развијали привреду, морате да имате развијене занате.

Не знам чему се овде неко супротставља, томе да развијамо привреду? Кажете – морамо да развијамо туристичке услуге. Слажем се, да, морамо да развијамо туристичке услуге, али морате да направите хотел, а тај хотел мора неки занатлија да направи. Према томе, не разумем о чему се овде ради.

У сваком случају, драго ми је да се овде видела велика разлика између нас, који заступамо да се ово уведе, и њих, који су апсолутно против

тога и који су нам увели искључиво некакав менаџерски систем, који је потпуно уништавао ову земљу. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала вам на расправи, вама и госпођи Јовановић.

Реч има Александра Чабраја, по амандману.

АЛЕКСАНДРА ЧАБРАЈА: Хвала.

Ја почињем да бринем да ли ћемо уопште стићи до Закона о средњем образовању, као што смо, нажалост, потпуно прескочили Закон о високом образовању јер смо потрошили време, бар како га је рачунао председавајући. Почињем да бринем да ли ћемо уопште расправљати о неком другом закону, али да оставим то сада по страни.

С обзиром на то да се сви амандмани опозиције свде на брисање, јер сви ми заиста сматрамо да овај закон уопште не треба да буде донесен, желим да кажем нешто о тој дискусији да ли нам је потребно ово дуално образовање или није потребно.

Молим вас, ја сам радила, већ сам то рекла када смо причали о средњем образовању, у средњој школи скоро 15 година, која је, стицајем околности, образовала и трогодишње и четворогодишње кадрове, чак и одрасле итд. Уопште није тачно да нису досада квалитетни мајстори образовани у средњим школама. То није истина. То једноставно није тачно.

Техничка школа на Врачару, у којој сам ја радила, имала је и саобраћајне, и електро и машинске мајсторе итд., који су излазили са нормалним знањем и није тачно да је то нешто што је измишљено сада и да није никада постојало. Једноставно, немојте говорити о томе, ја вас молим. Можда људи не знају, не верујем да неко то може да не зна, али овде се прича као да није ни постојала трогодишња школа до данашњег дана у Србији, а то једноставно није истина. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Народни посланик Србислав Филиповић, по амандману.

Изволите.

СРБИСЛАВ ФИЛИПОВИЋ: Хвала, председавајући.

Господине министре, даме и господо народни посланици, видим да неки говоре али не разумеју и не знају о чему говоре и сасвим је у реду да говорите, да причате, да критикујете закон, па можда нешто и нађемо из те критике. Покушавамо, ево, моје колеге и ја, слушамо два дана нешто из редова опозиције, међутим, ништа смислено. Једино што смо чули то је – хајде да обришемо све. Хајде онда да обришемо и образовање, и школу, и да немамо ништа и да ова земља буде земља примитивних, необразованих људи и људи који не знају ништа да раде.

Говорили су толико о јефтиној радној снази. Молим вас, шта ћете јефтинују радну снагу од оне која је без посла, од оне која нема где да ради, не може да прехрани дете, не може да га школује, не може да му купи те уџбенике о којима су пуна уста припадника опозиције? Такође се говори о људима који тешко живе. Аман више, ко је 400.000 људи оставио без посла у овој држави? Ко је нама нашао да држи предавање? Тајкуни, Драган Ђилас, „жуто предузеће“ и они којима је свега мало или свега много, не знају још ни где су ни шта су. Да ли је то та прича? Да ли су то ти који треба да држе предавање овде СНС-у, Александру Вучићу и нама који подржавамо и образовање и дуално образовање и развој државе?

Говорио је мој колега Ђукановић о привреди. Како да развијамо било шта ако немамо занатлије, ако немамо људе који могу да ураде конкретан посао који нам је потребан на неком месту? Како било шта да се зида и гради у једној земљи ако немате занатлије? То је чиста демагогија и то она најприземнија могућа, прилика да се заменом теза о уџбеницима говори о дуалном образовању, о сиромашнима и не знам чему. Па зашто сте те људе довели у ситуацију да буду сиромашни и да немају?

Наравно, у Србији се не живи лако и дуално образовање јесте нешто што треба да нам помогне да се живи далеко боље, и министар је о томе и говорио кроз примере колико неко може као занатлија са конкретним знањем у рукама да заради. То су натпросечна примања и управо се боримо за то да онолико колико знаш толико и зарађујеш. Али не колико знаш да украдеш да толико имаш, него да колико можеш да украдеш толико проведеш у затвору а не у Скупштини Републике Србије. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има Вјерица Радета.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Даме и господо народни посланици, мене ова прича о дуалном образовању, пошто траје већ отприлике пет година у најави, подсећа на ону једну кампању када се само понављало – канцеларија за брзе одговоре, канцеларија за брзе одговоре.

Зашто упоређујем ове две асоцијације? Зато што мислим да ће и овај закон завршити као и канцеларија за брзе одговоре, јер нити има услова да се овај закон примени, односно сада предлог а ускоро ваљда закон, нити ће доћи заиста до његове примене.

Разумљиво је, наравно, да посланици који подржавају Владу имају другачији однос према Владиным предлозима од нас који не подржавамо Владу ни актуелни режим. Али немојте у образложењима, драге колеге, да се понашате као да смо сви ми који вас слушамо дуално образовани. Немојте да вређате интелигенцију народних посланика и грађана Србије.

Вама се каже једно, ви окрећете причу на нешто сасвим друго, а добро разумете да смо ми заправо у праву.

Овде се јављају да говоре... Наравно, свако има право и треба да се јави да говори... Јављају се људи који су завршили високе школе и наговарају неку нову децу да се кану високог образовања и да иду да што пре дођу до посла, да заврше ту неку дуалну школу, да се, како им обећавају, што пре запосле. Нити ће од тог посла бити ишта, нити ће, већ сам рекла, од тог дуалног образовања бити ишта, нити ви имате, господо, капацитете у привреди.

Ви добро знате, оно што зна цела Србија, да су сви ти свакодневно отворени некакви нови погони фирми из белог света овде на одређено време, да су овде док не потроше паре из субвенција које добијају од државе, да на најгрубљи могући начин малтретирају запослене, који код њих раде углавном сви на одређено време, да је просек зарада у тим иностраним фирмама којима се ви дичите испод минималне цене рада. Дакле све је то нешто што се зна и што ви не можете сакрити лепим вестима у телевизијским дневницима.

Слушала сам синоћ како човек у једној емисији прича такође о дуалном образовању и он каже да нису важне дипломе, да је важно шта ко уме да ради. То, једноставно, није тачно. Истовремено се хвали својом дипломом и својим просеком оцена. То, опет, није фер. Дакле, ако није важна диплома, онда не показуј ником да имаш диплому, важно је да знаш нешто да радиш, ако евентуално знаш.

У истој тој емисији човек опет каже како ћемо ми имати проблема једног дана као Бугарска, а Бугарска има проблем јер нема металостругара. А врхунац је био када тај неки човек у емисији каже да та прича да треба људи да се образују итд. подразумева да у сваког високообразованог академског грађанина држава улаже неке паре и онда настаје проблем кад тај човек жели да напусти државу. Замислите ви ту логику. То је просто невероватно.

Дакле, људи, не ваља вам овај закон. Не ваља вам концепт. Не ваља вам концепт чак и да имамо ту економску потпору за овакав закон. Увели сте Привредну комору, ничим неизазвану, да управља уговорима који ће се закључивати између послодаваца и деце која ће тамо да раде. И онда овде неко од колега каже – исто овако сте причали против Закона о раду па видите сад докле смо стигли са Законом о раду. А докле смо стигли? Који су резултати Закона о раду? Који?

То што више од пола Србије ради на одређено време да би на тај начин држали на узди људе да у време гласања показују гласачке листиће

за кога су гласали или им се неће продужити уговор о раду? То што сваки дан имамо у медијима конкретне примере где је неко доживео неку тешку несрећу на раду, где није обезбеђена техничка заштита на раду, где колеге не смеју да сведоче да су видели то што су видели зато што ће добити отказ? Зар ви не знате да се то дешава у Србији? Где ви живите, људи? Дешава се, нажалост, све то се дешава у Србији.

Набрајате који нам све занати требају, па онда покушавате демагошким причама да скренете пажњу јавности као да ми који смо против дуалног образовања потцењујемо нека занимања. То апсолутно није тачно. Сваки посао који се обавља часно и поштено је нешто што је апсолутно прихватљиво. Човек који се било којим послом бави, ако поштено ради свој посао, има све наше уважавање. Свако ко је лепо ишао у школу, завршио занат и добио диплому ауто-механичара, на пример, има пуно уважавање, много веће од оног ко је купио диплому па маше дипломом и онда прича како је дуално образовање добро. Па што не остадоше на том нечем што личи на дуално образовање него похрлише да купују дипломе, докторате, све академске титуле? Има то, одеш на киоск брзе хране и кажеш дај ми то, дај ми то, и све иде, није никакав проблем.

Шта смо ми то још данас овде слушали? Опет сам синоћ чула, каже – због убрзаног смањења броја незапослених прети нам опасност од дефицита неких занимања. Замислите, страх нас је од убрзаног, како рече, смањења броја незапослених. И ви мислите да је то вероватно, да је то могуће, да се то заиста дешава? Ви ћете сад... Можда ће неко да реплицира па да чита неке статистичке податке. Знате, то што ви читате из статистике нема баш нешто блискости са реалношћу. Ви то такође добро знате. Све што данас покушавате овде да објасните је једна демагошка прича, која скреће пажњу са стварних проблема.

Такође, неко од колега каже – хоћемо да развијемо привреду и пољопривреду, а нећемо занате. Хоћемо да развијемо и пољопривреду и привреду, и хоћемо дипломиране агрономе, дипломиране технологе, дипломиране инжењере, дипломиране програмере, дипломиране електро инжењере, дипломиране машинске инжењере, дипломиране грађевинске инжењере. Е, то нама, господо драга, недостаје у Србији.

Само 6,5% грађана Србије има високо образовање. Да видим ко је тај ко ће искрено рећи свом детету – иди, брзо заврши ту школу кроз ово дуално образовање, немој да се школујеш да будеш академски грађанин. Да ли има таквих? Рећи ће овде да би на тај начин подржали закон или у некој емисији или за неке новине итд. Реално, у животу, богами неће.

Наравно, биће увек и деце која ће завршавати занате, и било је. Ви овде, рекао је већ неко, говорите као да никада нико није завршио никакав занат у Србији. Имамо ми и те како људи који су и добри мајстори, добри стручњаци и данас имамо школе у којима се завршавају занати. Ви сад као измишљате топлу воду увођењем дуалног образовања, које ће заправо уништити...

Суштина је, министре, оно што смо вам говорили када смо говорили у начелној расправи – ЕУ, која вас тера да доносите овај и овакве законе, хоће да у Србији има само формално образоване људе. Зато вам и дозвољавају да купујете дипломе и да са таквим дипломама заузимате одговарајуће функције и одговарајућа места. Зато што ЕУ хоће формално образоване а суштински необразоване људе у Србији да би могла да манипулише нашим будућим генерацијама како год хоће, а то значи државом Србијом.

Подсећамо вас такође, министре, говорили смо о „шуварицама“ које су уништиле неколико генерација људи тада у бившој Југославији, свакако део и у Србији. Ви сте рекли да ово нема везе са „шуварицама“. Не мора да има по концепту, али и ово ће уништити неке генерације уколико, не дај боже, овај закон заиста будете почели примењивати како сте најавили, али срећом тек 2019. године; ко жив, ко мртав до тада.

Дакле, овај закон треба да се повуче ако искрено мислите да нешто урадите позитивно у образовном систему, у области просвете. Много сте најављивали, министре, људи су вам веровали зато што и сами долазите из просвете и што имате дугогодишње искуство и у вашем личном послу, а немојте да дозволите, зато што је неко некоме наредио да мора да донесе овакав закон, да хваљењем овог закона поништите све оно што сте добро радили претходних 30 и колико година. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колегинице Радета.

Реч има народни посланик Верољуб Арсић.

Изволите.

ВЕРОЉУБ АРСИЋ: Даме и господо народни посланици, господине министре, немојте да вас ово чуди. Кад год хоћете нешто да реформишете, наићи ћете на овакве дискусије и на овакве посланике који ће све што су ваше добре жеље да пребаце на део терена који се зове политика и политички интерес. Немам ништа против ако је тај политички интерес који они хоће да остваре заједнички са интересом грађана Србије, али није тако.

Одмах да рашчистимо. Рече један колега овде да вратимо социјалистичко самоуправљање. То је била шала, али нажалост наш просветни систем још увек функционише на оним принципима из 80-их

година прошлог века када је комитет одређивао која ће фабрика где да се отвори и како ће која школа које кадрове за ту фабрику да профилише. Комитет се распао, али су школе остале.

Рецимо, ја видим сврху да у Пожаревцу, из ког долазим, имате средњу технички школу која има електро смер, машински смер, рударски смер итд., зато што се ослања на електроенергетски систем који припада ЕПС-у. Имамо и пољопривредну школу, где имате ратарство, воћарство, али имате и смер прехранбене технологије. А је л' има неки погон у Пожаревцу који се бави прехранбеном технологијом? Нема.

Као последицу имамо прехранбене технологе који морају да траже посао изван Пожареваца, а често изван Србије, јер Пожаревац није усамљен у Србији, тако да имамо експанзију људи који су завршили школе а немају где да се запосле зато што привреда нема потребе за таквим струкама. И онда ћемо да се заклињемо како ми радимо у интересу тих људи, неки посланици овде, а не сагледавамо чињеницу да они немају посао. Када немају посао, немају ни будућност. Причамо како ће Западна Европа да их изабљује а ми их терамо из Србије у Западну Европу зато што не можемо да им дамо посао овде. Па ко кога онда изабљује? Ко је то радио?

Да бисмо сачували државу, грађане, морамо тим људима да обезбедимо да се школују и да са својом школом могу да пронађу посао. Ови овде што се заклињу да су интелектуална елита Србије и да су они који не гласају за ДС грађани другог реда, то је говорено на њиховим трибинама, правили су и отварали приватне факултете, узимали људима новац, давали тим истим људима дипломе са којима не могу сад ништа да раде. Шта је било у питању?

Кад причамо о томе да ли неко треба да буде занатлија или дипломирани инжењер па ко шта може, ко шта воли, нећемо ваљда ми то да одређујемо. Али не можемо ни да одређујемо, ево, не мора да буде страни инвеститор, српском инвеститору који ће профил радника да запосли у својој фабрици. Не можемо. Па не бисте ни ви то у својој кући. Да ли не можемо да уклопимо интерес државе? А интерес државе јесте да имамо кадрове и да школујемо људе који ће сутра наћи посао без обзира на ниво стручне спреме и да имамо послодавце који су, ето да кажем, Срби, да запосле српске раднике, грађане Србије у српске фабрике у Србији.

Или ћемо да окрећемо све то наопачке? Неко је окретао наопачке. Прво смо изгубили фабрике, онда смо трошили огроман новац на децу која немају будућност без индустрије, а онда се неко појавио па каже – имате велики одлив радне снаге из Србије. И кад се појави неко ко покушава

нешто да реформише у Србији, да покрене процес реиндустријализације Србије, називате га издајником, он ради у корист западних компанија итд.

Имате ли неко друго решење? Да вратимо социјалистичко самоуправљање? Друга Тита не можемо да вратимо, али ваљда смо изашли из 80-их година прошлог века, људи! Да поставимо ствари на своје место па ћемо да се хватамо и за канцеларије за брзе одговоре, као неки пример.

Господине министре, престала је потреба за њима. Сада се грађевинска дозвола са 18 месеци, колико су нам ови давали, добија за 45 дана. Ко ће то да држи? Више нема смисла. Неко је заборавио да постоје рачунари, они би и даље да цртају кредом.

Мислим да овај закон треба, на првом месту, српској будућности, а то су деца. Овде се у целу причу и у целу дискусију улази са једном констатацијом која је толико изокренута, толико извитоперена и толико бесрамна да ће неко, ако неко иде на дуално образовање, бити само занатлија. Ето то није срамота, али биће само занатлија. Није тако. Нико никоме не брани да настави школовање, али када су у питању природне науке, е ја вам кажем, тај који је био на дуалном образовању лакше ће да завршава факултет, то да знате. Јер онај који се бавио само теоријом не зна да разликује генератор или асинхрони мотор и не зна да су то исте ствари. То сте све изокренули.

Каже треба нам дипломирани инжењер електротехнике. Треба, али треба неко да повеже таблу са осигурачима. Хоћемо ли инжењера електротехнике? Нећемо, то ће бити техничар. Треба нам, не знам шта су све набрајали, али свако према својим афинитетима, свако према својим жељама, свако према својим потребама. Држава је ту да да свакоме исту шансу. Колико ће ко да је искористи, у суштини је његова ствар. И немојте ту шансу коју им држава даје да кварите јер радите против интереса оних за које се наводно овде залажете.

На страну политика, али не може неко да брине о радницима ако је за време његове власти остало 400.000 људи без посла, словима и бројем, и не може неко да се изругава резултатима. Довољно је да мало изађете на улицу. Ништа није измишљено. Погледајте мало око себе па ћете да видите зашто СНС и Александар Вучић побеђују са преко 50 процената.

Онда се раскукамо над пензијама. То је било смањено 2014. године. Изгубили сте изборе 2016, изгубили сте изборе 2017. године. Једанпут признајте изборни пораз. Открићу вам једну велику тајну како можда можете неки пут... Али не ви, него неки други. Немојте да говорите неистину грађанима као што сте радили док сте били на власти и док сте

сада опозиција. Пре или касније за то сазнају. Боље им реците истину, можда и гласају за вас.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Вјерица Радета, реплика.

ВЈЕРИЦА РАДЕТА: Врло кратко.

Колега Арсић се углавном обраћао другом делу опозиције, не мени као представнику СРС, осим тамо где је поменуо да неко као лош пример наводи Канцеларију за брзе одговоре. И нећу се сада бавити Канцеларијом за брзе одговоре, али хоћу да искористим ову реплику да питам министра, нисмо још чули одговор – колико ће зарађивати та деца која буду радила у оквиру дуалног школовања?

Друго питање – да ли ће им бити уплаћивани доприноси за пензијско и инвалидско осигурање? То у овом закону не пише, а пошто не пише, значи неће. Деца су малолетна. Не дај боже, неком се нешто деси на послу. Пошто су махом физички послови или занати, који нису буквално физички послови али се ради са машинама итд., шта ће се десити ако, не дај боже, то неко дете остане инвалид? Да ли ће имати некакву инвалидску пензију због тога? Ко ће се бринути о њему?

Дакле, много је овде озбиљнијих проблема него ово што се сад овде прича као у оквиру некакве предизборне кампање, саморекламерства итд. Озбиљна питања, министре, имамо и било би добро, због јавности, да одговорите на ова питања, а поновићу још оно што смо говорили у начелној расправи – овај предлог закона, и сутра закон, јесте мамац за сиромашне породице и децу из сиромашних породица која су озлојеђена што породице не могу да им купе патике па ће да кажу – идем ја да радим тамо па шта буде после, да бар добијем неки динар јер овако немам ни за ужину.

Дакле, генерално нисте решили проблем па покушавате да направите да деца хране родитеље. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Реч има народни посланик Милимир Вујадиновић, по амандману.

МИЛИМИР ВУЈАДИНОВИЋ: председавајући, покушавам све време да схватим аргументе због којих би требало да подржимо и овај амандман и друге амандмане које су уложили посланици опозиције на овај закон и нисам баш много успео.

Свашта смо се данас наслушали. Успео сам само да похватам, кажем, неке податке овако. Фрапантан је начин на који их опозиција износи. Наиме, кажу људи из ДС – па не требају нам занатлије, не требају нам обучени мајстори, јер, боже мој, привредни раст у Србији је 1,3%.

То јесте нетачан податак, али чак и да је тачан, ако га поредите са растом од минус три посто, колико је износио у време док је ДС управљала Србијом и сви ови који су после из ње настали, мислим да су сви остали аргументи сувишни.

Моја колегиница је рекла – јавиће се неко са статистичким подацима па ће да нам их издекламује. Знам ја, боље статистички подаци. Статистика је сама по себи егзактна наука. То јесте најбоља слика свега онога што се данас у Србији дешава. Статистика каже да је стопа незапослености у Србији у 2012. години била 26%, а да је данас нешто мање од 12%. То је податак који боли. То јесте резултат рада и ове Владе и оне претходне, коју је водио садашњи председник Александар Вучић.

Каже једна колегиница из опозиције – боже мој, као да досада нисмо имали мајсторе. Јесмо, тачно. Имали смо мајсторе, то је истина, али као да је неки грех усавршити и обучити децу која су одлучила да буду занатлије. То је оно што нисам могао да разумем из свих ових аргумената опозиције.

Такође, каже да стварамо јефтину радну снагу и да ти људи неће бити у могућности да заврше високе школе. Међутим, министре, ја опет подсећам јавност Србије да је, према Закону о високом образовању, омогућено студирање кроз рад, тако да не видим никакву препреку да неко упише факултет а да при томе већ познаје неки занат. Напротив, то видим као предност у његовом даљем усавршавању и образовању. Додуше, то није никакав грех, кажем, али мораће да се суоче са оним подругљивим ставом и да се суоче са ругањем које стиже из ДС коју у овом моменту сачињава тзв. елита. То је једино што ће морати да издрже те будуће занатлије.

Рекоше, такође, да нема користи, да ће стране компаније отићи и бог зна шта ће се десити. Ја ћу вам рећи један контрааргумент. Знате, министре, били сте у Суботици, у Техничкој школи „Иван Сарић“ и Политехничкој школи Суботица. Морам да се захвалим и људима из те школе. Извели су прву генерацију од 60 матураната по систему дуалног образовања. Људи су остали, али сви су остали да раде у Суботици, у „Сименсу“, у „Норма групи“, у „Аматеку“. Политехничка школа у овом моменту школује још 60 средњошколаца којима су већ понуђени уговори у Индустрији намештаја „Бајмок“, Индустрији намештаја „Будућност“, фабрици намештаја у Бачкој Тополи. Има то и те како своју корист.

Покушао сам да направим једно поређење свих аргумената које износи опозиција, ваљда у немоћи да изнесе неки ваљан аргумент износи чак и лажне аргументе, и да јавности Србије покажем зашто је добро да

Народна скупштина прихвати овакав предлог закона који сте ставили пред нас, уважени министре. Толико и хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Марко Ђуришић.

МАРКО ЂУРИШИЋ: Стварно желим да кажем, после неколико пута поновљених критика, да опозиција не критикује овај закон зато што је елита и зато што имамо нешто против да се у Србији образују занатлије, да ово није закон који образује занатлије. Прочитајте образложење. Каже министар – учење кроз рад не представља за ученике просте мануелне задатке већ програмирање, пројектовање и руковођење паметним машинама које су део савремених модерних производних процеса у компанијама.

Ви овде обрћете тезе да неко сматра да Србији не требају занати и занатлије, да су ти људи мање вредни. То није истина. Ми смо против овога зато што желимо да створимо друштво које ће дати шансу свима, сваком младом човеку, да искористи таленат и потенцијал који има у себи. Ово по нашем мишљењу није начин у економској ситуацији у којој се Србија налази.

Још једна ствар, пошто видим да то сви овде понављају као папагаји, о наводном паду стопе незапослености са 26% на 11%. Да вас упутим на изјаву директора Републичког завода за статистику, који је јавно рекао да је, због измене у методологији 2014. и 2015. године, немогуће упоређивати податке из 2016. године са подацима из 2017. године.

(Председавајући: Хвала. Завршите реченицу.)

Да завршим? Да, хвала.

Ти подаци су неупоредиви. Можемо да говоримо о апсолутним бројевима. За пет година је смањено. За 100.000 људи је мање на бироу.

(Председавајући: Истекло вам је време, колега Ђуришићу.)

Које време је истекло? Ја сам се јавио. Имам време посланичке групе. Имам време...

(Председавајући: Немате више времена, колега. Зато сам вас упозорио.)

Које време немам? Као шеф посланичке групе немам време? Још седам минута.

(Председавајући: Овлашћени је Ненад Константиновић.)

Он је дошао? Извињавам се. Нисам знао да је ту.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Ништа. Нема проблема. Настављамо даље.

Реч има народни посланик Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Јесте, и када се промени та методологија тако да буде у складу са европском, онда опет не ваља. И кад се покаже баш од стране тог Завода за статистику да, кад се обрачуна и по једној и по другој методологији, опет је неупоредиво боље него са овим што је остављено Србији 2012. године, опет неком нешто није јасно.

Не разумем ту чудну и накарадну логику да то што је данас боље некеме може да смета. Да ли је могуће да је неко до те мере себичан да, ако се показује да сам није умео боље од онога што је данас, мора због тога сваки пут да буде негативан, да критикује и оно што је тешко разумном човеку да критикује? То заиста не разумем, мени је то неприхватљиво.

Кажу – због економске ситуације у којој је Србија данас, овај предлог закона није добар. Пазите, због економске ситуације. И шта сад човек да схвати као поруку? Коштаће државу, а није јој лако данас. А како ће то коштати? Да ли су сами послодавци изразили жељу да у овоме учествују? Јесу. Да ли су прихватили да сами сносе део трошкова, и материјалних али и те финансијске накнаде које су предвиђене ђацима? Јесу. Дакле чега се ми то одричемо у значајној мери а да није прешло, буквално, на привредне субјекте?

Зар ми нећемо уштедети са друге стране, управо кроз средства која су школе улагале, колико је ко имао могућности, управо кроз средства која је држава давала да се опремају тамо неке радионице, неки радни кабинети, да се неки материјал набавља? Дакле, шта је ту неприхватљиво с аспекта наше економске ситуације? Какав је то па аргумент?

Они који су се трудили малопре да звуче страшно забринуто над судбином државе због тога су се критички обрушили на то како је то данас и шта је то па постигнуто. Па тих 140.000 радних места која јесу обезбеђена у том периоду са којим неки не могу да живе, с којим не могу да се помире, то је та разлика и то је та реалност.

Што је некима било боље са Драганом Ђиласом, жутиим тајкуном, у његовим управним и надзорним одборима, то разумем. То да њима недостаје и да им фали, то је тачно, али ако се икада забринете над питањем тих субвенција о којима многи и даље причају, а тешко им је, мука им је да прочитају о њима једну једину реченицу, видећете да је тачна једна ствар – било је ту и спорних програма. А онда, ако загребете мало дубље, видећете и када. Управо у предизборно доба 2012. године, то дивно, сјајно, блиставо, и тог жутог тајкуна и тих који су му саслуживали из све снаге, и тих статистичких показатеља, који опет не могу да се пореде са добрим стањем какво је данас.

Ако то некеме недостаје, нек остане његова лична потреба, нек не оптерећује Србију, којој данас иде боље него у њихово време. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Иван Манојловић.

Изволите, колега Манојловићу.

ИВАН МАНОЈЛОВИЋ: Само сам хтео да се надовежем, један део је мој колега Орлић већ напоменуо, али управо оваква врста дискусије показује једно стање и у Парламенту а и генерално у Србији, да овде са једне стране постоји она мрачна страна која упорно показује да не води бригу и да јој није стало ни до оних 400 и више од 400 хиљада радника које су отпустили, ни до силних предузећа која су била угашена у њихово време, али ето и данас не виде у овоме ништа добро и позитивно.

Суштина и јесте у нашој разлици, зато што они виде све ствари мрачно, што у свим стварима проналазе нешто што је лоше, па ми кажемо – ово омогућава младим људима да стекну најбоље адекватно образовање, а онда они кажу – а шта ако се неко повреди, шта ако неко страда, шта ако се неком нешто догоди? И у свему налазе нешто ружно, нешто мрачно.

И то је разлика између овог дела сале и оног онде, прекопута, зато што ми желимо да Србију развијамо, зато што ми желимо да проналазимо нешто добро, позитивно. И за њих је боље да у Србији постоје она деца од 30 и 40 година која ће да заврше некакав факултет и да остану без посла и да зависе и даље од родитеља или најчешће од неких пензионера у Србији пре него да се неком омогући да након средње школе већ добије посао.

Ово показује и да не обраћају пажњу на младе људе у Србији, а управо млади људи као један од главних проблема истичу касно осамостаљење од родитеља. Управо дуално образовање, на овакав, адекватан начин, уз послодавца који ће да гарантује... Ево и у Крушевцу, одакле сам ја, постоје већ два одељења мехатроничара, који ће бити школовани и стипендирани и који ће добити посао. Након тога тим младим људима омогућиће да се осамостале, а ако то не желе и желе да наставе студије, моћи ће у сваком случају то да учине. Хвала пуно.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Манојловићу.

Реч има народни посланик Србислав Филиповић.

Изволите, колега.

СРБИСЛАВ ФИЛИПОВИЋ: Хвала, председавајући.

Господине министре, даме и господо народни посланици, нећу дуго. Нећу дуго зато што је све јасно, али морамо неке ствари да поновимо и да утврдимо лекције, јер ако неко не жели да учи, јасно нам је због чега не

жели. Зато што му је одговарало време у коме није морало да се учи, у коме је могло да се ништа не зна и да се буде све богатији и богатији.

Они не виде шансу у дуалном образовању. Не виде шансу у променама, не виде шансу у реформама, јер ако је све исто, то је прилика да можда поново подметну неку своју лоповску идеју грађанима. Ако се нешто промени, ако људи живе боље, е, онда то за њих не ствара шансу да се поново врате на грбачу свих нас.

Зато су ми грађани Србије који гледају данашњи пренос послали безброј порука, и мени и мојим колегама, и подржали из све снаге закон о дуалном образовању и реформе које спроводи министар образовања и оно што ради СНС и данас у Парламенту и у држави.

Хоћу да кажем – зашто неке смета смањење незапослености? Смета зато што онда нема нових гласача за доживотне демагоге. Зашто неке смета повећавање плата у приватном сектору? Зато што то онда популарише људе да раде у приватном сектору, да отварају своје приватне компаније. Зашто неке смета подстицај приватног сектора? Па зато што више никада неће моћи своје партијске кадрове да углављују у тај исти јавни сектор и да њихове нераднике, њихове лезилебовиће издржава држава. То више никада неће у Србији да се деси.

Још једна ствар, за крај. Они од свог слепила светло не виде, али битно је да 60% грађана Србије који подржавају председника Александра Вучића и СНС то светло виде и да је тим грађанима све боље. Хвала вам.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

На члан 2. амандман, у истоветном тексту, поднели су народни посланици проф. др Марко Атлагић и Маријан Ристичевић.

Да ли неко жели реч? (Да.)

Реч има народни посланик проф. др Марко Атлагић.

МАРКО АТЛАГИЋ: Поштовани потпредседниче Народне скупштине Републике Србије, пошто је бивши режим требало да донесе закон о дуалном образовању пре 14 година а није, довео је школство Србије на најнижу могућу меру у историји школства и педагошких идеја Србије, а председник Републике Србије Александар Вучић је иницирао доношење овог закона о дуалном образовању који представља прворазредни педагошко-образовни реформски искорак СНС-а и Министарства просвете и министра Младена Шарчевића задњих 14 година, због уштеде времена одуштајем од образложења овог амандмана.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, професоре Атлагићу.

Маријан Ристичевић се јавио за реч.

Изволите.

МАРИЈАН РИСТИЧЕВИЋ: Даме и господа народни посланици, већ сам причао о кројачу Таџију. Толико смо у дефициту са кројачима да је председник странке бившег режима морао са Њујоршке авеније да доводи кројача да му шије скупоцена одела, заједно са Мишковићем и Матићем, заједно са тајкунима, и том приликом је приредио, у част дуалног образовања, у војној резиденцији једну модну ревију.

Сада ћу причати о ономе ко ми доставља информације о њему. Он тренутно није ту, из те исте странке бившег режима. Дакле, колико се исплати бити конобар? Познати „Малдивац“, „Војвода од Малдива“, који је летовао зими... Зими летује а лети зимује, да буде скупље, то им је фенси. Дакле, потрошио је на једно летовање 25.000 евра у зиму, негде око Нове године.

(Председавајући: Вратите се на амандман.)

Наравно, дуално образовање. Толико је бакшиша конобарима оставио... А тамо је ноћење од 1.500 евра. Толико је тај припадник странке бившег режима оставио конобарима и куварима... И зато ваља то дуално образовање, ваља имати занат. Толико је бакшиша оставио да су они после тога отворили свој приватни хотел и приватни ресторан. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има народни посланик Александра Јерков, по Пословнику.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, потпредседниче. Члан 158.

Пошто нас је потпредседник Милићевић, ево управо седа поред вас па ће моћи да потврди, на почетку, када смо се интересовали за начин мерења времена за расправу о појединостима, обавестио да можемо у сваком моменту добити обавештење о томе колико је времена остало и на који начин се мери време, сада вас молим да нас обавестите да ли радимо по некој рачуници где неко ручно броји или је оно што пише у е-парламенту исправно.

Да ли се ова излагања народних посланика који су предложили да се ставе зарези – узгред, на местима на којима, иначе, према правопису српског језика зарези не смеју да стоје – и када се јаве да кажу да одустају од образлагања амандмана, то време рачуна као два минута да су говорили или се рачуна само оно што су говорили?

Због тога што е-парламент обрачунава само оно време које су утрошили заиста говорећи о амандманима, а из онога што нам је председница прошли пут рекла ми смо наслутили да она, не она него тај неко ко то у служби броји, свако јављање, макар се посланик јавио да каже „одустајем од расправе“, рачуна два минута.

Тако да вас молим да нас обавестите на који начин се на овој седници време рачуна, да ли се примењује е-парламент или нека ваша рачуница. А ако је ваша, онда каква. И колико је времена остало за расправу по амандманима.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Колегинице Јерков, сматрам да нисам прекршио Пословник, јер ја не мерим време.

(Александра Јерков: Ја молим за обавештење.)

Да, можете слободно да се распитате код техничких служби, они мере време, као што и сами знате.

Да ли желите да се Народна скупштина изјасни о овоме? Мада нисам ни могао да направим повреду Пословника.

Хвала.

На члан 2. амандман су заједно поднели народни посланици Бошко Обрадовић, Срђан Ного, Марија Јањушевић, др Драган Весовић, мр Иван Костић, Зоран Радојичић и проф. др Миладин Шеварлић.

Реч има народни посланик магистар Драган Весовић.

Изволите.

ДРАГАН ВЕСОВИЋ: Хвала, господине председавајући.

Господине министре, члан 2. утврђује појмове, између осталих, под бројем 4 појам инструктора, под бројем 5 појам координатора учења кроз рад, оно што је некад било, у ствари, професор који изводи практичну наставу, и ми смо предложили да се из тачке 4, која говори о инструктору, речи „и одговорно је да ученици стекну компетенције прописане стандардом класификације“ обришу, а да се те речи пребаце иза тог бившег професора практичне наставе, где сам у неко доба и ја једно 15-16 година радио као професор практичне наставе.

Ја сам добио овде образложење зашто сте то одбили. У образложењу се позивате на Стратегију развоја образовања. Причали смо већ, кад је била расправа у начелу, о Стратегији образовања у Србији; ту смо се у много чему сагласили.

Два су разлога зашто смо предложили овај амандман. Прво, хтели смо да вратимо поверење у оне професоре који су се школовали да би били професори практичне наставе. У доба кад сам ја водио практичну наставу на Зуботехничком смеру требало је да то буде лице које је завршило факултет. Сматрамо да је то лице много више компетентно него инструктор који има 40 сати обуке.

Не ради се овде можда толико о стручном занимању, али један други разлог јесте можда још већи страх зашто смо то хтели да пребацимо са терена Привредне коморе, која ће да лиценцира и да одреди тог

инструктора, јер Привредна комора је фактички удружење неких послодаваца. Причао сам вам о елементима за корупцију који су ту непресушни; на пример, оно што сам вам причао о фамозном ГИЗ-у, ево ја сам био у Краљеву сад за викенд и добио сам информацију како ГИЗ, може бити од оних шест милиона евра које нам је тако дао, финансира локалне телевизије да рекламирају упис у средњу школу за занимање заваривач.

Господине министре, да ли мислите ви са вашим сарадницима да мене можете да убедите да је то немачка болећивост и брига за српског ученика или апсолутни немачки интерес за дато занимање које ће да оствари преко Привредне коморе?

Зато сматрамо да је овај амандман био апсолутно смислен. Српски покрет Двери је на овај закон давао амандмане који нису „брише се“, јер смо сматрали да нешто морамо у средњошколском образовању да променимо. Нисмо сигурни да ли је то најбољи начин, али је намера била коректна. Али очито су из неког разлога сви наши амандмани пали у групу амандмана „брише се“ и једном серијом образложења које је Министарство дало и они су избрисани. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала, колега Весовићу.

На назив изнад члана 3. и члан 3. амандман су заједно поднели народни посланици Александра Јерков, Горан Ћирић, Балша Божовић, Гордана Чомић, Драгољуб Мићуновић, Наташа Вучковић, Весна Марјановић, Дејан Николић, Маја Виденовић, Радослав Милојичић, Горан Јешић, Томислав Жигманов, Душан Петровић, Верољуб Стевановић и Душан Милисављевић.

Реч има Александра Јерков.

Изволите.

АЛЕКСАНДРА ЈЕРКОВ: Захваљујем, потпредседниче.

Члан 3. говори о принципима којима се руководе они који учествују у процесу дуалног образовања.

Дакле, сваки од ових принципа је у директној супротности са оним што ће овај закон да произведе. Кажете – професионалност, етичност, каријерно вођење и запошљивост, доступност, релевантност, целоживотно учење, право избора, једнаке могућности. Све што ће овај закон да произведе је у директној супротности са овим што сте поставили као принципе по којима треба да функционишу учесници дуалног образовања.

Када причате о професионалности, да ли ми можете рећи шта је тачно професионално и етично? Хајде да узмемо и тачку 4, о томе да шаљете децу од 15 година да раде у некаквој фабрици за плату која је 70% минималца, лажно их убеђујући да је то загарантовани пут ка послу и

лажно им обећавајући да ће они, ако баш, ето, неким стицајем околности не успеју да се запосле код тог послодавца, моћи после да започну свој бизнис.

Каријерно вођење и запошљивост. Какво каријерно вођење када ће то бити засновано на лажним обећањима која им нудите? Доступност, релевантност, проходност, приступ раду, целоживотно учење. Шта ће, цео живот ће учити да заврше један шраф? Мислим, просто, та занимања према којима ће се та деца запошљавати нису занимања која гарантују ово.

Право избора је, то сам у расправи у начелу рекла, једна од најнеморалнијих ствари коју нама овде тврдите, да нико ту децу неће терати да иду на дуално образовање него ће она, боже мој, сама изабрати да иду на профиле дуалног образовања. И сами сте рекли да је то за неку децу која баш не воле много да уче. Па сад ја као неки ученик не волим баш много да учим, овде ми обећавају неку платицу, лажно ме уверавају да ћу моћи да се запослим након тога у тој фирми, да имам сигуран посао. Притом ми вероватно породица живи у некаквој беди па и њима тих десет хиљада динара добро дође.

Шта мислите, колико ће те деце под притиском родитеља отићи на профиле дуалног образовања само зато што ће добијати десет хиљада динара месечно? Колико те деце ће са 14 или 15 година схватити да сте их преварили јер ће, преварени вашим лажним уверавањима, одлучити да упишу те школе и онда после схватити да иза тога нити има посла, нити има могућности да почну сами посао, нити има могућности да наставе школовање? О каквом слободном избору ми причамо кад се ради о деци од 14-15 година којој дајете лажна обећања?

И на крају, једнаке могућности. Ако овај закон ишта ради, то је да убија једнаке могућности у друштву, зато што сву ону децу која упишу дуално образовање осуђује на то да буду врло слабо образована, врло слабо плаћена и без могућности да наставе школовање. Овај закон не само да неће поништити социјалне разлике које постоје међу ученицима, него ће их закопати у још веће разлике и у такве ровове из којих они више никада неће моћи да изађу. А све на рачун страних послодаваца, лажних инвеститора којима сада дајемо на десетине хиљада евра и услове које не добијају нигде у свету. Сада им, ево, још нудимо и ову екстрапогодност, а то је бесплатна радна снага наше деце.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Владимир Орлић.

ВЛАДИМИР ОРЛИЋ: Из пар разлога, даме и господо.

Прво, због тога што се очигледно не прави разлика између рада и учења кроз рад. То је ваљда овде више него јасно.

Друго, зато што се постављају оправдана питања управо зато што некоме ко их поставља штошта овде није јасно. На пример, оно питање – ко зна колико деце и колико је то деце? Одлично питање. Некако имам снажан осећај да тај што је то питање поставио нема представу колико је деце уопште обухваћено овим програмима, нити колико би могло бити, ни колико је компанија заинтересовано за учешће, ни колики ће бити капацитети на овим програмима. Нешто ми говори да ту нема никакве, ни приближне представе о бројевима. То би био други разлог.

Трећи разлог, због приче о десетинама хиљада по радном месту. Некако имам снажан осећај да се нема ни представа о томе колико је уопште просечна субвенција по радном месту, а ни оно што сам питао на самом почетку дана – колико је тих програма за субвенционисање одобрено домаћим, а колико страним правним лицима од почетка?

Из свих тих разлога ја могу само да поновим – да оставимо ми ове празне приче на страну, јер празна прича је подједнако празна ма колико пута да се понови, а ове овакве амандмане да не прихватамо. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Оливера Пешић.

Изволите, колегинице Пешић.

ОЛИВЕРА ПЕШИЋ: Поштовани потпредседниче, уважени министри са сарадницима, колегинице и колеге народни посланици, предлажем да се овај амандман не прихвати, јер овим амандманом посланици Демократске странке траже брисање члана закона који у ствари представља основу овог закона уз образложење да ће, парафразирам, резултат увођења дуалног образовања бити школовање деце за радна места која не постоје, као и стварање јефтине радне снаге.

Поштовани потпредседниче, радна места у Републици Србији и те како постоје, а сваким даном држава Србија, на челу са нашим председником Александром Вучићем, ради на стварању односно обезбеђивању услова за нова радна места. Време које имам на располагању од две минуте по овом амандману ми просто није довољно да побројим све градове и општине у Републици Србији у којима су отворене нове фабрике или нови производни погони, односно нова радна места за време власти СНС заједно са својим коалиционим партнерима. Српска напредна странка се бори за свако ново радно место. Свако ново радно место је битно.

Дуално образовање не ствара јефтину радну снагу како се каже у образложењу овог амандмана, већ подстиче боље повезивање привреде и образовања на свим нивоима. Јефтина радна снага се управо ствара

неувођењем дуалног образовања, односно када се ђацима не омогући да стекну знање кроз практичну наставу.

Што се тиче последње реченице у образложењу које је ДС дала, да она неће дозволити да генерације будућих ђака буду упропашћене због нечијег хира, желим да кажем само да је ДС имала прилику да води ову државу и да брине о младим нараштајима, а како и на какав начин су они водили државу оценили су грађани на претходним изборима. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Миланка Јевтовић Вукојичић.

Изволите.

МИЛАНКА ЈЕВТОВИЋ ВУКОЈИЧИЋ: Захваљујем.

Поштовани председавајући, уважени министри са сарадницима, поштоване колеге народни посланици, најпре желим да истакнем да предложени амандман апсолутно не треба прихватити. Не треба га прихватити управо из разлога што он можда на најбољи могући начин показује све лицемерје појединих народних посланика који су данас током читавог дана предлагали амандмане који готово да апсолутно никакве везе нису имали са одредбама члана на који се односе.

Шта желим да истакнем? Члан 3. Предлога закона о дуалном образовању којим су регулисани принципи дуалног образовања је у ствари суштина овог закона јер се у фокус и у центар дуалног образовања ставља заштита најбољег интереса ученика кроз обавезу свих оних који учествују у процесу образовања да управо брину да се тај најбољи интерес ученика кроз спровођење било трогодишњег, било четворогодишњег дуалног образовања поштује.

Наравно, хоћу да истакнем да за Српску напредну странку рад, знање, образовање, образовање које је функционално и образовање које је применљиво представљају вредносне категорије.

Такође хоћу да истакнем да се овде други дан манипулише термином деца. Морам да истакнем да Предлог закона о дуалном образовању третира ученике. Такође морам да истакнем да малолетно лице са 15 година има право да, у складу са својим способностима и својим склоностима, изабере жељено занимање.

Такође желим да истакнем да се и досада једна група ученика опредељивала за трогодишње образовање, али у ствари се Предлогом закона о дуалном образовању ствара правни оквир на који најбољи начин ће се заштити интерес управо тих ученика и пружити могућност ученицима да стекну знање које ће одговарати њиховим стварним компетенцијама, односно да стекну функционално образовање које ће бити примењено код

послодавца, било да је он страни инвеститор, било да је наш инвеститор или ће можда ту функционалност знања и образовања употребити за покретање приватног предузетништва.

Морам да истакнем да је знање и познавање предузетничких компетенција једно од осам основних вештина које су неопходне за живот и рад у друштву знања, а Српска напредна странка сматра да је 21. век век знања и да у знање треба улагати кроз образовање. Захваљујем.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала.

Реч има Љубица Мрдаковић Тодоровић.

Изволите.

ЉУБИЦА МРДАКОВИЋ ТОДОРОВИЋ: Хвала, председавајући.

Поштовани господине министре, ја сматрам да овај члан 3. Предлога закона треба да остане баш овакав какав јесте и како је дефинисан. Зашто тако мислим? Зато што важни чиниоци који су предвиђени да чине полуге у реализацији овог закона овде фигуришу, а то су и образовне установе и привредни субјекти, предузећа, Привредна комора, локална самоуправа.

Наиме, локална самоуправа је препозната овде као незаобилазни чинилац развоја свога окружења, тако да јединице локалне самоуправе имају своје представнике у школском одбору стручних школа и на тај начин ће утицати на доношење најважнијих одлука које се односе, поред осталог, и на профиле у дуалном образовању.

Наиме, домаћи и страни инвеститори су доласком у места у којима намеравају да развију свој бизнис директно усмерени на органе локалне самоуправе. С друге стране, локалној самоуправи је, наравно, битно да се у њиховим срединама развија производња, отварају фабрике, запошљавају млади људи.

Члан 3. став 2. овог предлога закона говори управо о томе. Говори о успостављању социјалног партнерства на локалном нивоу због исказивања потребе своје средине за појединим кадровима, а још више на усмеравању профила инвеститора према природним и људским ресурсима дотичног краја.

Имала сам прилике да слушах представнике компанија који учествују у промоцији дуалног образовања у свим већим местима у Србији. Стекла сам утисак, а и грађани су стекли утисак, да они желе да се што пре почне и крене са дуалним образовањем и да тако оспособљене младе људе, обучене у њиховим фирмама на конкретним радним задацима и радним местима, касније по завршетку школовања запосле у својим фирмама.

Тако да су на недавно одржаној трибини у Белој Паланци представници текстилне компаније која долази у тај град изразили спремност да у сваком погледу учествују у заједничком подухвату о дуалном образовању како би након школовања млади људи из тог краја, из тог места добили запослење у њиховој компанији, јер они нису дошли да стагнирају, него су дошли да развију свој посао и да развијају тржишта. Хвала.

ПРЕДСЕДАВАЈУЋИ: Хвала најлепше, колегинице.

Овим говором смо завршили данашњи рад.

Настављамо са радом сутра у 10.00 часова. Хвала вам.

(Седница је прекинута у 18.00 часова.)